

Vai maksājam pamatotā apmērā par
laboratorisko kontroli un zivju resursu
ilgtspējīgu saglabāšanu?

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Rīga 2018

Revīzijas ziņojums

Vai maksājam pamatotā apmērā par laboratorisko kontroli un zivju resursu ilgtspējīgu saglabāšanu?

2018.gada 30.maijs

Lietderības revīzija "Zemkopības ministrijas veiktās pārraudzības efektivitāte pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides jomā, tai skaitā laboratorisko izmeklējumu jomā."

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Ceturtā revīzijas departamenta 2017.gada 11.maija revīzijas grafiku Nr.2.4.1-15/2017.

Revīzijas ziņojums apstiprināts ar Valsts kontroles Ceturtā departamenta 30.05.2018. lēmumu Nr.2.4.1-15/2017.

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no tīmekļa vietnes *www.depositphotos.com*

Cienījamais lasītāj!

Esam pabeiguši lietderības revīziju un sagatavojuši revīzijas ziņojumu “Vai maksājam pamatotā apmērā par laboratorisko kontroli un zivju resursu ilgtspējīgu saglabāšanu?”.

Cilvēku un dzīvnieku veselības aizsardzība ir svarīga sabiedrības veselības un ekonomikas prioritāte, tomēr tā nav vienīgā joma, kur nepieciešams novirzīt valsts budžeta finansējumu – līdzekļi ir nepieciešami medicīnai, aizsardzībai un citām vienlīdz svarīgām un neatliekamām mūsu valsts iedzīvotāju vajadzībām. Tādejādi ierobežota budžeta situācijā ir svarīgs ekonomisks un efektīvs valsts budžeta izlietojums, tāpat kā pārlicība, ka privātais sektors par valsts institūciju sniegtajiem pakalpojumiem maksā ekonomiski pamatotu samaksu.

Revīzijas gaitā esam izsekojuši tam, kā tiek noteikts, piešķirts, izlietots un kontrolēts finansējums pārtikas aprites un veterinārās uzraudzības jomā svarīgas funkcijas īstenošanai - laboratorisko izmeklējumu veikšanai un, lai gūtu pilnīgu ieskatu par zinātniskā institūta “BIOR” darbību – arī par valsts finansējumu zivju resursu izpētes, izmantošanas regulēšanas un atražošanas pasākumiem.

Esam konstatējuši, ka, uzlabojot finanšu līdzekļu piešķiršanas un izlietošanas kontroli un caurskatāmību, esošā finansējuma ietvaros

ir iespējams nodrošināt sabiedrības vajadzības laboratoriskās kontroles un zivju resursu ilgtspējīgas saglabāšanas jomā, kā arī labāk novērtēt sasniegto progresu.

Ievērojot Valdības deklarācijā definēto apņemšanos aizvien vairāk pāriet no bāzes finansēšanas uz samaksu par rezultātu, ar veikto revīziju un tās rezultātā sniegtajiem ieteikumiem esam iezīmējuši ceļa karti Zemkopības ministrijai šī mērķa sasniegšanā.

Pateicamies Zemkopības ministrijai, Pārtikas un veterinārajam dienestam, kā arī zinātniskajam institūtam “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR”” par sadarbību revīzijas ietvaros.

Ar cieņu
departamenta direktore
Ilonda Stepanova

Saturs

Kopsavilkums.....	6
Galvenie secinājumi	7
Būtiskākie ieteikumi.....	12
Revīzijas ziņojuma struktūra	13
Revīzijā izskatāmo jautājumu vispārīgs raksturojums	14
Revīzijas secinājumi, konstatējumi un ieteikumi	18
1. Vai valsts budžeta finansējums laboratoriskajai kontrolei pārtikas aprites un veterinārajā jomā tiek piešķirts skaidriem mērķiem, rezultatīvajiem rādītājiem un pamatojoties uz ekonomiski pamatotām izmaksām?	18
1.1. Vai finansējums tiek piešķirts skaidri definētiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem?.....	18
1.2. Vai finansējums tiek piešķirts atbilstoši sniegto pakalpojumu ekonomiski pamatotām izmaksām?...25	25
Gadā nepieciešamo laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu skaits.....	25
Laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķini	29
1.3. Vai piešķirtā finansējuma izlietojuma uzraudzība ir efektīva?.....	45
2. Vai valsts budžeta finansējums zivju resursu izpētes, izmantošanas regulēšanas un atražošanas pasākumu nodrošināšanai tiek piešķirts skaidriem mērķiem un pamatojoties uz ekonomiski pamatotām izmaksām?	48
2.1. Vai finansējums tiek piešķirts skaidri definētiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem?.....	48
2.2. Vai finansējums tiek piešķirts atbilstoši sniegto pakalpojumu ekonomiski pamatotām izmaksām?...51	51
Zivju resursu izpētes pakalpojuma pašizmaksas aprēķini	53
Zivju resursu atražošanas pasākumu pašizmaksas aprēķini	60
Pielikumi	72
1.pielikums. Revīzijas ziņojumā izmantotie termini un skaidrojumi.	72
2.pielikums. Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā noteiktie politikas rezultāti.....	73
4.pielikums. Valsts uzraudzības un kontroles programmu sākotnējais un grozītais finansējums, <i>euro</i>	76
5.pielikums. Apkopojums par tiesisko regulējumu un Pārtikas un veterinārā dienesta tiesību aktiem/dokumentiem attiecībā uz paraugu/izmeklējumu skaita noteikšanu 2016.gada valsts uzraudzības un kontroles programmās.	77
6.pielikums. Zinātniskajā institūtā “BIOR” piemērotā laboratorisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķina metodika.	78
7.pielikums. Zivju resursu atražošanas un izpētes jomā noteiktie rezultatīvie rādītāji.	79

8.pielikums. Zivju resursu izpētes, izmantošanas regulēšanas un atražošanas pasākumu nodrošināšanai noteiktie uzdevumi un finansējums 2017.gadā.....	80
9.pielikums. Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plānā 2017.–2020.gadam noteiktais zivju resursu papildināšanas apjoms 1. un 2. rīcības virzienā.....	81
Atsauces	82

Kopsavilkums

Motivācija

Valdības deklarācijā¹ ir definēta skaidra apņemšanās, ka tiks veikta budžeta programmu bāzes izdevumu pārskatīšana un sasaiste ar plānošanas dokumentos noteiktajiem rezultātiem, pakāpeniski aizvien vairāk pārejot no bāzes finansēšanas uz samaksu par rezultātu.

Budžeta izdevumu pārskatīšana Latvijā tiek veikta kopš 2016.gada, ņemot vērā likumā² noteikto, ka, lai efektīvāk un ekonomiskāk īstenotu valsts politiku, kā arī regulāri optimizētu budžeta izdevumus un izvērtētu to atbilstību attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm, Ministru kabinets nodrošina pastāvīgu un sistemātisku valsts budžeta izdevumu pārskatīšanu.

Cilvēku un dzīvnieku veselības aizsardzība ir svarīga sabiedrības veselības un ekonomikas prioritāte. Nodrošināt nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas apriti un augstu dzīvnieku veselības līmeni ir viens no Eiropas Savienības un Zemkopības ministrijas definētajiem mērķiem. Pārtikas aprites un veterinārās uzraudzības jomā būtiska nozīme ir laboratoriskajai kontrolei jeb laboratoriskajiem izmeklējumiem, ko valsts oficiālās kontroles ietvaros nodrošina zinātniskais institūts “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR”” (turpmāk – zinātniskais institūts “BIOR”).

Revīzijas mērķis bija pārliecināties, vai, deleģējot zinātniskajam institūtam sabiedrībai nozīmīga uzdevuma īstenošanu, varam būt droši, ka par šo pakalpojumu sabiedrība maksā pamatotā apmērā. Pamatotām izmaksām ir īpaši būtiska nozīme situācijā, kad atbildīgās iestādes regulāri norāda uz ierobežotiem finanšu līdzekļiem valsts oficiālās kontroles nodrošināšanai un lūdz piešķirt papildu budžeta līdzekļus.

Lai varētu pārliecināties par laboratoriskajiem izmeklējumiem piešķirtā finansējuma pamatotību, vienlaikus jāvērtē arī citu institūta darbības veidu pakalpojumu izmaksas. Ik gadu zinātniskais institūts “BIOR” saņem valsts finansējumu arī zivju resursu izpētes, izmantošanas regulēšanas un atražošanas pasākumiem, kas ir svarīgs priekšnosacījums zivju resursu ilgtspējīgai saglabāšanai.

Ņemot vērā minēto, revīzijā vērtējām, vai finansējums iepriekš minēto valsts deleģēto uzdevumu nodrošināšanai:

- ❖ tiek piešķirts skaidri noteiktiem mērķiem un sasniedzamajiem rādītājiem;
- ❖ tiek piešķirts atbilstoši sniegto pakalpojumu izmaksām, nodrošinot racionālu un ekonomisku budžeta līdzekļu izlietojumu, izvērtējot valsts budžeta līdzekļu optimizācijas iespējas.

Galvenie secinājumi

Revīzijā konstatētais mums ļāvis secināt, ka Zemkopības ministrija kā atbildīgā iestāde par politikas izstrādi un īstenošanu lauksaimniecības nozarē nav nodrošinājusi pārdomātu un efektīvu finanšu vadību, jo revīzijā konstatētas nepilnības politikas izstrādē, finansējuma plānošanā un izlietojuma kontrolē.

Valsts kontrole iepriekš veiktajā revīzijā³ secinājusi, ka valsts budžeta izstrādē pastāv finansējuma plānošanas inerce, jo finansējums tiek plānots atbilstoši “bāzes izdevumu” pieejai, t.i., par pamatu ņemot iepriekšējā gadā budžetā plānoto apjomu, un iestādēs nav iedibināta sistemātiska esošo valsts budžeta programmu saprātīga pārskatīšana, dominējot vēlmei izlietot piešķirto finansējumu pilnā apmērā. Tādējādi iestādes arī nav ieinteresētas definēt skaidrus mērķus un sasniedzamos rādītājus, sniedzot atbildi uz jautājumu – vai varam ekonomiskāk sasniegt vēlamo rezultātu?

Valsts kontrole arī norādīja, ka budžets nekalpo kā līdzeklis valsts politikas realizācijai, t.i., valsts mērķi un valsts nauda “dzīvo katrs savu dzīvi”, kā arī budžeta plānošanā ir nepieciešamas sistēmiskas izmaiņas, ko apliecina arī šajā revīzijā konstatētais. Vienlaikus revīzijā arī pārliecinājāmies, ka trīs pārbaudītājās budžeta apakšprogrammās ir iespējams pārskatīt finanšu līdzekļu plānošanu un izlietot piešķirtos budžeta līdzekļus ekonomiskāk.

Revīzijā, pārbaudot zinātniskā institūta “BIOR” veikto izmeklējumu cenas pamatotību, secinājām, ka, pilnībā nenodrošinot dažādu izdevumu nodalīšanu un tos nepamatoti iekļaujot pašizmaksu aprēķinu kopējos izdevumos, piemēram, finansējumu references funkcijas nodrošināšanai, zinātnes bāzes finansējumu un citus ar pamatdarbību nesaistītus izdevumus, **pakalpojumu saņēmēji nevar būt pārliecināti, ka par izmeklējumiem maksā pamatotā apmērā. Saskaņā ar revidentu aplēsi⁴ ik gadus būtu bijis iespējams ietaupīt vai izmantot citām aktuālākām vajadzībām vidēji 400 tūkstošus euro no budžeta finansējuma. Arī sniedzot klientiem maksas pakalpojumus, ietaupījums varēja būt apmēram 500 tūkstoši euro.**

Par iespējam efektīvāk plānot un racionālāk izlietot piešķirto finansējumu liecina arī 427 687 euro izlietošana mērķiem, kas nav tieši saistīti ar laboratorisko kontroli un zivju resursu izpēti.

Revīzijā arī atklājām, ka neskatoties uz to, ka zinātniskais institūts ar projekta⁵ īstenošanu saistītajiem administratīvajiem izdevumiem no Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda saņēmis finansējumu vismaz 83 tūkstošus euro apmērā, finansējums institūtam administratīvo izdevumu segšanai tika jau ieplānots un saņemts arī no citu funkciju īstenošanai piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem - laboratoriskajai kontrolei un zivju resursu ilgtspējīgai saglabāšanai. Valsts kontrole aicina Zemkopības ministriju veikt darbības, lai novērstu radušos finansējuma pārmaksu valsts deleģēto funkciju nodrošināšanai.

Vai finansējums laboratoriskajai kontrolei un zivju resursu izpētei un atražošanai tiek piešķirts skaidri noteiktiem mērķiem un rezultatīvo rādītāju sasniegšanai?

Revīzijā secinājām, ka sabiedrībai un Saeimai netiek sniegts skaidrs priekšstats par laboratoriskajai kontrolei piešķirtā finansējuma izlietojumu noteiktiem mērķiem, jo:

- ❖ nevienā no Zemkopības ministrijas un Pārtikas un veterinārā dienesta izstrādātajiem darbību reglamentējošajiem dokumentiem nav norādīta un nav vērojama sasaiste ar kādu no politikas plānošanas dokumentiem un tajos noteiktajiem mērķiem;
- ❖ Zemkopības ministrija definējusi sasniedzamo mērķi – *nodrošināt nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas apriti un augstu dzīvnieku veselības līmeni* –, taču **politikas plānošanas dokumentos netiek norādīts, kādam valstī ir jābūt nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprites un dzīvnieku veselības līmenim, kas atbilstu sabiedrības interesēm. Tajā pašā laikā saskaņā ar Pārtikas un veterinārā dienesta darbības stratēģijā definēto rezultatīvo rādītāju⁶ pārtikas uzraudzības jomā plānotais rādītājs jau gadiem ir būtiski pārsniegts.**

No rezultatīvajiem rādītājiem izriet, ka pārtikas uzraudzības jomā plānotais mērķis jau gadiem ir būtiski pārsniegts.

Valsts kontroles ieskatā Zemkopības ministrijai ir jāpilnveido publiskā finansējuma sasaiste ar politikas plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un jānosaka skaidri rezultatīvie rādītāji, lai būtu iespējams novērtēt, kāds rezultāts tiek sasniegts ar piešķirto finansējumu – vai un cik lielā mērā situācija uzlabojas vai pasliktinās un kādu labumu no tā gūst sabiedrība, arī gadījumā, ja finansējums tiek palielināts vai samazināts.

Savukārt zivju resursu atražošanas jomā Zemkopības ministrija ir izstrādājusi politikas plānošanas dokumentus⁷, kuros noteikti sasniedzamie rezultāti ar mērķi – *nodrošināt ilgtspējīgi izmantojamus un daudzveidīgus publiski pieejamus iekšējo ūdeņu zivju resursus Latvijā*. Vienlaikus, lai nodrošinātu skaidru informāciju par gadā veicamajiem uzdevumiem, Valsts kontroles ieskatā būtu pilnveidojama Zemkopības ministrijas ikgadējā līgumā par finansējuma piešķiršanu zinātniskajam insitūtam noteikto uzdevumu un sasniedzamā rezultāta sasaiste ar politikas plānošanas dokumentos un gadskārtējā valsts budžeta likuma paskaidrojumos noteiktajiem rādītājiem zivju resursu izpētes jomā.

Vai finansējums tiek piešķirts atbilstoši sniegto pakalpojumu izmaksām, nodrošinot racionālu un ekonomisku budžeta līdzekļu izlietojumu?

Finansējums laboratoriskajai kontrolei

Finansējums zinātniskajam insitūtam “BIOR” laboratoriskajai kontrolei Pārtikas un veterinārā dienesta veiktās oficiālās kontroles ietvaros tiek piešķirts vidēji 2 214 322 euro⁸ apmērā gadā, pamatojoties uz iepriekšējā gada bāzes finansējuma apmēru.

Pārtikas aprites un veterinārā valsts uzraudzība un kontrole tiek nodrošināta saskaņā ar Pārtikas un veterinārā dienesta izstrādātām katra gada valsts uzraudzības un kontroles programmām, tajā skaitā Eiropas Savienības līdzfinansētām. Pamatojoties uz laboratoriskajiem izmeklējumiem gadā pieejamo finansējumu un ņemot vērā izmeklējumu maksu, kas noteikta ar Ministru kabineta noteikumiem par zinātniskā insitūta “BIOR” valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veiktajiem izmeklējumiem, Pārtikas un veterinārais dienests plāno izmeklējumu skaitu katrā programmā.

Vērtējot, kā tiek noteikts nepieciešamo izmeklējumu skaits valsts uzraudzības un kontroles programmās, secinājām, ka lēmumu pieņemšanas process trešajai personai nav caurskatāms.

Nekaitīga pārtikas aprīte un augsts dzīvnieku veselības līmenis ir prioritāte visā Eiropas Savienībā, un Eiropas Savienības normatīvie akti un atbildīgās institūcijas nereti nosaka dalībvalstīm prasības uzraudzības nodrošināšanā. Revīzijā secinājām, ka finansējums prioritāri tiek sadalīts izmeklējumiem Eiropas Savienības līdzfinansētās programmās, izmeklējumiem nacionālajās programmās sadalot atlikušo pieejamo finansējumu. Lai arī Pārtikas un veterinārais dienests norāda, ka pārbaudāmo paraugu un veicamo izmeklējumu skaitu nosaka, ņemot vērā Eiropas Savienības un nacionālajos tiesību aktos, kā arī starptautisko organizāciju⁹ vadlīnijās noteiktās prasības, tomēr secinājām, ka tajos lielākoties nav skaidri noteikts pārbaudāmais paraugu un veicamo izmeklējumu skaits, tādējādi dalībvalstīm atstājot rīcības brīvību paraugu/izmeklējumu skaita noteikšanā.

Pārtikas un veterinārajā dienestā nav izstrādāta metodika paraugu/izmeklējumu skaita noteikšanai, un valsts uzraudzības un kontroles programmā nepieciešamo izmeklējumu skaitu nosaka Pārtikas un veterinārā dienesta atbildīgie darbinieki, savus apsvērumus un veiktos aprēķinus nedokumentējot. Piemēram, nenodrošinot skaidru pamatojumu, Trakumsērgas valsts uzraudzības programmā plānoto izmeklējumu skaits palielināts par 400 izmeklējumiem jeb 11 740 *euro*.

Revidentu ieskatā, lai arī izmeklējumu skaita noteikšana ir Pārtikas un veterinārā dienesta darbinieku profesionāls vērtējums, tomēr **dienestam būtu jānodrošina, ka lēmumi par izmeklējumu skaitu ir skaidri izsekojami, tādējādi pamatojot budžeta līdzekļu plānošanu un izlietojumu.**

Revīzijā vērtējot – vai 2012.gadā izmeklējumu pašizmaksas aprēķini, kas pamato ar Ministru kabineta noteikumiem¹⁰ noteikto maksu par zinātniskā institūta “BIOR” veiktajiem izmeklējumiem, ir noteikti pamatotā apmērā –, nonācām pie secinājuma, ka **nepamatotu aprēķinu rezultātā pēc revidentu aplēses būtu bijis iespējams ietaupīt budžeta līdzekļus vidēji 400 tūkstošus *euro* gadā. Arī sniedzot klientiem maksas pakalpojumus, ietaupījums varēja būt apmēram 500 tūkstoši *euro*.**

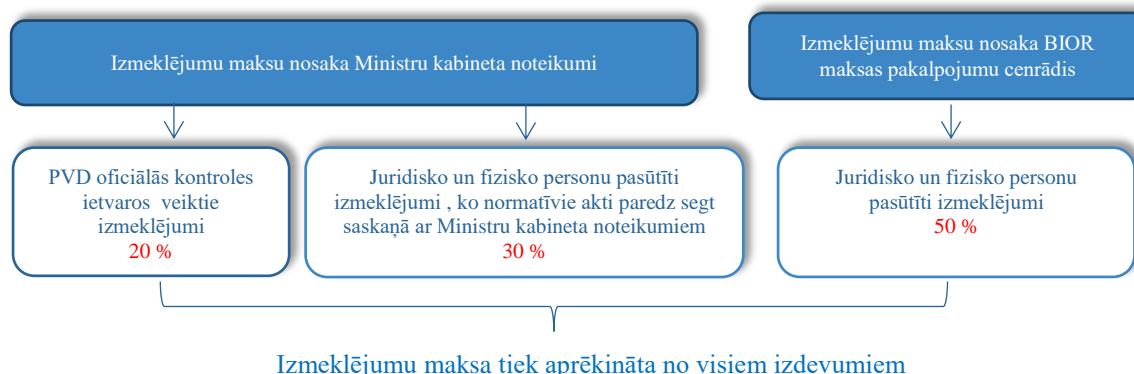
Institūtā nebija izstrādāta iekšējā metodika, savukārt ārējie normatīvie akti neparedz regulējumu zinātnisko institūtu sniegto pakalpojumu pašizmaksas aprēķināšanai.

Ministru kabineta noteikumi nosaka maksu 460 izmeklējumiem, taču zinātniskais institūts revīzijā varēja iesniegt tikai 23 izmeklējumu pašizmaksas aprēķinus. Ņemot vērā, ka šie aprēķini atšķiras no Ministru kabineta noteikumu projektam pievienotajiem, kā arī revīzijā konstatētas nepilnības attiecībā uz pašizmaksas aprēķinu izstrādi, nav iespējams pārliecināties, vai aprēķini nav īpaši izstrādāti iesniegšanai revidentiem.

Izmeklējumu pašizmaksa tiek aprēķināta vienādā apmērā gan institūta veiktajiem izmeklējumiem Pārtikas un veterinārā dienesta oficiālās kontroles ietvaros, gan maksas pakalpojumiem, pamatojoties uz kopējiem izdevumiem, tādējādi nenodrošinot precīzu informāciju par valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veikto izmeklējumu faktiskajām izmaksām.

BIOR varēja iesniegt
tikai 23 no 460
izmeklējumu pašizmaksas
aprēķiniem, tādējādi katra
izmeklējuma maksas
pamatotība nav izvērtējama

Zinātniskajam institūtam “BIOR” kā nacionālajai references laboratorijai Zemkopības ministrija katru gadu piešķir finansējumu references funkciju nodrošināšanai¹¹. Revīzijā konstatēts, ka institūtā izdevumi references funkcijas nodrošināšanai atsevišķi netiek uzskaitīti, līdz ar to tie ir iekļauti institūta laboratorisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķinā. **Tādējādi ir radīta situācija, ka fiziskās un juridiskās personas kā izmeklējumu pasūtītāji sedz izdevumus, kurus apmaksā valsts, savukārt valsts sedz šos izdevumus dubultā apmērā.**

Pasūtot izmeklējumus, BIOR klienti sedz izdevumus, kurus jau ir apmaksājusi valsts.

Izmeklējumu pašizmaksu kopējās izmaksas veido tiešās un netiešās izmaksas. Revīzijā konstatējām, ka netiešajās izmaksās pēc revidentu aplēses nepamatoti iekļauti 219 557 euro¹². Savukārt aprēķinos iekļauto tiešo izmaksu – reaģentu, materiālu, darba samaksas – divu miljonu apmērā pamatotība un ticamība nav pilnībā izvērtējama un pārbaudāma, jo institūts neveic kontroles procedūras, vai saplānotais laika patēriņš ir loģisks un reaģentu un materiālu izdevumi atbilst faktiski patērētajiem resursiem, savukārt visu pašizmaksas aprēķinu neesamība liedz to pārbaudīt trešajai personai.

Par izmeklējumu maksas neatbilstību liecina arī tas, ka, lai gan izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos nav iekļauts pamatlīdzekļu nolietojums un piemaksas darbiniekiem, kā arī institūts neparedz peļņas daļu, kas prezumē, ka aprēķiniem pamatā būtu jābūt atbilstošiem faktiskajām izmaksām, gūtie ieņēmumi par veiktajiem izmeklējumiem ļāvuši institūtam:

- ❖ veikt dažādu veidu piemaksas darbiniekiem, piešķirt atlaides maksas pakalpojumu saņēmējiem, iegādāties pamatlīdzekļus, kā arī izveidot būtisku naudas līdzekļu atlikumu Valsts kases pamatbudžeta kontā¹³ – 2016.gada beigās 2 559 680 euro apmērā. Neņemot vērā minēto, institūtam finansējumu materiālās bāzes pilnveidošanai regulāri piešķir Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests, piemēram, 2016., 2017.gadā kopā 1 413 973 euro apmērā;
- ❖ 2015.gadā publiskā iepirkuma rezultātā noslēgt un īstenot līgumu par laboratorisko izmeklējumu veikšanu ar juridisku personu, gūstot ieņēmumus gandrīz miliona euro apmērā, tajā pašā laikā būtiski nepalielinot kopējos ar laboratorijas darbības nodrošināšanu saistītos izdevumus.

2017.gadā zinātniskais institūts “BIOR” veica izmeklējumu pašizmaksas pārrēķinus, plānojot tos iesniegt Zemkopības ministrijai jaunu Ministru kabineta noteikumu projektu izstrādei, tomēr revīzijā konstatētais liecina, ka arī jaunie pašizmaksas aprēķini satur virkni nepilnību un ir pilnveidojami. Vienlaikus norādāms, ka zinātniskais institūts, lai uzlabotu izmeklējumu pašizmaksas aprēķināšanas

kārtību, revīzijas noslēgumā izstrādāja jaunus tiesību aktus un veica izmaiņas grāmatvedības uzskaitē.

Valsts kontrole aicina Zemkopības ministriju un zinātnisko institūtu “BIOR” pārskatīt bāzes izdevumu pamatotību – pilnveidojot izmeklējumu pašizmaksas aprēķināšanas kārtību – un tikai pēc tam izstrādāt un virzīt Ministru kabinetā jaunu Ministru kabineta noteikumu projektu.

Revidentu ieskatā Zemkopības ministrija nav izmantojusi racionālu un ekonomisku budžeta līdzekļu izlietojumu, izvērtējot valsts budžeta līdzekļu optimizācijas iespējas. Par to liecina tas, ka iepriekšējos gados no laboratoriskajiem izmeklējumiem piešķirtajiem līdzekļiem veidojies finansējuma atlikums un daļa finansējuma novirzīta ar laboratorisko kontroli tieši nesaisītu izdevumu segšanai.

Lai arī precīzu nepieciešamo izmeklējumu skaitu gadā nav iespējams ieplānot, tomēr 2013.gadā no laboratoriskajiem izmeklējumiem piešķirtā finansējuma netika izlietoti 644 519 *euro* jeb 33 %. Turklāt, lai arī finansējuma atlikums gadu gaitā pakāpeniski samazinājās, tas ne vienmēr izlietots tieši izmeklējumu veikšanai. Piemēram, 2016.gadā par 25 784 *euro* finansēta zinātniskā institūta “BIOR” izveidotās zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komitejas darbības koordinēšana¹⁴ un iegādātas laboratoriskās iekārtas 311 903 *euro* apmērā.

Savukārt ārkārtas situāciju valstī iestādes izmantojušas papildu finansējuma iegūšanai, nevis pārskatījušas pieejamos iekšējos resursus. Saistībā ar Āfrikas cūku mēra uzliesmojumu 2014.gadā laboratoriskai kontrolei tika prasīti un piešķirti papildu 468 200 *euro*, neskatoties uz laboratoriskajiem izmeklējumiem pieejamā finansējuma atlikumu zinātniskajam institūtam 2013.gada beigās vairāk kā 600 tūkstošu *euro* apmērā.

Finansējums zivju resursu izpētei un atražošanai

Kopējais katru gadu piešķirtais finansējums zivju resursu izpētei un atražošanai nav būtiski mainījies – 2017.gadā tas bija 1 049 135 *euro*, no tiem zivju resursu atražošanai 520 604,50 *euro* un zivju resursu izpētes darbiem 528 530,50 *euro*.

Mainot līdzšinējo pieeju, lai aprēķinātu, cik faktiski izmaksā katrs no uzdevumiem, pēc Zemkopības ministrijas Iekšējā audita nodaļas ieteikuma 2017.gadā nepieciešamais finansējums bija jānosaka, pamatojoties uz institūtā izstrādātiem pašizmaksas aprēķiniem.

Revīzijā secinājām, ka finansējums gadskārtējā likumā par valsts budžetu iepriekš norādītajā apmērā noteikts, neskatoties uz to, ka pašizmaksas aprēķinus zinātniskais institūts izstrādāja vēlāk. Tas, ka piemērotajos aprēķinos ir konstatētas vairākas neatbilstības un pašizmaksas pilnībā atbilst iepriekš piešķirtajam finansējumam, liecina, ka to aprēķināšana ir bijusi formāla, nav veikta pietiekami rūpīgi un kvalitatīvi.

Pirmkārt, aprēķinot zivju resursu izpētes pakalpojumiem nepieciešamo finansējumu 2017.gadā, ir iekļauti arī **nepamatoti izdevumi gandrīz 90 000 *euro* apmērā**, jo ir palielināti atlīdzības izdevumi par 63 628 *euro*¹⁵, savukārt pārējie izdevumi¹⁶ palielināti par 25 644 *euro* jeb gandrīz 18 %, neiesniedzot objektīvi izvērtētus pieņēmumus un aplēses.

Savukārt finansējumam, kas izlietots valsts pasūtītajiem zivju resursu atražošanas pakalpojumiem, nav iespējams pilnībā izsekot, jo netiek nodalīti izdevumi, kas bijuši nepieciešami, lai nodrošinātu

divu pamata līgumu izpildi – Zemkopības ministrijas ikgadēji noteikto uzdevumu¹⁷ un lai kompensētu Daugavas HES kaskādes radītos zaudējumus¹⁸, kurus finansē AS “Latvenergo”. Turklāt pašizmaksa ir noteikta tikai Zemkopības ministrijas pasūtījumam un tās aprēķinā tika konstatētas vairākas neatbilstības, dažādus izdevumus ietverot gan lielākā, gan mazākā apmērā.

Valsts kontrole arī secināja, ka institūts nav noteicis skaidrus un detalizētus zivju resursu izpētes un atražošanas pašizmaksas aprēķinu principus, ietverot informāciju gan par ietveramajiem izdevumiem, gan aprēķinos izmantotajiem datu avotiem, piemērotajām aplēsēm un prognozēm. Turklāt zivju resursu atražošanas un izpētes pakalpojumiem nepieciešamais finansējums aprēķināts, piemērojot atšķirīgus principus¹⁹, kas norāda arī uz iespējami nepamatota finansējuma sadalījumu diviem īstenotajiem pasākumiem.

Arī Zemkopības ministrijas uzraudzība vērtējama kā formāla, jo ministrija faktiski nepārbauda plānotā un izlietotā finansējuma pamatotību. Lai arī ministrijā reizi ceturksnī iesniegti pārskati par finansējuma izlietojumu, tomēr institūta sniegtā informācija neatbilda faktiskajai situācijai. Ņemot vērā minēto un arī to, ka ministrija sākotnēji bez papildu pārbaudēm ir paļāvusies uz institūta sagatavoto pašizmaksu pamatotību, jāsecina, ka **arī zivju resursu izpētes un atražošanas jomā primārais mērķis ir nodrošināt uzdevuma izpildi ar pieejamo finansējumu, kas tiek piešķirts jau vēsturiski iedibinātā kārtībā, nevis izvērtēt un pārskatīt funkcijai faktiski nepieciešamo finansējumu.**

Rezultātā laika periodā no 2015.gada līdz 2017.gadam vairāk nekā 200 000 *euro* apmērā vairākkārtīgi ir veikta zivju resursu izpētei piešķirto finanšu līdzekļu pārskaitīšana citu projektu īstenošanai, tajā skaitā, neatgriežot finanšu līdzekļus kārtējā gadā. Tā 2017.gada beigās joprojām nav atgriezti finanšu līdzekļi 90 000 *euro* apmērā, savukārt 60 000 *euro* atgriezti revīzijas laikā 2017.gada decembra beigās. **Finanšu līdzekļu novirzīšana citiem projektiem norāda uz trūkumiem finanšu vadībā un nepamatoti aprēķinātu pakalpojuma pašizmaksu, kas pieļauj budžeta līdzekļu izmantošanu citiem mērķiem.**

Būtiskākie ieteikumi

Pamatojoties uz lietderības revīzijas secinājumiem, Zemkopības ministrijai, Pārtikas un veterinārajam dienestam un zinātniskajam institūtam “BIOR” ir sniegti ieteikumi, kurus ieviešot, tiks nodrošināta uz skaidriem mērķiem un ekonomiski pamatotām izmaksām balstīta finansējuma piešķiršana un izlietošana, vienlaikus ļaujot sabiedrībai pārliecināties, ka finansējums izlietots mērķtiecīgi un efektīvi.

Valsts kontrole aicina Zemkopības ministriju, Pārtikas un veterināro dienestu un zinātnisko institūtu “BIOR” izvērtēt un veikt pasākumus, lai:

- ❖ nodrošinātu uz skaidriem mērķiem vērstu politiku pārtikas aprites un veterinārās uzraudzības jomā, kā arī izsekojamus lēmumus par nepieciešamo laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu skaitu gadā;

Ir sniegti ieteikumi, kurus ieviešot, budžeta līdzekļi tiks izlietoti racionāli un ekonomiski

- ❖ valsts budžeta finansējums laboratoriskajai kontrolei un zivju resursu izpētei un atražošanai tiktu aprēķināts pēc vienotiem principiem, skaidri noteiktiem iepriekš definētiem kritērijiem un atbilstoši ar pakalpojumu sniegšanu saistītām ekonomiski pamatotām izmaksām;
- ❖ pilnveidotu valsts uzraudzību un kontroli pār laboratoriskajai kontrolei un zivju resursu izpētei un atražošanai nepieciešamā finansējuma piešķiršanu un izlietojuma kontroli.

Revīzijas ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ❖ revidējamās jomas īss raksturojums;
- ❖ revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi, sadalot tos divās galvenajās nodaļās; katras nodaļas ievadā ir sniegts Valsts kontroles viedoklis, izdarot būtiskākos secinājumus, tos tālāk pamatojot ar revīzijas konstatējumiem;
- ❖ vispārīgs revīzijas raksturojums – revīzijas mērķis, apjoms, juridiskais pamatojums, Valsts kontroles un revidējamo vienību atbildība.

Ziņojuma pirmajā daļā ir vērtēts, vai finansējums laboratoriskajai kontrolei tiek piešķirts skaidri noteiktiem mērķiem un sasniedzamajiem rādītājiem, kā arī analizēts, vai ir izsekojami Pārtikas un veterinārā dienesta pieņemtie lēmumi par gadā nepieciešamo laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu skaitu. Tāpat tika vērtēts, vai ar Ministru kabineta noteikumiem noteiktā maksa par zinātniskā institūta “BIOR” veiktajiem izmeklējumiem, kā arī šobrīd plānotās izmaiņas Ministru kabineta noteikumu apstiprinātajās izmeklējumu maksās ir pamatotas.

Ziņojuma otrajā daļā ir pētīts, vai skaidri noteiktiem mērķiem un sasniedzamajiem rādītājiem ir piešķirts valsts finansējums zivju resursu izpētes un atražošanas pasākumiem. Vērtēts, vai ir izsekojami nepieciešamā finansējuma noteikšanas principi un piešķirtais finansējums atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām, kā arī vai Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi uzraudzību finansējuma piešķiršanai pamatotā apmērā zivju resursu izpētes un atražošanas jomā.

Revīzijas ziņojumā ietverts revidējamās vienības iesniegtais viedoklis par veikto revīziju.

Sadaļā “Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes” ietverta informācija par revīzijas veikšanas mērķi, juridisko pamatojumu, atbildību, apjomu, kā arī norādīti vērtēšanas kritēriji.

Revīzijā izskatāmo jautājumu vispārīgs raksturojums

Zinātniskajam institūtam “BIOR” noteikto funkciju un uzdevumu raksturojums

Ar Ministru kabineta rīkojumu²⁰ Pārtikas un veterinārā dienesta un valsts aģentūras “Latvijas Zivju resursu aģentūra” restrukturizācijas rezultātā ar 2010.gada 1.janvāri izveidota atvasināta publiskā persona – valsts zinātniskais institūts “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR””, kas atrodas zemkopības ministra pārraudzībā.

Zinātnisko institūtu pārvalda tā zinātnieku koleģiālā institūcija – Zinātniskā padome un tās ievēlēts direktors –,²¹ tā darbību regulē Zinātniskās darbības likums, institūta nolikums²², tā darbības attīstību un mērķus nosaka “”BIOR” darbības stratēģija 2014.–2018.gadam” un “Institūta attīstības stratēģija 2015.–2020.gadam”²³.

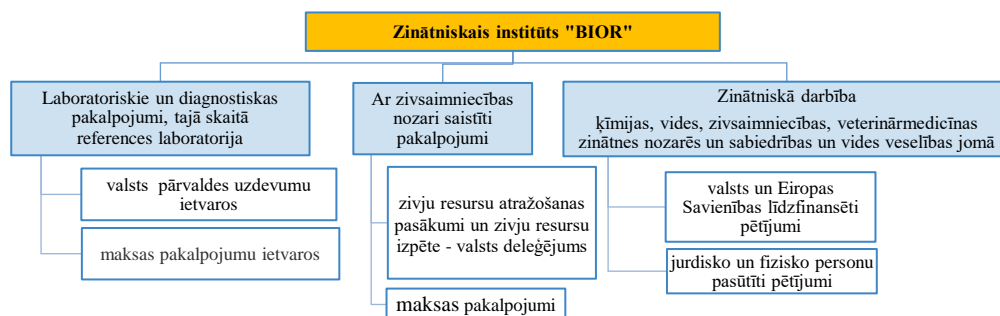
Institūta darbības mērķis ir radīt jaunas zināšanas, lai nodrošinātu cilvēku, dzīvnieku un vides veselību, dzīvnieku labturību un drošas un nekaitīgas pārtikas apriti, kā arī zivju un citu ūdens bioloģisko resursu saglabāšanu un sabalansētas un ilgtspējīgas izmantošanas iespējas Latvijā²⁴.

Normatīvie akti paredz deleģējumu zinātniskajam institūtam “BIOR”:

- ❖ veikt laboratoriskos un diagnostiskos izmeklējumus Pārtikas un veterinārā dienesta kompetencē esošajās valsts uzraudzības un kontroles jomās (pamatā – pārtikas aprites, veterinārmedicīnas jomā);²⁵
- ❖ veikt zivju resursu uzskaiti, novērtēšanu, zinātniski pamatotu rekomendāciju izstrādi un zivsaimniecisko ekspertīzi pēc valsts, pašvaldības vai juridisko un fizisko personu pasūtījuma, kā arī nodrošināt zivju resursu pavairošanu Daugavā, tās baseina ūdenstilpēs un pēc valsts pasūtījuma arī citos ūdeņos, pamatojoties uz Ministru kabineta atbalstītām zivju resursu mākslīgās atražošanas pamatnostādnēm²⁶.

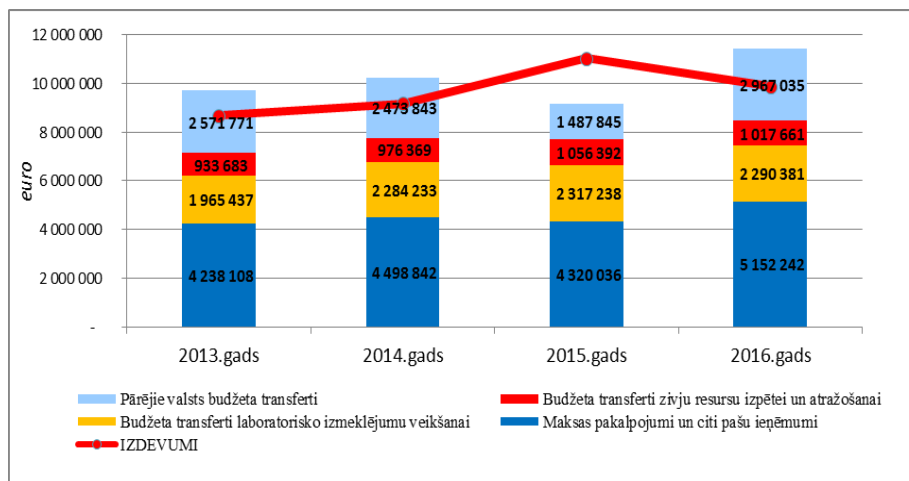
Papildus valsts noteiktajām funkcijām un uzdevumiem zinātniskais institūts veic zinātnisko (pētniecības) darbību tādās zinātnes nozarēs kā pārtikas, veterinārmedicīnas, vides, zivsaimniecības un citās bioloģijas nozarēs, kā arī sniedz ekspertīzes un laboratoriskos pakalpojumus lauksaimniecības, zivsaimniecības un pārtikas nozares pārstāvjiem – kā juridiskām, tā fiziskām personām. Tāpat institūts īsteno dažādu veidu valsts un privātos (fizisku un juridisku personu pasūtītus) projektus, izmantojot valsts, Eiropas Savienības un privāto līdzekļu finansējumu.

Zinātniskā institūta “BIOR” galvenos darbības veidus skatīt 1.attēlā.

1. attēls. Zinātniskā institūta “BIOR” galvenie darbības veidi.

Zinātniskā institūta “BIOR” kopējie ieņēmumi 2016.gadā bija 11 682 464 euro. Institūta galvenās ieņēmumu pozīcijas un izdevumus par laika posmu no 2013.gada līdz 2016.gadam skatīt 2.attēlā.

2. attēls. Zinātniskā institūta “BIOR” galvenās ieņēmumu pozīcijas un izdevumi, euro.

Kas ir valsts oficiālā kontrole pārtikas aprites un veterinārajā jomā?

Eiropas Savienības politika aizsargā veselību visā lauksaimniecības pārtikas ražošanas ķēdē – ikvienā posmā no izaudzēšanas līdz patēriņam – novēršot pārtikas piesārņojuma rašanos un sekmējot pārtikas higiēnu, informētību par pārtiku, augu un dzīvnieku veselību un labturību.

Oficiālā kontrole ir jebkāda veida kontrole, kuru Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentā iestāde veic, lai pārbaudītu atbilstību dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktiem un dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības noteikumiem²⁷.

Laboratoriskā kontrole ir profesionālu darbību sistēma, lai oficiālās kontroles ietvaros nodrošinātu laboratorisko izmeklēšanu, kas ir saistīta ar pārtikas, dzīvnieku barības, dzīvnieku veselības un labturības tiesību aktiem. Laboratoriskajiem un diagnostiskajiem izmeklējumiem ir būtiska loma valsts uzraudzības sistēmā, jo laboratorisko izmeklējumu rezultāti ir objektīvs pamats, lai noskaidrotu produktu un to ražošanas procesu atbilstību normatīvo aktu prasībām, kā arī savlaicīgi identificētu cilvēku veselībai un dzīvībai bīstamus produktus un radītu objektīvu un neapstrīdamu argumentāciju to izņemšanai no aprites.²⁸

Eiropas Savienības dalībvalstīm katrā jomā ir jāizraugās valsts references laboratorija. Zinātniskais institūts “BIOR” pilda valsts jeb nacionālās references laboratorijas funkcijas²⁹ vairāk nekā 50 references jomās.

Kāda nozīme ir zivju resursu izpētei un atražošanai?

Latvijas Republikai ir suverēnas tiesības iegūt, izmantot, pētīt, saglabāt un pavairot zivju resursus tās iekšējos ūdeņos, teritoriālajos jūras ūdeņos un ekonomiskās zonas ūdeņos. Vairumam Latvijas zivsaimnieciski nozīmīgāko ūdenstilpju ir publisks statuss, kas valstij uzliek noteiktu atbildību par zivju resursu stāvokli tajās³⁰.

Zivju resursu atražošanas pasākumi ietver zivju mazuļu izaudzēšanu un izlaišanu publiskajās ūdenstilpēs, savukārt zivju resursu izpēte un izmantošanas regulēšana nepieciešama zivju resursu un to bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai, nacionālajai zvejas un maksšķerēšanas regulēšanai, kā arī zivju resursu mākslīgās atražošanas plāna zinātniskajai uzraudzībai. Zivju resursus Latvijas Republikas iekšējos ūdeņos un teritoriālajos ūdeņos pārvalda valsts, pamatojoties uz to pētniecību, ekspertu novērtējumu un zinātniski pamatotām rekomendācijām.³¹

Valsts budžeta izdevumu pārskatīšana

Likums³² paredz, ka budžeta mērķis ir noteikt un pamatot, kādi līdzekļi nepieciešami valdībai, citām valsts institūcijām un pašvaldībām to valsts pienākumu izpildei, kuru finansēšana noteikta ar likumdošanas aktiem, nodrošinot, lai tajā laikposmā, kuram šie līdzekļi paredzēti, izdevumus segtu atbilstoši ieņēmumi.

Tāpat likums³³ nosaka, ka, lai efektīvāk un ekonomiskāk īstenotu valsts politiku, kā arī regulāri optimizētu budžeta izdevumus un izvērtētu to atbilstību attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm, Ministru kabinets nodrošina pastāvīgu un sistemātisku valsts budžeta izdevumu pārskatīšanu.

Izdevumu pārskatīšanas mērķis ir gūt atbildes uz jautājumiem:

- ko sabiedrība iegūst no ieguldītajiem resursiem?
- kā varam ekonomiskāk sasniegt vēlamo rezultātu?

Izdevumu pārskatīšanu kā svarīgu valsts finanšu līdzekļu vadības sastāvdaļu norāda arī Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD) savās budžeta pārvaldības vadlīnijās.³⁴

2.kritērijs: *Budžetam ir cieša sasaiste ar valdības vidēja termiņa stratēģiskajām prioritātēm:*

- ❖ *nodrošinot budžeta izdevumu sasaisti ar valdības mērķiem, ir izstrādāta un ieviesta regulāra esošo izdevumu pārskatīšana.*

8.kritērijs: *Darbības rezultāts, to novērtēšana un lietderība ir budžeta neatņemama sastāvdaļa:*

- ❖ *objektīvi un regulāri tiek izvērtēti un pārskatīti izdevumu posteņi un budžeta programmas, lai nodrošinātu uz valdības prioritātēm balstītu finanšu līdzekļu sadali.*

Finanšu ministrija norāda, ka pasaules attīstītajās valstīs izdevumu pārskatīšana ir kļuvusi par neatņemamu vidēja termiņa budžeta izstrādes sastāvdaļu, tādējādi sniedzot nodokļu maksātājiem pārlicību, ka publiskais finansējums tiek izlietots valstij aktuālo prioritāšu finansēšanai un valsts īstenotā nozaru politika ir pietiekami efektīva nepieciešamo rezultātu sasniegšanā. Tādējādi pilnvērtīgas izdevumu pārskatīšanas un analīzes pamatā ir snieguma (rezultatīvo rādītāju un izvirzīto mērķu) izvērtējums un sistemātiska uzraudzība³⁵.

Latvijā ir izstrādāta attīstības plānošanas sistēma, kuras mērķis ir aptvert politikas un teritorijas attīstības plānošanu, nodrošināt attīstības plānošanas sasaisti ar finanšu plānošanu un valsts institūciju pieņemto lēmumu savstarpējo saskaņotību. Izšķir šādus attīstības plānošanas dokumentu veidus³⁶:

- ❖ politikas plānošanas dokumentus – *pamatnostādnes* vidējam termiņam (līdz septiņiem gadiem) un *plānu* īstermiņa (parasti trīs gadiem) periodam –, kuros nosaka mērķus, uzdevumus, rīcību vienas vai vairāku politikas jomu, nozaru vai apakšnozaru attīstības veicināšanai. Pamatojoties uz hierarhiski augstākajiem plānošanas dokumentiem – Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam un Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2014.–2020.gadam –, valsts institūcijas izstrādā un Ministru kabinets apstiprina nozares, apakšnozares vai jomas attīstībai politikas plānošanas dokumentus;
- ❖ institūciju vadības dokumentus – *iestādes darbības stratēģija* un *gada darba plāns* –, kuros atbilstoši attiecīgās institūcijas kompetencei nosaka attīstības plānošanas un budžeta plānošanas savstarpējo sasaisti un nodrošina attīstības plānošanas dokumentu pēctecīgu īstenošanu. Darbības stratēģija nodrošina institūcijas darbības plānošanu tās kompetencē esošajās politikas nozarēs atbilstoši attiecīgajā nozarē apstiprinātiem attīstības plānošanas dokumentiem, tiesību aktiem un plānotajam institūcijas valsts budžeta izdevumu kopapjomam trīs gadiem

Revīzijas secinājumi, konstatējumi un ieteikumi

1. Vai valsts budžeta finansējums laboratoriskajai kontrolei pārtikas aprites un veterinārajā jomā tiek piešķirts skaidriem mērķiem, rezultatīvajiem rādītājiem un pamatojoties uz ekonomiski pamatotām izmaksām?

1.1. Vai finansējums tiek piešķirts skaidri definētiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem?

Skaidrs redzējums par sasniedzamajiem mērķiem, finansējuma sasaiste ar šiem mērķiem un izlietojuma kontrole ir būtiski priekšnoteikumi, lai būtu iespējams novērtēt iestāžu darbības efektivitāti un sabiedrības labumu, ko tā gūst no šī finansējuma izlietojuma.

Revīzijā secināts, ka sabiedrībai un Saeimai netiek sniegts skaidrs priekšstats par laboratoriskajai kontrolei piešķirtā finansējuma izlietojama efektivitāti, jo, lai arī Zemkopības ministrija savā darbības stratēģijā kā vienu no mērķiem definējusi vēlmi nodrošināt nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas apriti un augstu dzīvnieku veselības līmeni:

- ❖ nevienā no politikas plānošanas dokumentiem netiek analizēts un definēts, kādam valstī ir jābūt nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprites un dzīvnieku veselības līmenim, kas atbilstu sabiedrības interesēm. Tajā pašā laikā pārtikas aprites uzraudzībā noteiktais rezultatīvais rādītājs jau gadiem tiek sasniegts un būtiski pārsniegts;
- ❖ nav vērojama tieša sasaiste³⁷ starp Zemkopības ministrijas un Pārtikas un veterinārā dienesta darbības stratēģijās, valsts budžeta apakšprogrammās un hierarhiski augstāku politikas plānošanas dokumentu noteiktajiem mērķiem, rezultātiem un rezultatīvajiem rādītājiem.

Līdzīgi kā citās Zemkopības ministrijas atbildībā esošajās apakšnozarēs politikas definēšana pārtikas uzraudzības jomā ir pašu atbildīgo iestāžu kompetencē, nepastāvot nacionāla līmeņa politikas plānošanas dokumentiem.

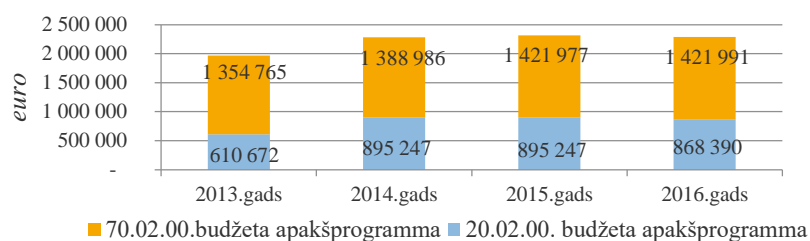
Par trūkumiem finansējuma piešķiršanā konkrētiem mērķiem liecina tas, ka, lai arī finansējums piešķirts laboratoriskajiem izmeklējumiem, **daļa finansējuma novirzīta ar laboratorisko kontroli tieši nesaistītu izdevumu segšanai**, savukārt ārkārtas situācijas valstī novēršanai piešķirts papildu finansējums, lai gan iestādei bija pieejami finanšu līdzekļu atlikumi no iepriekšējiem gadiem.

Zemkopības ministrija ir vadošā iestāde lauksaimniecības nozarē, kura saskaņā ar normatīvajiem aktiem³⁸ plāno finanšu resursus ministrijas padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm un ir atbildīga par gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izpildes kontroles sistēmas izveidi un par Valsts kases norēķinu kontos ieskaitīto valsts budžeta līdzekļu izlietojuma kontroli atbilstoši paredzētajiem mērķiem.

Saskaņā ar gadskārtējo valsts budžeta likumu finansējums laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu veikšanai tiek piešķirts divu Zemkopības ministrijas valsts budžeta apakšprogrammu ietvaros:

- ❖ 20.02.00 “Pārtikas aprites un veterinārmedicīnas valsts uzraudzības laboratoriskie izmeklējumi”;
- ❖ 70.06.00 “Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana”. Budžeta apakšprogrammā tiek plānoti izdevumi, kuri vēlāk daļēji tiek kompensēti no Eiropas Savienības budžeta.

Minēto valsts budžeta apakšprogrammu izpildītāji ir Pārtikas un veterinārais dienests un Zemkopības ministrija, kura reizi mēnesī veic transfera pārskaitījumu zinātniskajam institūtam “BIOR”. Laika posmā no 2013.gada līdz 2016.gadam abās apakšprogrammās apstiprinātā apropriācija vidēji gadā bija 2 214 322 *euro* (skat 3.attēlu).

3.attēls. Laboratoriskajai kontrolei piešķirtais finansējums saskaņā ar gadskārtējo likumu par valsts budžetu, *euro*.

Plānošanas dokumenti pārtikas aprites un veterinārās uzraudzības jomā

Normatīvais akts³⁹ nosaka, ka budžeta programmām ir jānodrošina attīstības plānošanas dokumentos izvirzīto mērķu un plānoto rezultātu un to rezultatīvo rādītāju sasniegšana.

Atbildīgo iestāžu darbību mērķi un sasniedzamie rezultatīvie rādītāji pārtikas aprites un veterinārās uzraudzības jomā noteikti Zemkopības ministrijas un Pārtikas un veterinārā dienesta darbības stratēģijās. Pārtikas un veterinārā dienesta darbības stratēģija 2017.–2019.gadam netika izstrādāta, tajā iekļaujama informācija norādīta stratēģiskā dokumentā “Latvijas Republikas Daudzgažu kontroles plāns pārtikas aprites, veterinārajā un augu veselības valsts uzraudzībā 2017.–2020.gadam” (turpmāk – Daudzgažu kontroles plāns), kurā noteikti uzraudzību virzieni, prioritārie pasākumi un uzdevumi un kas tiek iesniegts Eiropas Komisijā. Daudzgažu kontroles plānu apstiprina Pārtikas un veterinārā dienesta un Valsts augu aizsardzības dienesta vadītāji.

Revīzijā secinājām, ka šajos dokumentos nav norādīta sasaiste ar kādu no Ministru kabineta apstiprinātu politikas plānošanas dokumentu un ietverta norāde, kādi politikas mērķi tiks sasniegti ar konkrētajām iestāžu veiktajām darbībām.

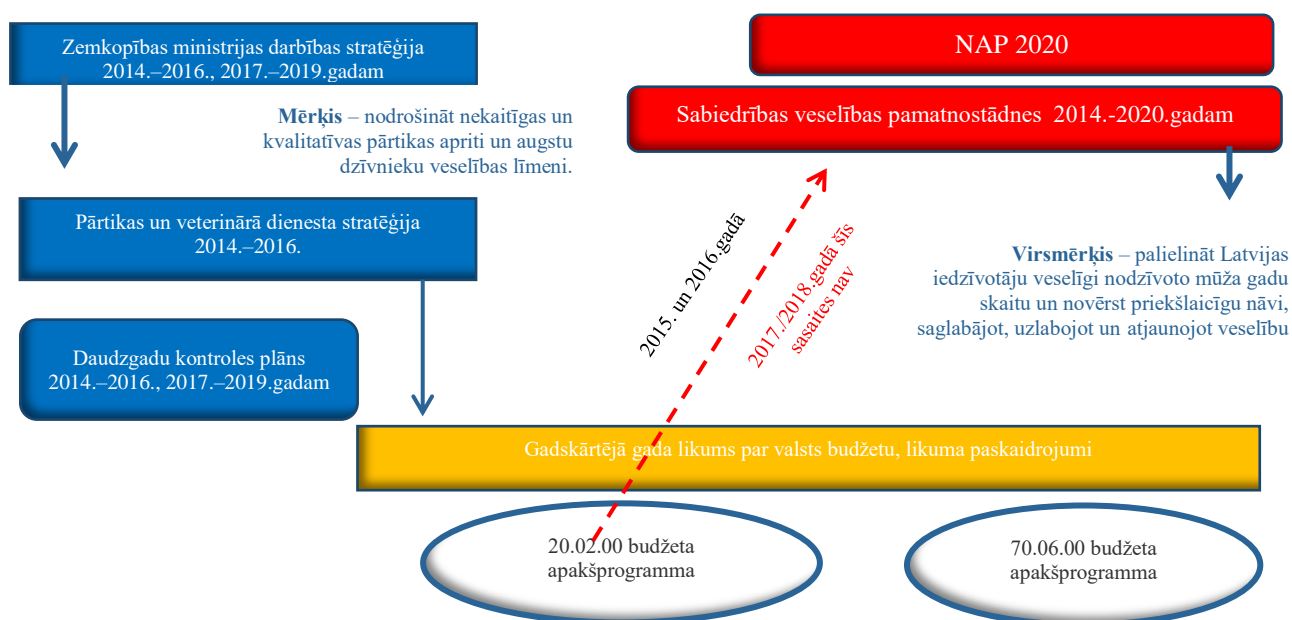
Valsts kontrole lietderības revīzijā⁴⁰ secināja, ka attīstības un budžeta plānošanas sistēmas pastāv katra pati par sevi un tikai gatavojot gadskārtējā valsts budžeta paskaidrojumus, šīs sistēmas tiek formāli sasaistītas.

Minēto apliecinā ar šajā revīzijā konstatētais, jo tikai likuma par valsts budžetu paskaidrojumos līdz 2017.gadam norādīts, ka no valsts budžeta apakšprogrammas 20.02.00 ietvaros veiktajai

laboratoriskajai kontrolei ir sasaiste ar Sabiedrības veselības pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam⁴¹ - vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentu.

Lai arī lauksaimniecības politika minētajās pamatnostādņēs ir norādīta kā viena no nozarēm, kas ietekmē sabiedrības veselību, taču šī sasaiste nedefinē, kurš no politikas mērķiem tiks sasniegts ar laboratoriskajai kontrolei piešķirto finansējumu. Pamatnostādņēs norādītie mērķi pamatā noteikti attiecībā uz sabiedrības informēšanu par pārtikas izvēli, kas atbilst sabalansēta uztura principiem, piemēram, palielinot augļu, dārzeņu patēriņu un mazinot sāls un piesātināto tauku un trans-taukskābju patēriņu uzturu.

2017. un 2018.gada likuma par valsts budžetu paskaidrojumos nav norādīta saikne ar kādu no politikas plānošanas dokumentiem, kā vienīgo attīstības plānošanas dokumentu norādot Zemkopības ministrijas darbības stratēģiju (skatīt 4.attēlu).

4.attēls. Plānošanas dokumentu un likuma par valsts budžetu sasaiste pārtikas aprites un veterinārās uzraudzības jomā.

Vienlaikus norādāms, ka politikas plānošanas dokumentu neesamība Zemkopības ministrijas atbildībā esošajās apakšnozarēs ir konstatēta vairākās Valsts kontroles veiktajās revīzijās.⁴²

Rezultāti un rezultatīvie rādītāji

Normatīvais akts⁴³ paredz, ka rezultāts un tā rezultatīvais rādītājs atspoguļo labumu, ko valsts un sabiedrība iegūst, izlietojot ieguldījumu. Rezultātus un rezultatīvos rādītājus izmanto, lai novērtētu sabiedrībai būtisku mērķu sasniegšanu pārskata periodā, kā arī budžeta līdzekļu izlietošanas pamatojumu un efektivitāti, ja valsts budžeta programmai iespējams noteikt un uzskaitīt vienu vai vairākas konkrētas galaproduktu vienības.

Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā vairākus plānošanas periodus kā viens no darbības virzieniem noteikts – pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgums, pārtikas higiēna un kvalitāte, dzīvnieku veselība, labturība un aizsardzība – ar mērķi nodrošināt nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas apriti un augstu dzīvnieku veselības līmeni. Šī darbības virziena īstenošanai Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā:

- ❖ 2014.–2016.gadam ir noteikts **politikas rezultāts** – nodrošināta nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprīte – un politikas rezultāta sasniegšanai noteikts **rezultatīvais rādītājs** – Piena kvalitātes datubāzē piena pircēji un Pārtikas un veterinārais dienests seko svaigpiena (kas paredzēts pārstrādei) kvalitātei, %. Valsts kontrole vērš uzmanību, ka šāds rezultatīvais rādītājs neraksturo sasniedzamo mērķi un nesniedz priekšstatu par aprītē esošās pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti;
- ❖ 2017.–2019.gadam noteikti vairāki rezultatīvie rādītāji⁴⁴, kas arī pilnībā neraksturo politikas mērķa – nodrošināt nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprīti un augstu dzīvnieku veselības līmeni – izpildi. Visus minētā darbības virziena sasniedzamos politikas rezultātus un sasniedzamos rezultatīvos rādītājus laika posmam no 2014.gada līdz 2019.gadam skatīt 2.pielikumā.

Tā kā laboratoriskā kontrole ir cieši saistīta ar valsts īstenoto oficiālo kontroli pārtikas aprītes un veterinārās uzraudzības jomā, finansējuma piešķiršana laboratoriskajai kontrolei vērtējama kopā ar oficiālajai kontrolei noteiktajiem mērķiem un rezultātiem. Pārtikas aprītes un veterinārās oficiālās kontroles un uzraudzības jomā mērķi un sasniedzamie rezultatīvie rādītāji noteikti kārtējā gada likuma par valsts budžetu paskaidrojumos, Pārtikas un veterinārā dienesta darbības stratēģijā un Latvijas Republikas Daudzgažu kontroles plānā.

Revīzijā secināts, ka pamatā ir noteikta virkne ieguldījuma rādītāju⁴⁵, kas raksturo mērķa vai rezultāta sasniegšanai nepieciešamo ieguldījumu un resursu apjomu, taču izpaliek analītiskie rezultatīvie rādītāji, kas raksturo darbības vai pakalpojumu sniegšanas efektivitāti⁴⁶. Viens no Valsts kontroles ieskatā analītiskajiem rezultatīvajiem rādītājiem ir tādu uzņēmumu īpatsvars, kuros konstatētas būtiskas neatbilstības.

Lai arī normatīvie akti⁴⁷ paredz, ka informāciju par darbības stratēģijā plānoto rezultātu izpildi iestāde katru gadu iekļauj iestādes gada publiskajā pārskatā un stratēģijas novērtējumu izmanto par pamatu nākamā plānošanas cikla stratēģijas izstrādei, Pārtikas un veterinārā dienesta katra gada publiskajā pārskatā netiek norādīta skaidra informācija par uzņēmumu īpatsvaru % no kopējā pārbaudīto uzņēmumu skaita, kuros ir konstatēti būtiski pārkāpumi. Tikai kārtējā gada valsts budžetam pievienotajos paskaidrojumos ir iespējams iegūt informāciju par plānoto rezultatīvo rādītāju izpildi (ar viena gada nobīdi) (skatīt 1.tabulu).

1.tabula. Divu darbības rezultātu un rezultatīvo rādītāju plāns un izpilde 2014.–2019.gadam.

Nr.	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Plāns/ izpilde	PVD darbības stratēģija 2014.–2016.gadam			Daudzgažu kontroles plāns 2017.–2019.gadam		
				2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu uzraudzība un kontrole	Pārbaudes pārtikas uzņēmumos (skaits)	plāns	37 806	37 800	37 800	37 800	37 800	37 800
			izpilde	41 677	37 804	36 282			
		Uzņēmumu īpatsvars % no pārbaudīto uzņēmumu skaita, kuros ir konstatēti būtiski pārkāpumi, kas ietekmē pārtikas produktu kvalitāti un nekaitīgumu	plāns	≤ 1	≤ 1	≤ 1	1	1	1
2.	Veterinārās uzraudzības objektu, tai skaitā dzīvnieku un produktu, uzraudzība un kontrole	Veiktās pārbaudes valsts veterinārās uzraudzības objektos (skaits)	plāns	14 200	13 550	13 250	17 000	17 000	17 000
			Izpilde*	16 159	18 637	25 437			
		Uzraudzības objektu īpatsvars % no pārbaudīto uzņēmumu skaita, kuros ir konstatēti būtiski pārkāpumi, kas ietekmē dzīvnieku veselību un labturību	plāns	≤ 2	≤ 2	≤ 2	2	2	2
			izpilde*	1,8	1,75	2,59			

*Datu avots: likuma par valsts budžetu paskaidrojumi.

Rezultatīvā rādītāja saglabāšana vienā līmenī var būt vēlamais mērķis, vienlaikus, ja ir ieviesta pārdomāta un efektīva uzraudzības un kontroles sistēma, nav pamata uzskatīt, ka uzņēmumu skaits, kuros konstatētas būtiskas neatbilstības, varētu būtiski palielināties. Nav arī saprotams un nevienā no darbības plānošanas dokumentiem netiek sniegts skaidrojums, kāpēc nākamajam periodam uzņēmumu īpatsvars procentos no kopējā pārbaudīto uzņēmumu skaita, kuros ir konstatēti būtiski

pārkāpumi, tiek plānots 1 % apmērā, ja šādu uzņēmumu skaits 2015. un 2016.gadā ir bijis 0,09 % no kopējā pārbaudīto uzņēmumu skaita.

Valsts kontroles ieskatā, lemjot par finansējuma piešķiršanu, pastāvot tikai šādiem rezultatīvajiem rādītājiem, ir apgrūtināti novērtēt Pārtikas un veterinārā dienesta veikto darbību efektivitāti un labumu, ko iegūst sabiedrība, jo nav noteikti tādi rezultatīvie rādītāji, kas ļautu izsekot dinamikā, kā, piemēram, mainās to uzņēmumu skaits, kas saņem labāku vērtējumu, salīdzinot ar iepriekš piešķirto novērtējumu⁴⁸.

Vienīgais dokuments, kurā ir norādīti rezultatīvie rādītāji – veikto izmeklējumu skaits gadā – laboratoriskās kontroles jomā un rezultatīvā rādītāja sasniegšanai piešķirtais finansējums ir gadskārtējā budžeta paskaidrojumi (skat 2.tabulu). Vienlaikus revīzijā secinājām, ka gadskārtējā budžeta likuma paskaidrojumos norādītā informācija nav objektīvs pamats lēmumu pieņemšanai, jo:

- ❖ noteiktie rādītāji nesniedz iespēju novērtēt, piemēram, kā pa gadiem mainās laboratoriski pārbaudīto uzņēmumu īpatsvars % no kopējā pārbaudīto uzņēmumu skaita vai pozitīvo izmeklējumu īpatsvars % no kopējā izmeklējumu skaita;
- ❖ tā kā precīzu plānoto izmeklējumu skaitu gadā Pārtikas un veterinārais dienests nosaka vairākus mēnešu pēc tam, kad ir apstiprināts valsts budžets, likuma par valsts budžetu paskaidrojumos norādītais plānoto izmeklējumu skaits neatbilst faktiski plānotajam;
- ❖ likuma par valsts budžetu paskaidrojumos veikto izmeklējumu skaits neatbilst Pārtikas un veterinārā dienesta/zinātniskā institūta “BIOR” atskaitē Zemkopības ministrijai par gadu norādītajam skaitam, lai gan aiznākamā gada likuma par valsts budžetu izstrādes brīdī šādi dati ir pieejami;
- ❖ netiek norādīts un ņemts vērā, ka faktiski zinātniskajam institūtam “BIOR” gadā piešķirtais finansējums netiek izlietots pilnā apmērā (piemēram, 2013.gadā veidojot atlikumu 33 % no piešķirtā finansējuma), tādējādi palielinot nākamā gadā pieejamo finansējumu. Minētā rezultātā veikto izmeklējumu skaits faktiski tiek veikts uz citā gadā piešķirtā finansējuma rēķina.

2.tabula. Plānotie darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji, izpilde un finansējums 2013.–2018.gadam.

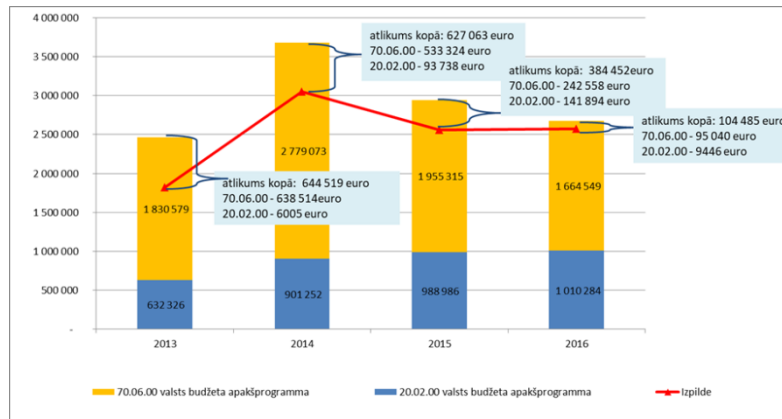
	2013.gads (izpilde)	2014.gads (izpilde)	2015.gada (plāns)	2015.gada (izpilde)	2016.gada (plāns)	2016.gada (izpilde)	2016.gada (izpilde*)	2017.gada (tendence)	2018.gada (tendence)
20.02.00 valsts budžeta apakšprogramma									
Laboratorisko izmeklējumu skaits	13 267	22 218	19 000	27 182	19 000	19 711	19 335	19 000	19 000
Finansējums, euro	610 672	895 247	895 247	895 247	868 390	868 390	1 000 840	895 247	895 247
70.06.00 valsts budžeta apakšprogramma									
Laboratorisko izmeklējumu skaits	36 896	66 131	57 508	57 508	80 000	64 007	61 115	75 000	67000
Finansējums, euro	n/d	n/d	n/d	n/d	1 421 991	n/d	1 569 509	1 421 99	n/d
20.02.00 un 70.06.00 valsts budžeta apakšprogramma									
Laboratorisko izmeklējumu skaits	50 163	88 349	72 000	84 690	99 000	83 718	80 450	94 000	94 000
Finansējums, euro	1 700 396	3 053 262		2 559 849	2 290 381	n/d	2 570 349	2 317 23	

Datu avots – aiznākamā gada likuma par valsts budžetu paskaidrojumi; * datu avots – zinātniskā institūta “BIOR” atskaite; n/d – nav datu.

Piešķirtā finansējuma izlietojums

Kā jau iepriekš tika minēts, katra gada beigās veidojas piešķirtā valsts budžeta finansējuma atlikums. Kārtējā gadā piešķirtie, bet neapgūtie valsts budžeta līdzekļi ir pieejami laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu veikšanai nākamajā gadā. Zemkopības ministrija, piešķirot zinātniskajam institūtam “BIOR” finansējumu nākamajam gadam, nesamazina tā apmēru par iepriekšējā gada finansējuma atlikumu.

2016.gada beigās atlikums bija 104 485 euro, finansējuma atlikumu pa gadiem skatīt 5.attēlā.

5.attēls. Piešķirtais finansējums, tajā skaitā no iepriekšējiem gadiem, izlietotais finansējums un finansējuma atlikums 2013.–2016.gadā, euro.

Kā norādīja Zemkopības ministrija⁴⁹:

atlikumi pamatā veidojas saistībā ar infekcijas slimībām paredzēto finansējumu, jo infekciju slimību izplatību grūti paredzēt. Praksē plāni neizpildās, piemēram, vairāku slimību uzraudzības programmas veidotas, lai izmeklējumus un citas darbības veiktu aizdomu gadījumos par saslimšanu, ja nav šo aizdomu gadījumu, izmeklējumi netiek veikti.

Revīzijā konstatēts, ka ne vienmēr laboratoriskajai kontrolei piešķirtais finansējums izlietots tikai laboratoriskajiem izmeklējumiem. Piemēram:

- ❖ 2016.gadā par 25 784 euro finansēta zinātniskā institūta “BIOR” izveidotās zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komitejas darbības koordinēšana;
- ❖ savukārt programmas “Bišu veselības uzraudzība” īstenošanai 2016.gadā piešķirti 134 149 euro, taču par 92 000 euro zinātniskajam institūtam “BIOR” tika iegādāta ar bišu programmas izpildi nesaistītiem laboratoriskajiem izmeklējumiem paredzēta iekārta, jo Eiropas Savienības līdzfinansējums bišu veselības uzraudzībai netika piešķirts. Saskaņā ar Zemkopības ministrijas sniegto informāciju bez šī līdzfinansējuma šāda programma nav nepieciešama un attiecīgi pārbaudes nav jāveic. Valsts kontrole vērs uzmanību, ka laboratorisko iekārtu iegāde ir saistīta ar laboratorisko izmeklējumu veikšanu, tomēr tās nav izmeklējumu izmaksas, kam paredzēts šis finansējums;
- ❖ 2015.gadā no programmas “Pārtikas produktu laboratoriskie izmeklējumi” finansējums piešķirts dažādu iekārtu iegādei 219 903 euro apmērā.

Vienlaikus arī secinājām, ka saistībā ar Āfrikas cūku mēra uzliesmojumu 2014.gadā, Āfrikas cūku mēra uzraudzības un apkarošanas pasākumu veikšanai Zemkopības ministrijai ar Ministru kabineta lēmumu⁵⁰ piešķirts papildu finansējums

Finansējuma atlikums
337 687 euro apmērā izlietots
tādu izdevumu finansēšanai, kas
nav tieši saistīti ar
laboratoriskajiem un
diagnostiskajiem
izmeklējumiem.

468 200 *euro* apmērā laboratorisko izmeklējumu veikšanai. Papildu finansējums piešķirts, neskatoties uz to, ka laboratoriskajiem izmeklējumiem pieejamais finansējuma atlikums 2013.gada un 2014.gada beigās bija attiecīgi 644 519 *euro* un 627 063 *euro*.

Ieteikumi

Lai budžeta līdzekļi laboratoriskajai kontrolei tiktu piešķirti un izlietoti valstī definētas politikas īstenošanai, aicinām Zemkopības ministriju:

- ❖ definēt skaidru politiku pārtikas aprites un veterinārās uzraudzības jomā, sasaistot to ar politikas plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem un nosakot atbilstošus rezultātīvos rādītājus;
- ❖ pirms lūgt papildu finansējumu no valsts budžeta, izvērtēt iestādei jau pieejamos finanšu līdzekļus, tostarp izvērtējot finansējuma piešķiršanas lietderību mērķiem, kas nav saistīti ar oficiālās pārbaudes ietvaros veiktajiem izmeklējumiem;
- ❖ nodrošināt, ka dažādos dokumentos norādītā informācija par laboratorisko izmeklējumu skaitu un finansējumu ir savstarpēji salīdzināma un izsekojama.

1.2. Vai finansējums tiek piešķirts atbilstoši sniegto pakalpojumu ekonomiski pamatotām izmaksām?

Revīzijā vērtējām divus kritērijus, kas veido gadskārtējā valsts budžeta likuma apakšprogrammās piešķirtā finansējumu apmēru:

- ❖ Pārtikas un veterinārā dienesta plānotais laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu skaits gadā;
- ❖ izmeklējumu maksa, kas noteikta ar Ministru kabineta noteikumiem par zinātniskā institūta "BIOR" valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veiktajiem izmeklējumiem.

Gadā nepieciešamo laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu skaits

Revīzijā secinājām, ka vairākos dokumentos norādītā informācija par laboratorisko izmeklējumu skaitu un finansējumu nav savstarpēji salīdzināma vai izsekojama, kas būtiski apgrūtina iespēju izsekot faktiski plānotajam izmeklējumu skaitam un finansējumam pa valsts uzraudzības un kontroles programmām.

Ņemot vērā valsts budžeta bāzes finansējuma izstrādi, gadā veicamais laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu skaits galvenokārt tiek noteikts, pamatojoties uz iepriekšējos gados valsts budžetā apstiprināto finansējuma apmēru, kas tiek sadalīts starp valsts uzraudzības un kontroles programmām.

Pārtikas un veterinārā dienesta darbinieku izvērtējumi un pieņemtie lēmumi par nepieciešamo laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu skaitu netiek dokumentēti un nav pilnībā izsekojami, savukārt Zemkopības ministrija paļaujas uz Pārtikas un veterinārā dienesta pieņemtajiem lēmumiem. Tikai vienā no 10 revīzijā izlasē iekļautajām programmām laboratorisko paraugu/izmeklējumu skaits ir noteikts, pamatojoties uz skaidri noteiktiem un izsekojamiem kritērijiem.

Revidentu ieskatā, lai arī izmeklējumu skaita noteikšana ir Pārtikas un veterinārā dienesta darbinieku profesionāls vērtējums, tomēr vērtējumam ir jābūt skaidri izsekojamam, pamatojoties uz kādiem iepriekš izvirzītiem kritērijiem, datu avotiem, pieņēmumiem un risku izvērtējumiem, ir noteikts nepieciešamo izmeklējumu skaits valsts uzraudzības un kontroles programmās, tādējādi pamatojot budžeta līdzekļu izlietojumu.

Lai īstenotu Daudz gadu kontroles plānu, Pārtikas un veterinārais dienests valsts uzraudzību un kontroli pārtikas aprites jomā nodrošina, pamatojoties uz valsts uzraudzības un kontroles programmām⁵¹, savukārt veterinārā jomā – dienesta izstrādātām dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības un apkarošanas programmām un Dzīvnieku infekcijas slimību valsts uzraudzības plānu⁵². Turpmāk tekstā pārtikas aprites un veterinārās uzraudzības jomās dienesta izstrādātās programmas apzīmētas kā valsts uzraudzības un kontroles programmas.

Kopumā 2016.gadā tika izstrādātas 33 valsts uzraudzības un kontroles programmas, no tām 16 programmas izstrādātas pārtikas aprites jomā⁵³ un 16 veterinārās uzraudzības jomā⁵⁴. Veterinārās uzraudzības jomā programmas, kas saistītas ar dzīvnieku infekciju slimību uzraudzību, pamatā tiek plānotas valsts budžeta 70.06.00 apakšprogrammā un to īstenošanai tiek saņemts Eiropas Savienības budžeta līdzfinansējums.

Eiropas Savienības normatīvie akti⁵⁵ nosaka tās līdzfinansētās programmas un tajās iekļaujamo informāciju, taču tie skaidri nenosaka nacionālā līmeņa uzraudzības un kontroles programmu saturu, tās detalizācijas pakāpi un to, cik un kādas valsts uzraudzības un kontroles programmas ir jāizstrādā. Revīzijā konstatēts, ka Pārtikas un veterinārā dienesta izstrādātajās valsts uzraudzības un kontroles programmās informācija norādīta atšķirīgā detalizācijas pakāpē, piemēram, kādā no programmām ir norādīts veicamo paraugu/izmeklējumu skaits, kādā nav, ne visās programmās ir norādīts plānotais finansējums, tādējādi apgrūtinot/nenodrošinot pilnīgu informāciju par piešķirto finansējumu un darbībām, kas tiks veiktas ar šo finansējumu.

Finansējuma piešķiršanas nosacījumus nosaka 2013.gada trīspusējais līgums un katra gada februārī vai martā noslēgtā vienošanās par kārtējā gadā zinātniskajam institūtam “BIOR” piešķiramo finansējumu. Saskaņā ar trīspusējo līgumu⁵⁶ Zemkopības ministrija saskaņo un apstiprina valsts uzraudzības programmas.

Pirms līguma vienošanās noslēgšanas Pārtikas un veterinārais dienests nosūta elektroniski Zemkopības ministrijai tabulu, kurā norādīts katrā valsts uzraudzības un kontroles programmā gadā plānotais veicamo paraugu un izmeklējumu skaits un tam nepieciešamais finansējums. Tā kā saskaņā ar Zemkopības ministrijas sniegto informāciju⁵⁷ šis dokuments arī ir uzskatāms par valsts uzraudzības un kontroles programmām un tas ir vienīgais dokuments, kurā apkopojoshi norādīts katrai valsts uzraudzības un kontroles programmai plānotais finansējums, veicamo paraugu ņemšanas un izmeklējumu skaits, uz kuru pamatojoties Pārtikas un veterinārais dienests plāno savas tālākās uzraudzības procedūras, revīzijā šis dokuments (turpmāk – VUP) tika vērtēts kopsakarā ar citiem dokumentiem, kas nosaka valsts uzraudzības un kontroles programmu finansējumu, izmeklējumu skaitu un cenu.

Revīzijā secinājām, ka kārtējā gada trīspusējā līguma vienošanās dokumentā finansējums laboratoriskajai kontrolei tiek norādīts atbilstoši kārtējā gada likumā par valsts budžetu piešķirtajam, nevis atbilstoši Pārtikas un veterinārā dienesta VUP, tādējādi neraksturojot faktiski pieejamo finansējumu, piemēram:

- ❖ 2016.gada trīspusējā līguma 24.februāra vienošanās⁵⁸ un Pārtikas un veterinārā dienesta 26.janvāra VUP pieejamais finansējums atšķiras par 71 307 euro;
- ❖ laboratorisko izmeklējumu skaits gadā tiek noteikts gadskārtējā budžeta likuma paskaidrojumos, taču tas neatbilst Pārtikas un veterinārā dienesta VUP norādītajam;
- ❖ 2016.gadā saskaņā ar līguma vienošanos finansējums “Āfrikas cūku mēra uzraudzības programmā” plānots tādā pašā apmērā kā 2015.gadā – 337 740 euro -, neskatoties uz to, ka 2015.gadā šajā programmā faktiski tika izlietoti 603 717 euro, bet Pārtikas un veterinārais dienests VUP 2016.gadam plānoja veikt laboratoriskos izmeklējumus 816 310 euro apmērā jeb vairāk nekā divas reizes lielākā apmērā.

Detalizētu informāciju par plānoto finansējumu un to apguvi dažādos dokumentos laika posmā no 2014. līdz 2016.gadam skatīt revīzijas ziņojuma projekta 4.pielikumā.

Zemkopības ministrija par nepieciešamā finansējuma plānošanu sniedza skaidrojumu⁵⁹:

ņemot vērā valsts budžeta izstrādes principus, kārtējā gada finansējums tiek plānots, pamatojoties uz iepriekšējā gada finansējuma apmēru. Pārtikas un veterinārais dienests programmas un veicamās aktivitātes plāno pēc savas prognozes, kas ne vienmēr sakrīt ar budžeta bāzes finansējumu ilgtermiņa programmās (70.06.00), savukārt pamatbudžeta programmās (20.02.00) rēķinās ar kopējo finansējuma apjomu pa visām programmām.

Laboratorisko izmeklējumu skaita noteikšana valsts uzraudzības un kontroles programmās

Nepieciešamo paraugu/izmeklējumu⁶⁰ skaitu gadā Pārtikas un veterinārais dienests valsts uzraudzības un kontroles programmās nosaka, ņemot vērā Eiropas Savienības regulās, direktīvās un nacionālajos tiesību aktos noteiktās prasības. Atsevišķos gadījumos Eiropas Savienības līmeņa tiesību aktos ir noteikts minimālais paraugu skaits, kas katrai dalībvalstij jāpārbauda, vai arī ir noteikti principi paraugu skaita noteikšanai. Revīzijā tika secināts, ka no 33 valsts uzraudzības un kontroles programmām 10 programmās (septiņas attiecas uz veterināro uzraudzību, divas uz pārtikas un viena attiecas uz abām šīm jomām) normatīvie akti nenosaka ne paraugu/izmeklējumu skaita noteikšanas principus, ne minimālo izmeklējumu skaitu. Izvērstu analīzi par visām valsts uzraudzības un kontroles programmām skatīt 5.pielikumā.

Saskaņā ar Pārtikas un veterinārā dienesta sniegto informāciju paraugu/izmeklējumu skaitu nosaka par valsts uzraudzības un kontroles programmu atbildīgais darbinieks, vadoties no pieredzes, zināšanām un ņemot vērā, piemēram, vai par uzņēmumu saņemtas sūdzības, kāds ir bijis iepriekšējā gada pārbaudes rezultāts, kāds paraugu skaits tika noteikts iepriekšējos gados u.c.⁶¹ Par pieeju laboratorisko paraugu/izmeklējumu skaita noteikšanā Pārtikas un veterinārais dienests skaidroja⁶², ka:

Tekošajam gadam laboratoriskajām kontrolēm piešķirto finansējumu starp programmām mēs sadalām prioritāri, vispirms, aprēķinot izmaksas tieši Eiropas Savienības programmām. Attiecībā uz nacionālajām programmām, atlikušais finansējums, kurš paliek pāri pēc tam, kad ir izrēķinātas Eiropas Savienības programmu izmaksas, tiek sadalīts pārējo piesārņojumu kontroļu veikšanai.

Papildus Valsts kontrole lūdza Pārtikas un veterinārajam dienestam sniegt informāciju par kārtībām vai citiem dokumentiem, kas pamato noteikto paraugu/izmeklējumu skaitu, piemēram, aprēķiniem, sanāksmju protokoliem. Ņemot vērā Pārtikas un veterinārā dienesta sniegto informāciju,⁶³ secināts, ka dienestā nav izstrādāta metodika programmās nosakāmo paraugu/izmeklējumu skaita noteikšanai un nav arī citu dokumentu, kas apliecina veikto izvērtējumu par konkrēta paraugu/izmeklējumu skaita noteikšanu.

Lai analizētu Pārtikas un veterinārā dienesta piemēroto pieeju un principus, nosakot katrā valsts uzraudzības un kontroles programmā nepieciešamo paraugu/izmeklējumu skaitu, revīzijā no 33 valsts uzraudzības un kontroles programmām izlasē pārbaudei tika iekļautas 10, no kurām sešās programmās tiesību akti reglamentē programmā nepieciešamo paraugu/izmeklējumu skaitu vai principus, savukārt četrās – tiesību akti to skaidri nenosaka.

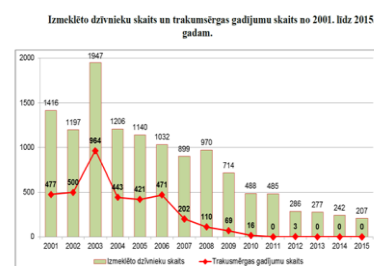
Revīzijā tika secināts, ka tikai vienā gadījumā laboratorisko paraugu/izmeklējumu skaits ir noteikts, pamatojoties uz skaidri noteiktiem un izsekojamiem kritērijiem. Pārējās programmās Pārtikas un veterinārā dienesta atbildīgo darbinieku skaidrojums ir vispārīgs un lielākoties nav pilnībā izsekojams, kā darbinieks ir nonācis līdz konkrētam paraugu/izmeklējumu skaitam. Valsts kontroles viedoklis par izlasē iekļautajās programmās noteiktā paraugu/izmeklējumu skaita izsekojamību norādīts 3.tabulā.

3.tabula. Valsts kontroles viedoklis, vai laboratorisko paraugu/izmeklējumu skaits ir skaidri noteikts un izsekojams.

Valsts uzraudzības un kontroles programmas nosaukums	Vai laboratorisko paraugu/izmeklējumu skaits ir skaidri noteikts un izsekojams?		
	Jā	Nē	Daļēji
Aitu un kazu brucelozes uzraudzības programma (aizdomu, abortu gadījumi)			⊖
Bišu veselības uzraudzība		⊗	
Trakumsērgas valsts uzraudzība un apkarošanas programma			⊖
Salmonelozes ierosinātāju kontroles programma mājputniem			⊖
Transmisīvo sūkļveida encefalopātiju uzraudzības programma			⊖
Putnu gripas un Nūkāsas slimības monitoringa programma			⊖
Govju tuberkulozes monitoringa programma			⊖
Salmonellozes ierosinātāju kontroles programma pārtikai un barībai			⊖
Atliekvielu kontroles programma dzīvniekiem un dzīvnieku izcelsmes produktiem	⊙		
Pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu laboratoriskās kontroles programma		⊗	

Piemēram, programmā “Trakumsērgas valsts uzraudzības un apkarošanas programma” revidenti daļēji varēja izsekot noteiktajam paraugu/izmeklējumu skaitam 2016.gadā, jo paraugu skaita aprēķināšana netiek dokumentēta, savukārt Pārtikas un veterinārā dienesta sniegtie skaidrojumi nesniedz iespēju viennozīmīgi apgalvot, ka paraugu un izmeklējumu skaits ir noteikts, ievērojot skaidri izsekojamus kritērijus. Revīzijā nebija iespējams pārliecināties, kāpēc programmā plānotais izmeklējumu skaits palielināts par 200 paraugiem jeb 400 izmeklējumiem, kas attiecīgi palielināja programmas plānotās izmaksas par 11 740 euro:

- ❖ Pārtikas un veterinārais dienests paskaidrojumā⁶⁴ revidentiem norādīja, ka 300 paraugu skaits tika aprēķināts, ņemot par pamatu iepriekšējā gada uzraudzības rezultātus, lai gan saskaņā ar atskaiti par 2015.gadu izmeklēto paraugu skaits bija 200, no kuriem pozitīvie bija nulle. Papildus, analizējot trakumsērgas iestāšanās gadījumu skaitu, tika konstatēts, ka trakumsērgas pozitīvie gadījumi laika periodā no 2011. gada un no 2013. līdz 2015.gadam (2012.gadā tikai trīs) nav atklāti, kā arī Latvija ir deklarēta kā no trakumsērgas brīva valsts⁶⁵ (skatīt attēlu lapas labajā pusē⁶⁶). Vēlākos skaidrojumos⁶⁷ Pārtikas un veterinārais dienests sniedza jaunus argumentus, norādot, ka paraugu skaits palielināts arī tāpēc, lai starptautiskās organizācijas neapšaubītu Latvijas kā no trakumsērgas brīvas valsts statusu;
- ❖ nesniedzot lēmuma pamatojumu, vēl 100 paraugi paņemti rezervei⁶⁸.

Vienlaikus analizējot veikto izmeklējumu skaitu, secināms, ka šajā programmā nav izsekojamas arī finansējuma un laboratorisko izmeklējumu skaita izmaiņas gada ietvaros, par izmaiņām pieejamā dokumentācija ir pretrunīga, jo nav pilnībā izsekojama un salīdzināma informācija par:

- ❖ plānoto izmeklējumu skaitu Dzīvnieku infekcijas slimību valsts uzraudzības plānā (turpmāk – Dzīvnieku inspekcijas plānā) un Pārtikas un veterinārā dienesta VUP, neskatoties uz Pārtikas un veterinārā dienesta sniegto skaidrojumu;
- ❖ izmeklējumu skaita un finansējuma izmaiņām gada ietvaros VUP un ZM/PVD/BIOR vienošanās dokumentā. Turklāt saskaņā ar datiem atskaitē ir veikti 5456 izmeklējumi par

162 173 *euro*, kas nozīmē, ka ir veikts lielāks izmeklējumu skaits par mazāku finansējumu nekā sākotnēji plānots.

Visi dati savstarpēji nav salīdzināmi, jo vienošanās dokumentā ir norādīts tikai programmas finansējums, savukārt Dzīvnieku inspekciju plānā – tikai izmeklējumu skaits.

4.tabula. Finansējuma un izmeklējumu skaita izmaiņas “Trakumsērgas valsts uzraudzības un apkaršanas programmā” 2016.gadā.

Finansējums un izmeklējumu skaits	ZM/PVD/BIOR 24.02.2016. vienošanās	Dzīvnieku infekcijas plāns	VUP 26.01.2016.	VUP 30.11.2016. (grozījumi)	ZM/PVD/BIOR 22.12.2016. grozījumi 24.02.2016. vienošanās	Izpilde PVD/BIOR atskaitē
Finansējums, <i>euro</i>	162 187	n/d	188 717	215 041	162 187	162 173
Izmeklējumu skaits	n/d*	4148	4168	4968	n/d	5456

*n/d – dati netiek norādīti.

Zemkopības ministrija par izmeklējumu skaita un finansējuma plānošanu norādīja⁶⁹:

ministrija kopumā uzticas Pārtikas un veterinārajam dienestam, jo tā ir kompetenta iestāde gan veterinārmedicīnas, gan pārtikas jomā. Zemkopības ministrija (Veterinārais un pārtikas departaments) izskata un saskaņo dienesta izstrādātās programmas un pārliecinās par plānotā finansējuma apjoma atbilstību faktiski pieejamajam apjomam.

Ieteikums

Pārtikas un veterinārajam dienestam nodrošināt, ka laboratorisko un diagnostisko paraugu/izmeklējumu skaits tiek noteikts, pamatojoties uz dokumentētiem un izsekojamiem kritērijiem.

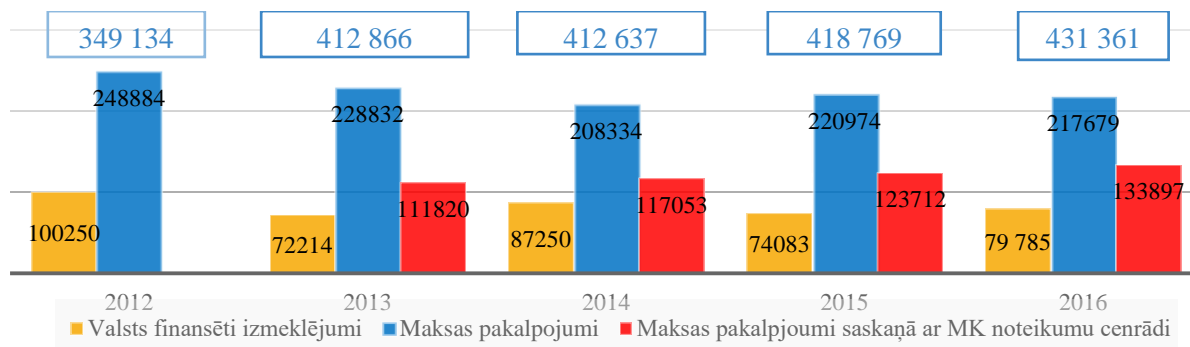
Laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķini

Ministru kabineta noteikumos Nr.882⁷⁰ ir noteikta maksa par zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veiktajiem 460 laboratoriskajiem un diagnostikas izmeklējumiem veterinārmedicīnas, pārtikas, ūdens, vides un dzīvnieku barības jomā un 16 citiem ar izmeklējumu veikšanu saistītiem institūta sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.882 apstiprinātais cenrādis par zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes ietvaros veiktajiem izmeklējumiem attiecas ne tikai uz Pārtikas un veterinārā dienesta oficiālās kontroles ietvaros veiktajiem izmeklējumiem, bet arī uz:

- ❖ pārtikas aprītē iesaistītajām personām, veterinārās uzraudzības objektu īpašniekiem un dzīvnieku īpašniekiem (turētājiem) gadījumos, kad normatīvie akti nosaka obligātu laboratorisko izmeklējumu veikšanu institūta laboratorijā un pienākumu par saviem līdzekļiem apmaksāt saņemtos pakalpojumus;
- ❖ pārtikas aprītē iesaistītajām personām gadījumos, kad normatīvie akti paredz tiem segt pārbaudes izdevumus par institūta veiktajiem izmeklējumiem, ja ir konstatēta produktu neatbilstība normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;
- ❖ uzņēmējiem, kad Eiropas Savienības noteiktajos gadījumos tiem jāsedz izdevumi par laboratoriskajiem izmeklējumiem, kas veikti no trešajām valstīm ievesto kravu kontroles ietvaros.

Zinātniskā institūta “BIOR” kopējo veikto izmeklējumu skaitu, tajā skaitā maksas pakalpojumu ietvaros veikto izmeklējumu skaitu, laika posmā no 2012.gadam⁷¹ līdz 2016.gadam skatīt 6.attēlā.

6.attēls. Institūtā veikto izmeklējumu skaits un veids no 2012.gada līdz 2016.gadam.

No 6.attēlā apkopotās informācijas secināms, ka pēc Pārtikas un veterinārā dienesta pasūtījuma oficiālās kontroles ietvaros veikto izmeklējumu skaits gadā nepārsniedz 20 % no visiem institūta veiktajiem izmeklējumiem. Izmeklējumi, kurus apmaksājušas fiziskas un juridiskas personas atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātam cenrādim, veido apmēram 30 %, savukārt fizisku un juridisku personu pasūtīti izmeklējumi saskaņā ar institūta maksas pakalpojumu cenrādi – apmēram 50 % no visiem izmeklējumiem.

Ministru kabineta noteikumu projektam, ar kuru 2012.gadā ir apstiprināts šobrīd spēkā esošais izmeklējumu cenrādis (460 izmeklējumiem), ir pievienota sākotnējās (ex-ante) ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija) un četrus izmeklējumu pašizmaksas aprēķini. Revīzijas laikā institūts iesniedza papildu 23 izmeklējumu pašizmaksas aprēķinus, norādot, ka citi izmeklējumu pašizmaksas aprēķini institūtā nav saglabājušies.

Ņemot vērā, ka izmeklējumu pašizmaksas aprēķini iesniegti *Microsoft Excel* formātā, tie nav numurēti, parakstīti un/vai apstiprināti, **nav iespējams gūt pārlicību, vai citi pašizmaksas aprēķini iestādē ir tikuši jebkad izstrādāti** vai arī to neiesniegšanas iemesls ir dokumentu nepienācīga glabāšana, kas savukārt norāda uz būtiskiem trūkumiem lietvedības kārtošānā.

Institūtam izvēloties pakalpojumu **pašizmaksas aprēķināšanas metodi**, kas paredz izdevumu plānošanu un attiecināšanu uz vienu konkrētu izmeklējumu, **par tās pamatotību iespējams pārliecināties vienīgi**, ja ir izstrādāti un pieejami visu izmeklējumu aprēķini, kas vienlaikus rada iespēju gan institūtam, gan trešajai personai veikt saplānoto izdevumu kopēju analīzi un veikt pēcpārbaudi, pamatojoties uz iepriekšējo gadu izdevumiem, pārliecinoties, vai minētie izdevumi ir aprēķināti pamatotā apmērā un ir loģiski.

Ministru kabineta noteikumi⁷² nosaka kārtību, kādā valsts budžeta iestādēs ir plānojami un uzskaitāmi ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un ar šo pakalpojumu sniegšanu saistītie izdevumi. Minētie Ministru kabineta noteikumi nosaka arī maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodiku un izcenojumu apstiprināšanas kārtību.

Pirms zinātniskā institūta juridiskā statusa maiņas institūts laboratoriskos un diagnostikas izmeklējumus veica kā Pārtikas un veterinārā dienesta struktūrvienība Nacionālais diagnostikas centrs – valsts budžeta iestāde, uz kuru attiecās iepriekš minētie Ministru kabineta noteikumi par maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodiku un izcenojumu apstiprināšanas kārtību.

Tā kā minētie Ministru kabineta noteikumi tiešā veidā neattiecas uz atvasinātu publisku personu sniegtajiem maksas pakalpojumiem, ir radīta situācija, ka normatīvie akti neregulē atvasinātu publisku personu maksas pakalpojumu cenrāžus, kas tiek apstiprināti ar Ministru kabineta noteikumiem.

Neņemot vērā iepriekš minēto, tā kā zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes ietvaros veikto izmeklējumu maksa ir noteikta ar Ministru kabineta noteikumiem un vispārējā kārtībā tādos gadījumos Ministru kabineta noteikumi arī nosaka maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodiku, revīzijā uz minētajiem Ministru kabineta noteikumiem vērtēta kā uz labā prakse pakalpojumu pašizmaksu izstrādē.

Laboratorisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķini

Normatīvais akts⁷³ nosaka, lai noteiktu maksas pakalpojumu izcenojumu, iestāde katram maksas pakalpojuma veidam izstrādā maksas pakalpojuma izcenojuma aprēķinu. Minēto aprēķinu saskaņo vadītājs vai viņa pilnvarota amatpersona.

Pašizmaksa ir izmaksas, kas uzņēmumam ir nepieciešamas viena preču veida vienības ražošanai vai pakalpojuma sniegšanai.⁷⁴ Attiecīgi tā parāda, kādi līdzekļi ir faktiski vajadzīgi, lai veiktu attiecīgo darbību. Pašizmaksas aprēķini ir īpaši svarīgi gadījumos, kad iestāde vienlaikus darbojas vairākos darbības veidos, veic komercdarbību un pilda tai deleģētās valsts funkcijas.

No institūta izveides brīža – 2010.gada 1.janvārī – vairākas reizes ir mainījušies Ministru kabineta noteikumi, kas nosaka maksu par zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes ietvaros veiktajiem izmeklējumiem (skatīt 7.attēlu). Ar šobrīd spēkā esošajiem Ministru kabineta noteikumiem Nr.882 izmeklējuma cenas tika pārrēķinātas no latiem uz *euro* atbilstoši *Euro* ieviešanas kārtības likumam, nemainot iepriekš – ar Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumu Nr.933 – noteiktās cenas.

7.attēls. Ministru kabineta noteikumi laika posmā no 2010.gada līdz 2017.gadam.

Revīzijas sākumā zinātniskais institūts “BIOR” sniedza informāciju⁷⁵, ka visu 2013.gada Ministru kabineta noteikumos noteikto pakalpojumu (izmeklējumu) maksa noteikta, pamatojoties uz zinātniskā institūta “BIOR” izstrādātiem pakalpojumu (izmeklējumu) pašizmaksas aprēķiniem.

Ministru kabineta noteikumu⁷⁶ projektam, ar kuru apstiprināts šobrīd spēkā esošais cenrādis par zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes ietvaros veiktajiem izmeklējumiem, pievienoti četru cenrādī iekļauto izmeklējumu pašizmaksas aprēķini.

Revīzijas ietvaros zinātniskais institūts iesniedza 23 no 460 izmeklējumu un pakalpojumu pašizmaksas aprēķiniem, norādot, ka **citi izmeklējumu pašizmaksas aprēķini nav saglabājušies**.⁷⁷ Revīzijā secināts, ka no 23 izmeklējumu pašizmaksas aprēķiniem 16 aprēķinos nebija norādītas visas tiešās un netiešās izmaksas un attiecīgi arī izmeklējuma gala cena.

**Katra izmeklējuma
maksas pamatotība
nav izvērtējama!**

Attiecībā uz Ministru kabineta noteikumu grozījumiem un izmeklējumu pašizmaksas aprēķinu izstrādi zinātniskais institūts “BIOR” sniedza skaidrojumu⁷⁸, ka:

šobrīd spēkā esošais cenrādis nav uzskatāms par jaunu cenrādi, kurš tapis “no nulles”. Par cik laboratorisko izmeklējumu klāsts ir ļoti plašs, katru gadu viss cenrādis pārkalkulēts netiek. Atkarībā no tā, vai mainījušās kādu reaģentu/materiālu cenas, mainījušās analīžu metodes, būtiski mainījies izmeklējumu apjoms u.c., katru gadu tiek pārrēķinātas vairākas kalkulācijas. 23 kalkulācijas, tika veidotas 2012. gadā, pārējās kalkulācijas, īpaši tās, kurām cenas nav mainījušās vairākus cenrādžus iepriekš, iespējams, ir balstītas uz vēl iepriekšējos gados veiktajiem aprēķiniem. Pašizmaksas kalkulācijas pirms Ministru kabineta noteikumu apstiprināšanas laika posmā līdz 2012.gadam tika izstrādātas visiem izmeklējumiem.

Revīzijā analizējot revīzijas ziņojuma 7.attēlā minēto Ministru kabineta noteikumu projektu sākotnējās (ex-ante) ietekmes novērtējuma ziņojumus (anotācijas) un tām pievienotos dokumentus laika posmā no 2010.gada līdz 2014.gadam, secināts, ka **nevienu Ministru kabineta noteikumu projektu anotācijā nav norādīts, cik izmeklējumiem ar konkrētajiem Ministru kabineta noteikumiem mainās cena, cik daudz izmeklējumu noteikumos tiek iekļauti no jauna, tādējādi nesniedzot skaidru un pilnīgu priekšstatu par sagaidāmajām izmaiņām**. Šobrīd spēkā esošās institūta veikto izmeklējumu cenas, revidentu ieskatā, pamatā noteiktas ar Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumiem Nr.933.

Minēto Ministru kabineta noteikumu projekta anotācijā⁷⁹ norādīts, ka institūts turpmāk nevar nodrošināt paraugu laboratoriskos izmeklējumus par spēkā esošajām cenām, jo tās balstītas uz 2006.gada izmaksām un kopš tā laika mainījušies virkne izdevumu. Ministru kabineta noteikumu projektam pievienoti četru izmeklējumu pašizmaksas aprēķini, taču nav pievienoti citi izdevumu izmaiņas pamatojoši dokumenti. Zinātniskais institūts “BIOR” sniedza skaidrojumu ka institūta lietvedībā nav reģistrēti izejošie dokumenti ar papildu dokumentiem, vienlaikus neizslēdzot iespēju, ka dokumenti tika iesniegti Zemkopības ministrijā neoficiālā darba sarakstē vai personīgi⁸⁰.

Revidenti vērš uzmanību, ka Ministru kabineta noteikumu projektam pievienojot četru izmeklējumu pašizmaksas aprēķinus, nepievienojot citus izdevumu izmaiņas pamatojošos dokumentus atbilstoši ekonomiskās klasifikācijas kodiem, nav iespējams pārliecināties kopumā par nepieciešamību apstiprināt jaunu cenrādi.

Laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķins ir **vienīgais dokuments, kas apliecina Ministru kabineta noteikumos Nr.882 noteikto katra izmeklējuma cenu**, cenā iekļauto izdevumu veidu, skaitu, vienas vienības cenu un kopējos izdevumus, taču attiecībā uz revīzijas laikā institūta iesniegto izmeklējumu pašizmaksas aprēķinu izstrādi un glabāšanu revīzijā ir konstatētas šādas nepilnības:

- ❖ izmeklējumu pašizmaksas aprēķini iesniegti *Microsoft Excel* formātā, tajos nav norādīts to izstrādāšanas datums, tie netiek numurēti, izdrukāti, reģistrēti un/vai pievienoti kādam dokumentam;
- ❖ nav norādīts to izstrādātājs, tie nav parakstīti un/vai apstiprināti, kas apliecinātu kontroles esamību par aprēķinos norādīto informāciju. Tos nav saskaņojis vadītājs vai viņa pilnvarota persona.

Valsts kontrole vērs uzmanību, ka, lai arī zinātniskais institūts kā atvasināta persona ir izveidota 2010.gadā, laboratorisko izmeklējumu veikšana arī iepriekš ir bijusi institūta pamatuzdevums, tādējādi neatkarīgi no tā, kurā gadā un ar kuriem Ministru kabineta noteikumiem ir apstiprinātas izmeklējumu cenas, iestādei būtu jā saglabā visu spēkā esošo izmeklējumu pašizmaksas aprēķini.

Laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķina metodika

2012.gadā zinātniskajā institūtā "BIOR" nebija izstrādāts iekšējais tiesību akts, kas noteiktu kārtību, kādā ir aprēķināma pakalpojumu pašizmaksa.

Revīzijā, salīdzinot Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumu Nr.933 projektam pievienotos un revīzijas laikā revidentiem iesniegtos izmeklējumu pašizmaksas aprēķinus, kas saskaņā ar institūta sniegto informāciju ir izstrādāti 2012.gadā, secināms, ka netiešo izdevumu pozīciju izdevumi uzskaitīti pēc citiem principiem. Institūts sniedza skaidrojumu⁸¹, ka darbinieks, kurš veica aprēķinus, pārtraucis darba attiecības ar zinātnisko institūtu, norādot, ka:

100 % precīzi vecos aprēķinus šobrīd komentēt neviens BIOR darbinieks nevarēs.

Par atšķirībām pašizmaksu aprēķinos institūts norādīja, ka kalkulācijas aprēķina mehānismi nav nemainīgi. Institūts pastāvīgi cenšas uzlabot aprēķinu sistēmu, tāpēc arī dažādos gados veiktās kalkulācijas var atšķirties⁸².

Var piekrist institūta minētajam, ka aprēķinu metodi nepieciešams pārskatīt un nepieciešamības gadījumā pilnveidot, taču piemērotajai aprēķinu metodei būtu jābūt iepriekš skaidri definētai iekšējos tiesību aktos, jebkuriem aprēķiniem būtu jābūt izsekojamiem un pārbaudāmiem. **Tā kā institūtā nebija izstrādāta pakalpojumu pašizmaksas aprēķināšanas kārtība, un darbinieks, kurš veicis minētos aprēķinus, vairs nestrādā zinātniskajā institūtā, nav iespējams pārlicināties, pamatojoties uz kādiem datu avotiem, par kādu periodu, piemērojot kādas aprēķinu formulas, ir veikti Ministru kabineta noteikumu projektam pievienotie izmeklējumu pašizmaksas aprēķini.**

Ministru kabineta⁸³ noteikumi, kas nosaka maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodiku, paredz kopējos izdevumus par tiešajām un netiešām izmaksām dalīt pret plānoto maksas pakalpojuma vienību skaitu noteiktā laikposmā.

Revīzijā analizējot revīzijas laikā zinātniskā institūta "BIOR" iesniegtos izmeklējumu pašizmaksas aprēķinus un ņemot vērā institūta atbildīgo darbinieku sniegtos skaidrojumus par piemēroto pieeju aprēķinu veikšanā, secināms, ka, lai noteiktu viena sniegtā pakalpojuma veida vienas vienības izcenojums, aprēķins tiek veikts vairākos līmeņos.

Tā kā institūts veic darbību vairākos darbības virzienos, institūta ieviestā grāmatvedības uzskaitē paredz izdevumu un ieņēmumu uzskaiti pa ekonomiskās klasifikācijas kodiem vairākās dimensijās, tajā skaitā pa darbības veidiem/finansējuma avotiem (nodalot institūta darbību laboratorisko pakalpojumu veikšanas jomā no citiem darbības veidiem), pa projektu veidiem (nodalot izdevumus starp dažādiem valsts, Eiropas Savienības fondu līdzfinansētiem un juridisku personu pasūtītiem

projektiem), kā arī pa institūta struktūrvienībām (katrai struktūrvienībai, piemēram, laboratoriju nodaļām, atbalsta struktūrvienībām, kā arī atsevišķiem vadošajiem administratīvajiem darbiniekiem piešķirot savu finansējuma/projekta kodu).

Sākotnēji visi institūta kopējie ar laboratorijas darbības nodrošināšanu saistītie gada izdevumi, kas attiecināti uz konkrētu struktūrvienību, tiek iedalīti kādā no:

- ❖ tiešo izmaksu pozīcijām: “Laboratorijas tiešās izmaksas” un “Pārējās tiešās izmaksas”;
- ❖ netiešo izmaksu pozīcijām: “Laboratorijas netiešās izmaksas”, “Administratīvās izmaksas”.

Pamatojoties uz visu izdevumu pozīciju **kopsummām** par gadu, pret tiešo izmaksu pozīciju “Laboratorijas tiešās izmaksas” tiek aprēķinātas pārējo trīs izmaksu pozīciju koeficients.

Nākamajā posmā **katra** izmeklējuma aprēķinā tiek aprēķinātas “Laboratorijas tiešās izmaksas” – izdevumi par reaģentiem, materiāliem un darba laika patēriņu (min.), kas nepieciešami **viena** izmeklējuma veikšanai, kam papildus piemēroti trīs izdevumu pozīciju iepriekš aprēķinātie koeficienti. Zinātniskā institūta “BIOR” piemēroto laboratorisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķina metodiku skatīt 6.pielikumā.

Laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu maksa

Zinātniskais institūts izdevumus par laboratoriskajiem izmeklējumiem, kas tiek veikti valsts pārvaldes uzdevumu un maksas pakalpojumu ietvaros, uzskaita institūta atvērtajā Valsts kases kontā, attiecīgi visu izmeklējumu pašizmaksas aprēķini tiek veikti, pamatojoties uz kopējiem izdevumiem, tādējādi nenodrošinot informāciju par valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veikto izmeklējumu faktiskajām izmaksām.

Vērtējot pašizmaksu aprēķinos iekļautos kopējos ar laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu veikšanu saistītos izdevumus, secināts, ka kopumā iekļautie izdevumi atbilst institūta grāmatvedības uzskaites datiem, taču konstatētas vairākas nepilnības, jo 2012.gada kopējos izdevumos izmeklējumu pašizmaksas aprēķināšanai nepamatoti iekļauti:

- ❖ pilnā apmērā institūta vadības un atbalsta struktūrvienību izdevumi, tajā skaitā šo struktūrvienību vadošo darbinieku mēnešalga, neņemot vērā to darbību arī cita valsts deleģētā uzdevuma nodrošināšanā. Piemēram, institūta 2017.gada aprēķinos gandrīz 100 tūkst. *euro* apmērā vairāku darbinieku mēnešalga attiecināta uz otru valsts deleģēto uzdevumu;
- ❖ pēc revidentu aplēses 119 557 *euro*, kas saistīti ar citu veidu maksas pakalpojumu sniegšanu, piemēram, par izglītības pakalpojumiem, par nomu un īri, par komunālajiem pakalpojumiem, par zinātnes projektu īstenošanu, kā arī pievienotās vērtības nodokļa maksājumi;
- ❖ izdevumi, kas segti no institūtam piešķirtā zinātniskās darbības bāzes finansējuma un finansējuma references funkciju nodrošināšanai.

Minētā rezultātā no valsts budžeta laboratoriskajiem izmeklējumiem pēc revidentu aplēses⁸⁴ nepamatoti tiek piešķirti 400 000 *euro* gadā. Arī fiziskas un juridiskas personas kā izmeklējumu pasūtītāji pārmaksā par izmeklējumiem apmēram 500 000 *euro* gadā.

Katra izmeklējuma pašizmaksas aprēķinos iekļauto laboratorijas tiešo izmaksu pamatotība un ticamība nav pilnībā izvērtējama, jo:

- ❖ izmeklējumu metožu pamatojošos dokumentos – vadlīnijās, norādījumos, institūta izstrādātajos darba procesa aprakstos – netiek detalizēti un precīzi norādīti visu nepieciešamo reģentu un materiālu daudzumi, tādējādi izmeklējumu aprēķinos norādītie reaģentu un materiālu daudzumi nav pārbaudāmi;
- ❖ nav iespējams izsekot aprēķinos norādītajam atbildīgo darbinieku laika patēriņam (minūtēs) konkrēta izmeklējuma veikšanai, un tā kā nav pieejami visi aprēķini, nav iespējams veikt analīzi, vai minētie darbinieku laika patēriņi ir loģiski, atbilst faktiskai katra darbinieka noslodzei un, piemēram, nepārsniedz tiesību aktos noteikto normālo darba laiku.

Lai gan izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos nav iekļauts pamatlīdzekļu nolietojums un ir iekļauta tikai darbinieku mēnešalga, kā arī tiešā veidā nav paredzēta peļņas daļa, institūta gūtie ieņēmumi par veiktajiem izmeklējumiem ļāvuši tam palielināt atalgojuma fondu, veikt dažādu veidu piemaksas darbiniekiem un piešķirt atlaides maksas pakalpojumu saņēmējiem, kā arī izveidot būtisku naudas līdzekļu atlikumu Valsts kases kontā.

Zinātniskā institūta “BIOR” iesniegtie dati par kopējiem ar laboratoriju darbības nodrošināšanu saistītajiem izdevumiem par 2012.gadu ir apkopoti 5.tabulā.

5.tabula. Izmeklējumu pašizmaksas aprēķinu kopējie izdevumi par 2012.gadu, *euro*.

Izmaksu pozīcija	Kopējie izdevumi	Tajā skaitā darba alga + VSAOI	Tajā skaitā citi izdevumi
TIEŠĀS IZMAKSAS			
Laboratorijas izmaksas (reaģenti, materiāli, lab.struktūrvienību izmaksas)	2 601 409	1 395 183	1 206 226
Pārējās tiešās izmaksas	445 705	286 018	159 687
NETIEŠĀS IZMAKSAS			
Administratīvās izmaksas	399 641	373 751	25 891
Laboratorijas netiešās izmaksas	785 089	381 368	393 722
KOPĀ IZMAKSAS	4 231 844	2 436 320	1 785 525

Ņemot vērā institūta piemēroto izmeklējumu pašizmaksas aprēķinu metodiku, revīzijā tika skatīti:

- ❖ pašizmaksu aprēķinu ietvertie kopējie institūta izdevumi sadaļās “Pārējās tiešās izmaksas”, “Administratīvās izmaksas”, “Laboratorijas netiešās izmaksas”, uz kuriem pamatojoties tiek aprēķināti un pēc tam katra izmeklējuma pašizmaksas aprēķinā iekļauti aprēķinātie koeficienti;
- ❖ izlasē iekļautajos 10 izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos tiešo izdevumu pozīcijā “Laboratorijas izmaksas” iekļautie izdevumi par reaģentiem, materiāliem un darba samaksu.

Kopējie izdevumi koeficientu aprēķināšanai

Tā kā izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos nav norādīts katra aprēķina izstrādes, apstiprināšanas datums, nav precīzi izsekojams, uz kura gada izdevumiem un kādiem datu avotiem pamatojoties ir veikts aprēķins. Revīzijā tika noskaidrots, ka pašlaik institūtā izmeklējumu pašizmaksas aprēķinus faktiski izstrādā viens darbinieks – datu speciālists, kurš revīzijas gaitā sniedza vairākkārtējus skaidrojumus arī par to, kā tika veikti revīzijas laikā iesniegto 23 izmeklējumu pašizmaksu aprēķini par 2012.gadu.

Zinātniskajam institūtam Valsts kasē ir atvērti vairāki konti, tajā skaitā pamatdarbības konts, kurā institūtam tiek ieskaitīts Zemkopības ministrijas transferts valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veiktajiem laboratoriskajiem izmeklējumiem un references funkcijas nodrošināšanai.

Šajā kontā tiek uzskaitīti arī ieņēmumi un izdevumi par laboratoriskajiem izmeklējumiem, kas tiek sniegti maksas pakalpojumu ietvaros. Arī institūta grāmatvedības uzskaitē izdevumi par valsts pārvaldes uzdevuma ietvaros un maksas pakalpojumu ietvaros veiktajiem izmeklējumiem netiek nodalīti, tādējādi arī izmeklējumu pašizmaksa tiek aprēķināta, pamatojoties uz kopējiem ar laboratorijas pakalpojumu nodrošināšanu saistītajiem izdevumiem.

Institūta Valsts kases pamatdarbības kontā tiek uzskaitīti ieņēmumi par institūta sniegtajiem maksas pakalpojumiem, piemēram, par izglītības pakalpojumiem, par nomu un īri, par komunālajiem pakalpojumiem, par zinātnes projektu īstenošanu, kopā 2012.gadā 92 334 *euro* apmērā. Izdevumi, kas saistīti ar šo pakalpojumu sniegšanu ir iekļauti kopējos izdevumos pašizmaksu aprēķināšanai, taču, tā kā par šiem pakalpojumiem institūta maksas pakalpojumu cenrādī nav noteikti izcenījumi, nav iespējams pārlicināties par precīziem ar šo pakalpojumu sniegšanu saistītajiem faktiskajiem izdevumiem.

Kopējo izdevumu summā nepamatoti iekļauti arī pievienotās vērtības nodokļa maksājumi 27 223 *euro* apmērā, ko institūts kā pievienotā vērtības nodokļa maksātājs regulāri veic valsts pamatbudžetā par noteiktā laika posmā sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Kopējo izdevumu netiešajās izmaksās pilnā apmērā iekļauti vadības un atbalsta struktūrvienību, piemēram, institūta vadītāja, juridiskās daļas, arhīva, lietvedības, iepirkumu daļas, mārketinga nodaļas, personāla vadības nodaļas, sabiedrisko attiecību nodaļas, saimniecības un materiālo resursu nodaļas, IT daļas, izdevumi, tajā skaitā minēto struktūrvienību darbinieku mēnešalgas. Revidentu ieskatā ir kritiski vērtējams pieņēmums, ka neviens no institūta vadības un atbalsta struktūrvienības darbiniekiem nav iesaistīts un nenodrošina atbalsta funkcijas citās institūta darbības jomās, piemēram, zivsaimniecības izpētes un atražošanas pakalpojumu sniegšanā.

Minēto apstiprina revīzijā iesniegtie 2017.gadā veiktie pašizmaksu aprēķini, kuros septiņu darbinieku mēnešalga attiecināta uz otru valsts deleģēto uzdevumu izpildi vismaz 100 000 *euro* apmērā un institūta “BIOR” sniegtais skaidrojums⁸⁵:

31 administratīvais darbinieks savā darba laikā ir nodarbināti gan ar laboratoriju, gan ar zivju resursu pētniecības, gan ar zivju audzētavas jautājumu risināšanu, saskaņā ar amata aprakstā noteikto.

Jāatzīmē, ka izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos netiek iekļauts pamatlīdzekļu nolietojums. Tomēr vienlaikus jānorāda, ka pamatlīdzekļu nolietojuma iekļaušana ir rūpīgi izvērtējama zinātniskā institūta “BIOR” gadījumā, jo institūtam finansējumu no dažādiem finansējuma avotiem materiālās bāzes pilnveidošanai regulāri piešķir Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests, kā arī jābūt ieviestai ļoti precīzai pamatlīdzekļu nolietojuma proporcionālai uzskaitē starp ilgtermiņa un īstermiņa projektiem.

Finansējums references funkcijas nodrošināšanai un zinātnes bāzes finansējums

Normatīvais akts⁸⁶ paredz, ka references laboratorijai, kas veic laboratorisko izmeklēšanu dzīvnieku infekcijas slimību ierosinātāja noteikšanai, ir šādas funkcijas:

- ❖ attīstīt, optimizēt un validēt laboratoriskās izmeklēšanas metodes, koordinēt valsts pilnvarotu laboratoriju darbību piešķirtās references jomā, kā arī noteikt un koordinēt laboratoriskās diagnostikas metodes;

- ❖ veikt laboratoriskos izmeklējumus piešķirtajā references jomā un strīdu gadījumā apstiprināt vai noraidīt valsts pilnvarotu vai akreditētu laboratoriju iegūtos rezultātus piešķirtajā references jomā, koordinēt valstī izmantotās metodes dzīvnieku infekcijas slimību laboratoriskajā izmeklēšanā, saskaņojot tās ar attiecīgu Eiropas Savienības references laboratoriju;
- ❖ organizēt periodiskus diagnostisko procedūru salīdzinošos testus valsts pilnvarotajām laboratorijām, sadarboties ar Eiropas Savienības references laboratoriju un piedalīties tās organizētajos salīdzinošajos testos.

Katru gadu institūtam papildu finansējumam laboratoriskajiem un diagnostikas izmeklējumiem tiek piešķirts finansējums references funkcijas nodrošināšanai. Institūtam piešķirto finansējumu references funkcijas nodrošināšanai laika posmā no 2012.gada līdz 2016.gadam skatīt 6.tabulā.

Kā nacionālā references laboratorija institūts katru gadu izstrādā references programmu, gada atskaiti un finansējuma pieprasījumu.⁸⁷ References finansējums tiek ieskaitīts tajā pašā Valsts kases kontā, kurā tiek piešķirts finansējums par laboratorisko izmeklējumu veikšanu un uzskaitīti ieņēmumi par maksas laboratoriskajiem izmeklējumiem.

Lai arī grāmatvedības uzskaitē references finansējuma uzskaitē līdzīgi kā citiem īpaši iezīmētiem finansējumu avotiem (projektiem) ir piešķirts savs finansēšanas/projekta nosaukums, tomēr uz to ir attiecināti salīdzinoši nelieli dažādu institūta laboratoriju nodaļu izdevumi.

Katru gadu zinātniskajam institūtam “BIOR” Ministru kabineta noteiktajā kārtībā tiek piešķirts arī *zinātniskās darbības bāzes finansējums*⁸⁸. Normatīvais akts paredz, ka bāzes finansējumu zinātniskajam institūtam veido līdzekļi⁸⁹:

- ❖ zinātnisko institūciju uzturēšanai (būvju un iekārtu uzturēšanai, komunālo pakalpojumu apmaksai, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksai), zinātnisko pētījumu veikšanā iesaistītā zinātniskā personāla atlīdzībai;
- ❖ institūciju darbības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanai, tajā skaitā izgudrojumu patentēšanai, uzturēšanai spēkā, jaunu augu šķirņu reģistrēšanai un to izmantošanas tiesību aizsardzībai, kā arī saimnieciskās izmantošanas (komercializācijas) sagatavošanai.

Lai arī normatīvie akti nosaka, kādiem mērķiem tiek piešķirts zinātnes bāzes finansējums, tas neparedz uzskaiti un atskaišu sniegšanu par šī finansējuma izlietojumu. Zinātniskajā institūtā “BIOR” nav noteikta kārtība, kādā veidā aprēķina un kādu izdevumu segšanai tiek izmantots saņemtais zinātnes bāzes finansējums.

Zinātnes bāzes finansējums tiek ieskaitīts atsevišķā institūta Valsts kasē atvērtajā kontā. Revīzijā secināts, ka gada beigās atkarībā no nepieciešamības no zinātnes bāzes finansējuma tiek segti dažādu institūta darbības veidu izdevumi, piemēram, segti ar laboratoriju darbību nodrošināšanu saistītie izdevumi – mēnešalgas, kā arī izdevumi, kas saistīti ar zivju resursu izpēti un atražošanu. Tā 2012.gadā zinātniskajam institūtam zinātnes bāzes finansējums piešķirts 99 827 *euro* apmērā, no tiem 39 430 *euro* gada beigās pārskaitīti uz laboratorijas darbības nodrošināšanai atvērtu Valsts kases pamatbudžeta kontu. Saskaņā ar zinātniskā institūta “BIOR” sniegto skaidrojumu finansējums tiek izlietots arī zinātniskās darbības veikšanu, taču to nav iespējams atsevišķi izdalīt.

Zinātniskajam institūtam “BIOR” piešķirto zinātnes bāzes finansējumu un ar laboratorijas darbības nodrošināšanu saistītos izdevumus, kas segti no zinātnes bāzes finansējuma, par laika posmu no 2012.gada līdz 2016.gadam skatīt 6.tabulā.

6.tabula. Zinātniskajam institūtam "BIOR" piešķirtais finansējums references funkcijas nodrošināšanai un zinātnes bāzes finansējums no 2012.gada līdz 2016.gadam, euro.

Finansējuma veids	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2015.gads	2016.gads
Finansējums references funkcijai	486 381	521 201	526 342	526 342	502 452
Zinātnes bāzes finansējums, no tā:	99 827	84 641	217 186	334 487	491 088
segti ar laboratorijas darbības nodrošināšanu saistītie izdevumi	39 430	56 338	192 192	309 990	414 433

Ņemot vērā iepriekš minēto, ir radīta situācija, ka laboratorisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķinu kopējos izdevumos ir iekļauti tādi izdevumi, kurus sedz laboratorisko izmeklējumu pasūtītāji (gan valsts, gan fiziskas un juridiskas personas), lai arī šos izdevumus institūtam kompensē valsts.

Tiešās izmaksas – reaģenti, materiāli, atlīdzība laboratorijas darbiniekiem

Revīzijā izlases veidā tika analizēti 10 no 23 iesniegtajiem izmeklējumu pašizmaksas aprēķiniem par 2012.gadu. Katrā izmeklējumu aprēķinā tiek norādīts izmeklējuma veikšanai nepieciešamo (ķīmisko un diagnostisko) reaģentu un materiālu veids, to mērvienība, vienību skaits, vienas vienības cena un gala summa.

Saskaņā ar institūta sniegto informāciju⁹⁰ laboratoriju jomā nav vienotu, precīzu dokumentu, kur līdz maksimāli iespējamai detalizācijas pakāpei būtu minēti visi reaģenti, materiāli, darba laiks u.c. Izvēloties analīžu metodes, tiek ņemti vērā Eiropas references laboratorijas norādījumi, metožu vadlīnijas, bieži standartizētu analīžu metožu vietā tiek izmantotas Eiropas komisijas izstrādātie dokumenti, kas nosaka prasības metodēm. Katrs gadījums laboratorijām ir jāuzskata kā individuāls un jāņem vērā visi iespējamie faktori, lai tiktu pie analītiski precīza rezultāta. Gadījumos, kad ir noteikta konkrēta analīzes metode, ir ļoti daudz saistīto standartu, kuri ir jāizpilda, kā arī pašā standartā ir daudz rīcību, kas tiek atstātas atbildīgo darbinieku ziņā.

Revīzijā noskaidrots, ka konkrēta izmeklējuma veikšanai nepieciešamo reaģentu un materiālu daudzumu un veidu nosaka katras nodaļas atbildīgās personas par katru konkrēto pakalpojumu, ko sagatavo, pamatojoties uz pakalpojuma nodrošināšanai pielietotās metodes prasībām.

Institūtā ir izstrādāti metožu darba apraksti, kuros ir noteikts darba apraksta mērķis un darbības joma, analīzes veikšanas apraksts, reaģentu nosaukumi un atsauces uz normatīvo regulējumu un standartiem. Saskaņā ar institūta sniegto informāciju šādi metožu darba apraksti nav obligāti, tos katra nodaļa veido pēc izvēles, ja nodaļas vadītājs uzskata, ka tādi ir nepieciešami⁹¹.

Salīdzinot metožu darba aprakstos un pašizmaksu aprēķinos ietverto reaģentu, materiālu daudzumu un darba laika patēriņu, revidenti konstatēja, ka darba procesu aprakstos tiek minēti tikai galveno reaģentu un materiālu daudzumi, bet detalizēti/precīzi tie netiek uzskaitīti, tādējādi darba aprakstos norādītie daudzumi nav salīdzināmi ar kalkulāciju aprēķinos norādītajiem.

Tikai pēc vairākkārtējiem revidentu datu pieprasījumiem un institūta atbildīgo darbinieku sniegtajiem skaidrojumiem bija iespējams izsekot un salīdzināt izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos iekļauto

Katram izmeklējumam nepieciešamo reaģentu un materiālu daudzums nav dokumentēts un tādējādi nav pārbaudāms

reaģentu un materiālu vienas vienības cenas ar institūta grāmatvedības uzskaites sistēmā norādītajām cenām. Datu analīzes rezultātā konstatēts, ka kopumā izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos iekļautie izdevumi ir izsekojami un atbilst grāmatvedības uzskaitē norādītajām faktiskajām reaģentu un materiālu cenām.

Reaģenta un materiāla vienas vienības vai iepakojuma izmaksas tiek aprēķinātas pēc attiecīgā laika periodā iegādāto reaģentu un materiālu iegādes vidējās faktiskās cenas, tajā skaitā iekļaujot pievienotās vērtības nodokli pilnā apmērā. Tajā pašā laikā kopējos laboratoriju izdevumos materiālu un reaģentu izdevumi iekļauti ar pievienotās vērtības nodokļa proporciju. Vienlaikus jāatzīmē, ka vienā no izlasē iekļautajiem 10 aprēķiniem reaģenta izmaksās pievienotās vērtības nodoklis iekļauts nepilnā apmērā.

Gadījumos, kad reaģenti un materiāli tiek izmantoti aizdomīgu un pozitīvu gadījumu noskaidrošanai, tie tiek iekļauti proporcionāli to gadījumu iestāšanās varbūtībai. Ir gadījumi, kad laboratorijas eksperti aprēķinu veikšanai nosaka dažādus koeficientus, par kuru pamatotību revidenti nevar gūt pārliecību jomas specifikas dēļ.

Kā iepriekš ziņojumā tika minēts, 16 aprēķinos no 23 revīzijā iesniegtajiem aprēķiniem nav pilnā apjomā norādīta darba samaksas pozīcija, proti, norādot, tikai darbinieku izmeklējumam norādīto laiku minūtēs, piemēram, 15, 30 minūtes, nenorādot tam aprēķinātās darba samaksas izdevumus, līdz ar to revidentiem bija jāveic pieņēmumi un aprēķini par darba samaksas izdevumiem konkrētajos izmeklējumos, pamatojoties uz institūta personāla sarakstu.

Vērtējot izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos tiešā darba laika patēriņa un darba algas izmaksas, secināts, ka saskaņā ar institūta sniegto skaidrojumu to nosaka katras nodaļas atbildīgās personas par katru konkrēto pakalpojumu, pamatojoties uz savu personīgo pieredzi, metodēm, veiktajiem laika mērījumiem pagātnē un citiem subjektīviem apsvērumiem, kuru procesa soļi nav detalizēti dokumentēti un aprakstīti.

Arī vērtējot un salīdzinot laboratoriju speciālistu un ekspertu rīcības instrukcijas/darba aprakstus ar pašizmaksu aprēķinos ietvertu darba laika patēriņu, secināms, ka darba procesu aprakstos tiek minēti galveno veicamo darbību apraksti un tiem paredzētais laiks, tādējādi darba aprakstos norādītais laika patēriņš nav salīdzināms ar izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos norādīto.

Citi apsvērumi, kas norāda uz nepilnībām pašizmaksu aprēķinos

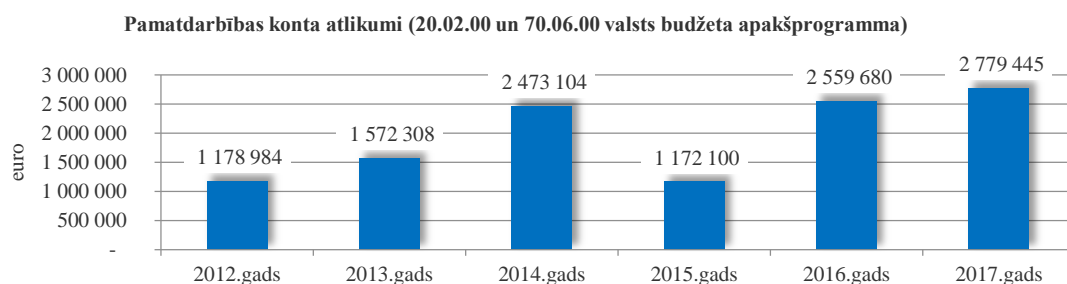
Revīzijā, analizējot kopējos izdevumos iekļautos izdevumus un gūtos ieņēmumus par laboratorisko izmeklējumu maksas pakalpojumiem, secināts, ka 2016.gadā lielākais maksas pakalpojumu saņēmējs bija VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”. Zinātniskais institūts, piedaloties publisko iepirkumu konkursos, 2015. un 2016.gadā noslēdza vairākus līgumus par laboratorisko izmeklējumu veikšanu ar minēto kapitālsabiedrību⁹². 2016.gadā par minēto līgumu izpildi gūstot ieņēmumus 977 272 euro apmērā.

Par šo projektu zinātniskais institūts sniedza informāciju, ka VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” realizēja projektu Lietuvā, kura ietvaros zinātniskais institūts veica laboratoriskos izmeklējumus, kas arī vēl šobrīd ir pietiekami unikāli pat Eiropā. Tika ieviesta vesela virkne pilnīgi jaunu metožu, paraugu piegāde notika ar speciālu transportu lielos apjomos.

Lai arī šim projektam grāmatvedības uzskaitē ir piešķirts savs finansēšanas kods līdzīgi kā cita rakstura projektiem izdevumi, kas saistīti ar šī projekta īstenošanu, nav pilnībā nodalāmi no citiem ar

laboratoriskiem izmeklējumiem saistītiem izdevumiem. Pamatojoties uz minēto līgumu, institūta ieņēmumi par maksas pakalpojumiem palielinājās gandrīz par miljonu *euro*, tajā pat laikā 2015. un 2016. gada kopējie ar laboratoriju darbību nodrošināšanu saistītie izdevumi būtiski nepalielinājās.

Savukārt 2016. gadā būtiski palielinājās naudas līdzekļu atlikums institūta Valsts kases pamatbudžeta kontā, kas, salīdzinot ar 2015. gada beigu atlikumu, palielinājās par 1 387 580 *euro* jeb 118 %, kopā veidojot 2 559 680 *euro*. Naudas līdzekļu atlikumu gada beigās Valsts kases pamatbudžeta kontā un visu institūta pamatdarbības budžeta konta atlikumus pa gadiem skatīt 8. attēlā.

8.attēls. Zinātniskā institūta “BIOR” naudas līdzekļu atlikums Valsts kases pamatdarbības norēķinu kontā par laika posmu no 2012. gada līdz 2017. gadam, *euro*.

Uz Valsts kontroles lūgumu sniegt institūta naudas līdzekļu atlikumu iemeslus pa gadiem, tajā skaitā konta atlikuma pieaugumam 2016. gadā par 1 387 580 *euro*, salīdzinot ar 2015. gadu, zinātniskais institūts “BIOR” informēja⁹³ par būtiskākajiem darījumiem, kas ietekmēja 2016. gada naudas līdzekļu atlikuma pieaugumu:

2016. gadā kontā atgriezti projektu realizācijai 2014. un 2015. gadā aizdotie finanšu līdzekļi 448 250 euro apmērā par dažādiem projektiem. Iemaksāts avansa maksājums 240 955 euro par projektu.⁹⁴

Neskatoties uz naudas līdzekļu atlikumu, zinātniskajam institūtam “BIOR” regulāri tiek piešķirts finansējums infrastruktūras uzlabošanai materiālās bāzes pilnveidošanai pētījumu un laboratorisko analīžu veikšanai. Piemēram, 2016. un 2017. gadā institūtam materiālās bāzes pilnveidošanai pētījumu un laboratorisko analīžu veikšanai Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests piešķirusi 1 413 973 *euro*. Gan 2016. gada⁹⁵, gan 2017. gada⁹⁶ finansējuma pieprasījumu pamatojumos uzsvērtā ārkārtas situācija, norādot, ka bez investīcijām laboratoriskā aprīkojuma iegādē jau tuvākajā laikā institūts nespēs nodrošināt paraugu plūsmas analīžu veikšanu optimālajā laika posmā vai nespēs nodrošināt pasūtījuma izpildi un analīzes pārtikas nozares uzņēmumu eksporta sertifikāta izsniegšanai.

Līgumos ar juridiskām personām par laboratorisko izmeklējumu veikšanu ietverts minētais nosacījums, kas paredz piešķirt 10 %, 15 % atlaidi no gala cenas, ja kopējā maksa par testēšanu sasniedz noteiktu summu. Tā kā saskaņā ar institūta sniegto informāciju izmeklējumu pašizmaksas aprēķini ir vienādi gan valsts izmeklējumiem, gan maksas pakalpojumiem un tajos netiek plānota peļņas daļa, pastāv risks, ka atlaides maksas pakalpojumiem juridiskām personām tiek piemērotas uz citu finansējuma rēķina.

Par nepilnībām izmeklējumu pašizmaksu aprēķinos liecina tas, ka, lai gan izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos nav iekļautas piemaksas institūta darbiniekiem un pamatlīdzekļu nolietojums, kā arī tiešā

veidā nav paredzēta peļņas daļa, kas nozīmē, ka aprēķiniem pamatā būtu jābūt atbilstošiem faktiskajām izmaksām, ieņēmumi institūtam ļāvuši:

- ❖ izveidot būtisku naudas līdzekļu atlikumu Valsts kases kontā; īstentot nozīmīgu maksas projektu, gūstot ieņēmumus 2016.gadā gandrīz miljons *euro* apmērā, savukārt izdevumiem būtiski nepalielinoties;
- ❖ juridiskām personām par izmeklējumiem piešķirt atlaides, kā arī iegādāties jaunus pamatlīdzekļus, un, salīdzinot ar 2012.gadu, palielināt kopējo atalgojuma fondu par 478 808 *euro* jeb 26 %, tajā skaitā piešķirt piemaksas darbiniekiem.

Maksa par izmeklējumiem valsts pārvaldes ietvaros veiktajiem izmeklējumiem

Revīzijā, analizējot informācijas sistēmā “Junda” datus par veiktajiem izmeklējumiem, secināts, ka kopumā faktiski aprēķinātā izmeklējumu cena atbilst Ministru kabineta noteikumos⁹⁷ apstiprinātajai izmeklējumu cenai.

Vienlaikus konstatēti vairāki gadījumi, kad izmeklējumu cena atšķiras no Ministru kabineta noteikumos noteiktās. Saskaņā ar institūta sniegto skaidrojumu gadījumos, kad mainās testēšanas metodes vai izmeklējumi tiek veikti lielā apjomā, institūts vienojas ar Pārtikas un veterināro dienestu par citas cenas piemērošanu.

2016.gadā valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros institūts veicis 79 785 izmeklējumus, no kuriem faktiski aprēķinātā cena 17 911 izmeklējumiem atšķīrās no Ministru kabineta noteikumu cenrādī noteiktās. Izmeklējumu cenas pamatā mainītas diviem izmeklējumu veidiem, kas veikti Klasiskā cūku mēra un Āfrikas cūku mēra uzraudzības un apkarošanas ietvaros. Kopā 2016.gadā ir veikti 17 840 izmeklējumi, par kuriem faktiskā izmeklējuma cena bija zemāka nekā Ministru kabineta noteikumos noteiktā, tādējādi, veidojot starpību 159 718 *euro* apmērā. Savukārt 27 izmeklējumu pozīcijās Ministru kabineta noteikumos nav noteikta izmeklējumu cena.

Šādu vienošanos slēgšanu neparedz nedz Pārtikas un veterinārā dienesta un zinātniskā institūta “BIOR” darbību regulējošie normatīvie akti, nedz Ministru kabineta noteikumi par zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes ietvaros veikto izmeklējumu cenrādi, nedz citi normatīvie akti. Vienlaikus ņemot vērā, ka ar Ministru kabineta noteikumiem apstiprinātais cenrādis nav grozīts kopš tā pieņemšanas, var rasties objektīvi iemesli izmeklējumu cenu maiņai, tāpēc būtu nepieciešams sakārtot normatīvo regulējumu.

Izmeklējumu pašizmaksas aprēķini plānotajiem grozījumiem Ministru kabineta noteikumos

2017.gadā zinātniskais institūts “BIOR” veica izmeklējumu pašizmaksas pārrēķinus, plānojot tos iesniegt Zemkopības ministrijai virzīšanai Ministru kabinetā jaunu Ministru kabineta noteikumu cenrāža apstiprināšanai. Tomēr revīzijā konstatētais liecina, ka pašizmaksas aprēķinu kārtība joprojām ir pilnveidojama.

Lai arī 2016.gada beigās institūtā ir apstiprināta institūta sniegto pakalpojumu pašizmaksas aprēķināšanas kārtība, kas nosaka pašizmaksas aprēķinos iekļaujamās tiešās un netiešās izmaksas, revīzijā secināts, ka kārtība ir vispārīga un detalizēti nedefinē pašizmaksas aprēķinos piemērotās formulas, datu avotus, līdz ar to bez papildu skaidrojumiem kārtība nesniedz iespēju pilnībā pārliecināties par to, kā veidojas arī jaunie institūta izstrādātie pakalpojumu pašizmaksas aprēķini.

Atšķirībā no 2012.gada pašizmaksas aprēķiniem kopējo izdevumu aprēķinā piemērota pieeja, kas paredz vadošo darbinieku mēnešalgas daļu apmaksāt no institūta pašu ieņēmumiem. Valsts kontrole vērs uzmanību, ka šāda pieeja netiek piemērota pārējiem ar laboratorisko izmeklējumu veikšanu saistītiem izdevumiem – reaģentiem, materiāliem, administratīvajiem izdevumiem, kas rodas gan valsts, gan maksas izmeklējumu ietvaros. Šādu pieeju arī nedefinē institūta iekšējā kārtība, kas nosaka, kā aprēķina laboratorisko izmeklējumu pašizmaksas.

Līdzīgi kā institūta izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos par 2012.gadu kopējo izdevumu aprēķinos nav iekļauti izdevumi par pamatlīdzekļu nolietojuma proporciju, taču nepamatoti ir iekļauti izdevumi, kas segti no institūtam piešķirtā zinātnes bāzes finansējuma un finansējuma references funkcijas nodrošināšanai 916 885 *euro* apmērā, kā arī citi izdevumi, par kuriem saņemti ieņēmumi (par telpu, zemes nomu, izglītības, komunālajiem pakalpojumiem u.c.) 100 000 *euro* apmērā, par kuriem nav iespējams precīzi noteikt uz tiem attiecināmos faktiskos izdevumus.

Atkarībā no izmeklējuma pasūtītāja (valsts vārdā Pārtikas un veterinārais dienests, fiziskā vai juridiskā persona) un izmeklējuma mērķa maksu par zinātniskā institūta “BIOR” veiktajiem izmeklējumiem nosaka Ministru kabineta noteikumi vai institūta direktora apstiprināts un institūta tīmekļa vietnē publicēti maksas pakalpojumu cenrāži.

Normatīvais akts⁹⁸, kas nosaka kārtību, kādā plānojami un uzskaitāmi ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un ar to sniegšanu saistītie izdevumi, paredz, ka grozījumus Ministru kabineta noteikumos par maksas pakalpojumu cenrādi izdara šādos gadījumos, piemēram, ja ir izdarīti grozījumi normatīvajos aktos vai mainījušies apstākļi, kas ietekmē iestādes sniedzamo maksas pakalpojumu klāstu, būtiski mainījušās izmaksas vai ir tā mainījies plānoto maksas pakalpojumu vienību skaits noteiktā laikposmā, ka tas būtiski ietekmē vienas pakalpojuma vienības sniegšanas izmaksas.

Institūtā nav noteikta kārtībā, kādos gadījumos tiek veikti grozījumi institūta maksas pakalpojumu cenrādī. Saskaņā ar zinātniskā institūta “BIOR” sniegto informāciju⁹⁹ maksas pakalpojumu aprēķini tiek pārskatīti vidēji reizi gadā, pēdējās izmaiņas maksas pakalpojumu cenrādī stājušās spēkā 2017.gada 1.maijā.

Tā kā institūta veikto izmeklējumu cenas, kas noteiktas Ministru kabineta noteikumos par valsts uzdevumu ietvaros veiktajiem izmeklējumiem, nav mainītas no 2013.gada 1.janvāra, zinātniskais institūts “BIOR” 2017.gadā veica jaunu izmeklējumu un esošo izmeklējumu pašizmaksas aprēķinus, lai iesniegtu Zemkopības ministrijai virzīšanai uz Ministru kabinetu jaunu Ministru kabineta noteikumu projektu.¹⁰⁰ Saskaņā ar institūta sniegto informāciju ir plānots mainīt cenu lielākajai daļai izmeklējumu.

Ņemot vērā minēto, revīzijā tika analizēti institūta iesniegtie izmeklējumu pašizmaksas aprēķini, kas tiek piemēroti institūta maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanai, kas stājās spēkā 2017.gada 1.maijā, un ir pamats plānotajām izmaiņām izmeklējumu cenās, ko institūts plāno iesniegt Zemkopības ministrijā jaunu Ministru kabineta noteikumu izstrādei.

Pamatojoties uz 2015.gadā Zemkopības ministrijas iekšējā audita nodaļas ieteikumu, 2016.gada beigās institūtā ir izstrādāta tāmju – produkta/pakalpojuma pašizmaksas veidošanas metodika¹⁰¹, kas nosaka, ka produkta/pakalpojuma cenu aprēķina, sākotnēji nosakot katra produkta/pakalpojuma

pašizmaksu. Pašizmaksa ir aprēķināma katram produktam/pakalpojumam, izmaksās iekļaujot ekonomiski pamatotus izdevumus.

Minētā kārtība uzskaita izdevumu pozīcijas, kuras tiek iekļautas pakalpojuma pašizmaksas aprēķinu tiešajās un netiešajās izmaksās, taču konkrētāk nedefinē, kā tiek aprēķinātas katras pozīcijas izdevumi un kā tiek aprēķināti aprēķinos ietvertie koeficienti.

Zinātniskais institūts "BIOR" sniedza skaidrojumu, ka izmeklējumu pašizmaksas aprēķini un izmeklējuma cena ir vienāda gan valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veiktajiem izmeklējumiem, gan izmeklējumiem, kas tiek veikti pēc fizisku un juridisko personu pasūtījuma.

Kopējie izdevumi izmeklējumu pašizmaksas aprēķinu veikšanai

Revīzijā iesniegtie kopējie izdevumi aprēķināti, pamatojoties uz institūta 2016.gada faktiskajiem izdevumiem grāmatvedības uzskaitē un institūta personāla sarakstā noteikto darbinieku mēnešalgu. Saskaņā ar institūta iesniegtajiem datiem 2016.gada kopējie ar laboratorijas pakalpojumu nodrošināšanu saistītie izdevumi bija 4 259 391 *euro*, kas, salīdzinot ar 2012.gada kopējiem izdevumiem, nav būtiski pieauguši, veidojot izdevumu pieaugumu 27 547 *euro* jeb 0,7 % apmērā.

Vadības un atbalsta struktūrvienību izdevumi un atlīdzība joprojām pamatā ir iekļauta laboratorijas kopējos izdevumos. Taču salīdzinājumā ar 2012.gada pašizmaksas aprēķiniem vismaz septiņu administratīvo darbinieku mēnešalga nav iekļauta kopējos laboratorijas darbības izdevumos.

Lai arī sākotnēji tika sniegta informācija¹⁰², ka administratīvo nodaļu darbinieku atalgojums attiecīgo jomu pakalpojumu pašizmaksā iekļauts, pamatojoties uz katra darbinieka veikto darba apjomu attiecīgajā jomā, vēlāk revidentiem sniegtajā skaidrojumā institūts sniedza informāciju¹⁰³, ka 31 administratīvais darbinieks savā darba laikā ir nodarbināts gan ar laboratoriju, gan ar zivju resursu pētniecības, gan ar zivju audzētavas jautājumu risināšanu. Ņemot vērā, ka katram darbiniekam precīzi aprēķināt slodzi katrā darbības veidā būtu ļoti darbietilpīgi un apgrūtināši, un būtu jāņem vērā cilvēciskais faktors attiecībā uz precizitāti, septiņiem administratīvajiem darbiniekiem pilnais darba apjoms tiek attiecināts uz vienu nozari, lai gan šie darbinieki darbojas visās trīs nozarēs.

Valsts kontrole atzinīgi novērtē, ka, salīdzinot ar 2012.gada aprēķiniem, kopējās izmaksās netiek iekļauta pilnā apmērā visu vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku mēnešalga. Vienaļikus norādāms, tā kā revīzijā netika iesniegts izvērtējums un aprēķini, kas pamatotu septiņu darbinieku mēnešalgu attiecināšanu uz citu institūta darbības veidu, institūtam nepieciešams veikt izvērtējumu par maksimāli faktiskajai situācijai atbilstošu mēnešalgu izmaksu īpatsvara sadalīšanu starp dažādiem institūta darbības veidiem. Kā arī vēršam uzmanību, ka minētais būtu attiecināms ne tikai uz vadības un administratīvo struktūrvienību darbinieku mēnešalgām, kas iesaistīti institūta citos darbības veidos un dažādu veidu projektos, bet arī uz citiem šo struktūrvienību netiešajiem izdevumiem.

Papildus iepriekš minētajam tika konstatēts, ka diviem institūta darbinieku mēnešalgas par gadu (par kopējo summu 27 tūkstoši *euro*) pilnā apmērā iekļautas laboratorijas kopējos izdevumos, lai arī faktiski 2016.gadā atlīdzības maksātas no citam darbības veidam piešķirtā finansējuma.

Ar zinātniskā institūta direktora 2015.gada 28.decembra rīkojumu¹⁰⁴ 23 darbinieku (direktora vietnieku, departamenta vadītāju, laboratoriju un nodaļu vadītāju) mēnešalgas daļa (atkarībā no ieņemamā amata no 42 % līdz 99 %) tiek apmaksāta no institūta nesaimnieciskās darbības (finansējums deleģēto funkciju nodrošināšanai un projektiem, kas tiek apmaksāti no valsts un

Eiropas savienības fondu līdzekļiem) ieņēmumiem, pārējā mēnešalgas daļa tiek maksāta no institūta pašu ieņēmumiem (saimnieciskās darbības rezultātā gūtajiem ieņēmumiem).

Analizējot revidentiem iesniegtajās laboratorisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos ietvertās darbinieku atlīdzības izmaksas, secināts, ka tikai desmit vadošajiem darbiniekiem mēnešalga iekļauta nepilnā apmērā, ievērojot minētajā institūta direktora rīkojumā noteikto mēnešalgas proporciju.

Valsts kontrole vērš uzmanību, ka šāda pieeja – attiecināt uz laboratorijas kopējiem izdevumiem daļu no faktiskajiem izdevumiem, kā šajā gadījumā vadošo darbinieku mēnešalgas, – **netiek piemērota pārējiem ar laboratorisko izmeklējumu saistītajiem izdevumiem, lai arī visi izdevumi rodas, sniedzot laboratoriskos pakalpojumus gan valsts pārvaldes ietvaros veikto, gan maksas pakalpojumu ietvaros.** Šādu pieeju arī nedefinē institūta iekšējā kārtībā, kas nosaka, kā aprēķina laboratorisko izmeklējumu pašizmaksas.

Revīzijā institūta iesniegtajos 2017.gada kopējo izdevumu aprēķinos tika konstatētas līdzīgas nepilnības 2012.gada aprēķinos konstatētajām, piemēram, kopējos izdevumos nav iekļauta pamatlīdzekļu nolietojuma proporcija, savukārt ir iekļauti izdevumi par institūta sniegtajiem citiem maksas pakalpojumiem, piemēram, par izglītības pakalpojumiem, par nomu un īri, par komunālajiem pakalpojumiem. Saskaņā ar Valsts kases datiem ieņēmumi par šiem pakalpojumiem bijuši 105 616 *euro* apmērā, taču, tā kā institūta maksas pakalpojumu cenrādī nav noteikti šo pakalpojumu izcenojumi, nav iespējams identificēt ar šo pakalpojumu sniegšanu saistītos faktiskos izdevumus.

Līdzīgi kā 2012.gada aprēķinos kopējos aprēķinos iekļauti izdevumi 430 884 *euro* un 502 452 *euro* apmērā, kas institūtam nākamajos gados tiek piešķirti kā zinātnes bāzes finansējums un finansējums references funkcijas nodrošināšanai.

Izmeklējumu aprēķinos iekļautās laboratorijas tiešās izmaksas

Revīzijā, izlases veidā pārbaudot 10 no revīzijā iesniegtajiem 151 izmeklējumu pašizmaksas aprēķiniem, kas izstrādāti institūta maksas pakalpojumu cenrādī, tiešo izdevumu aprēķināšanā tika konstatēta tāda pati pieeja un nepilnības, kas minētas šī ziņojuma sadaļā par 2012.gada aprēķiniem. Papildu iepriekš konstatētajam:

- ❖ pēc vairākkārtējiem datu pieprasījumiem un speciālistu skaidrojumiem par aprēķinos izmantoto pieeju un izsekojamību, tika konstatēts, ka kopumā iekļautie izdevumi ir izsekojami un atbilstoši grāmatvedības uzskaitē norādītajiem datiem. Vienā gadījumā konstatētas atšķirības, piemēram, reaģenta aprēķinā iekļautās gada vidējās izmaksas par iepakojumu ir 199,65 *euro*, lai gan veicot pārrēķinu, konstatēts 188,76 *euro*, veidojot starpību 10,89 *euro*. Pielietojot kļūdainu reaģenta aprēķinu – 47,10 *euro* apmērā –, izmaksu iepakojuma starpība ir 20,30 *euro*;
- ❖ ir gadījumi, kad reaģenta izmaksu pievienotās vērtības nodoklis netiek iekļauts pilnā apmērā, bet tiek iekļauta daļa no pievienotā vērtības nodokļa (proporcija), tādējādi samazinot iekļauto izdevumu apmēru;
- ❖ vienā gadījumā nepamatoti pie speciālistu vidējās mēnešalgas aprēķina tiek ieskaitīta citas nodaļas vadītāja un pētnieka atalgojums, kur vidējais mēnešalgas aprēķins ir noteikts 610 *euro*, kā arī aprēķinā nav iekļauti visu attiecīgās nodaļas speciālistu noteiktās mēnešalgas, kā rezultātā revidenti veica pārrēķinu, nosakot vidējo mēnešalgu 520 *euro* apmērā, kas ir par 90 *euro* mazāka. Savukārt citā gadījumā, kur darbinieku vidējās mēnešalgas aprēķinā tiek iekļauts lielāks atalgojums par 30 *euro* nekā eksperta noteiktā mēnešalga saskaņā ar personāla sastāva sarakstu.

Ieteikumi

Zemkopības ministrijai, virzot apstiprināšanai Ministru kabinetā grozījumus vai jaunu Ministru kabineta noteikumu projektu par zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veikto izmeklējumu cenrādi:

- ❖ nodrošināt vispusīgas pamatojošas informācijas atspoguļošanu noteikumu sākotnējās (ex-ante) ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) un pievienotajos dokumentos;
- ❖ veikt kontroles procedūras, lai pārliecinātos par šo izmaiņu pamatotību, it īpaši, ja tā rezultātā ir plānota ietekme uz valsts budžetu.

Lai maksa par laboratoriskajiem un diagnostikas izmeklējumiem būtu izsekojama un noteikta pēc vienotiem principiem, pamatojoties uz ekonomiski pamatotām izmaksām, aicinām zinātnisko institūtu “BIOR”:

- ❖ pilnveidot institūta pakalpojumu pašizmaksas aprēķināšanas kārtību, paredzot, kādos gadījumos tiek grozīti aprēķini par izmaiņām izmeklējumu cenās, kas iesniedz un kas pārbauda iesniegtos datus, precīzi norādot datu avotus un periodu, kā arī detalizēti atspoguļot aprēķinā piemērotās formulas un aprēķinu koeficientus un regulāri veikt pārbaudi gada beigās, kas apliecinātu izmeklējumu aprēķinu pamatotību;
- ❖ veikt pasākumus, lai tiktu nodrošināta aprēķinu saglabāšana, pieejamība, kā arī pēctecība un izsekojamība gadījumos, kad mainās testēšanas metodes, un tiek izstrādāti jauni aprēķini;
- ❖ veikt izvērtējumu par to, cik lielā mērā vadības un administratīvā atbalsta struktūrvienību izdevumi un darbinieku mēnešalga sadalāma starp vairākiem institūta darbības veidiem;
- ❖ nodrošināt vienotu pieeju aprēķiniem, ja attiecībā pret valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veiktajiem izmeklējumiem tiek piemērots visu veidu īpatsvars no kopējiem izdevumiem.

Aicinām Zemkopības ministriju, izstrādājot grozījumus normatīvajā aktā, paredzēt, kādos gadījumos un kādā kārtībā izmeklējuma cena var tikt aprēķināta atšķirīgā apmērā no Ministru kabineta noteikumos apstiprinātās.

1.3. Vai piešķirtā finansējuma izlietojuma uzraudzība ir efektīva?

Zemkopības ministrija ir izveidojusi regulāru kontroli pār zinātniskajam institūtam “BIOR” piešķirtā finansējuma izlietošanu, vienlaikus revīzijā konstatētais liecina, ka kontroles mehānisms jāpilnveido.

Ministrijai iesniegtās mēneša un gada atskaites par laboratoriskajiem izmeklējumiem nesniedz pilnu un precīzu informāciju par finansējuma izlietojumu, savukārt zinātniskā institūta grāmatvedības uzskaitē nenodrošina iespēju izsekot atskaitē par references funkcijas nodrošināšanai norādītā izlietotā finansējuma izlietojumam, tādējādi kontrole ir formāla.

Atbilstoši trīspusējā līguma nosacījumiem zinātniskais institūts “BIOR” pārskatu par šī līguma izpildi sagatavo ne retāk kā reizi mēnesī. Atskaitē atbilstoši apstiprinātajām valsts uzraudzības un kontroles programmām tiek norādīti veiktie laboratoriskie un diagnostiskie izmeklējumi un to veikšanai izlietotais finansējums sadalījumā pa budžeta apakšprogrammām. Pārskats ir saskaņots ar

Pārtikas un veterināro dienestu, kas šo pārskatu papildina un elektroniskā veidā iesniedz Zemkopības ministrijā¹⁰⁵.

Pārtikas un veterinārā dienesta funkciju ietvaros veikto laboratorisko izmeklējumu pieteikumu un rezultātu reģistrēšanai, glabāšanai, apmaiņai ar laboratorijām un pārskatu ģenerēšanai tiek izmantota informācijas sistēma "Junda". Pārtikas un veterinārā dienesta lietotā "Junda" datu bāze ir savienota ar zinātniskā institūta "BIOR" uzstādīto "Junda" datu bāzi, nodrošinot informācijas sinhronizāciju starp abām datu bāzēm.

Revīzijā, analizējot zinātniskā institūta "BIOR" un Pārtikas un veterinārā dienesta iesniegtās atskaites, tika secināts, ka tās nesniedz pilnīgu priekšstatu par veiktajiem izmeklējumiem, izlietoto finansējumu un finansējuma atlikumu. Piemēram, atskaitē par 2016.gadu:

- ❖ valsts uzraudzības un kontroles programmu kopējais plānotais finansējums un kopējais atlikums neatbilst to veidojošo pozīciju kopsummam;
- ❖ atskaitē neparādās konkrētajā programmā veiktais faktiskais izmeklējumu skaits un tam izlietotais finansējums, jo izmeklējumi priekš konkrētas programmas tiek veikti arī citās programmās.

Piemēram, saskaņā ar 2016.gada atskaiti programmā "Trakumsērgas valsts uzraudzība un apkarošanas programma" ir veikti 5456 izmeklējumi, saskaņā ar Pārtikas un veterinārā dienesta sākotnēji sniegto informāciju¹⁰⁶ faktiski veikti 5700 izmeklējumi citu programmu ietvaros. Savukārt saskaņā ar revīzijas noslēgumā sniegto informāciju¹⁰⁷ faktiski veikto izmeklējumu skaits bija 5079.

Attiecīgi arī pozitīvo izmeklējumu skaits katrā programmā netiek norādīts atbilstoši, jo "Ārpuskārtas un aizdomu gadījumu izmeklēšana, t.sk. epidemioloģiskā izmeklēšana" veikti 8492 izmeklējumi, no kuriem 1309 bija pozitīvi;

- ❖ trīs valsts uzraudzības un kontroles programmās¹⁰⁸ kopējā programmas summa kļūdaini ir norādīta par 1907 euro mazākā apmērā, tādējādi ietekmējot kopējo par izmeklējumiem gadā veiktā finansējuma apmēru un atlikumu nākamajam gadam;
- ❖ netiek pilnībā norādīti gadījumi, kad zinātniskais institūts "BIOR" paraugus sūtījis veikt citai Eiropas Savienības references laboratorijai.

Atbilstoši trīspusējam līgumam¹⁰⁹ Zemkopības ministrija saskaņo un apstiprina arī references laboratorijas funkciju nodrošināšanas programmu, kā arī tās īstenošanai zinātniskajam institūtam "BIOR" nepieciešamo finansējumu.

Normatīvais akts¹¹⁰ nosaka, ka Zemkopības ministrija uzrauga un kontrolē references laboratorijas funkciju izpildi, kā arī finanšu izlietojumu references jomās, savukārt references laboratorija katru gadu iesniedz Zemkopības ministrijā ziņojumu (papīra formā) par finanšu izlietojumu iepriekšējā gadā.

PVĻ valsts uzraudzības programmas	Plāns 2016			Faktiskā izpilde 2016			Atlikums
	Finansējums	Cena par izmeklējumu	Izmeklējumu skaits	Finansējums	Izmeklējumu skaits	Mēģaņu skaits	
Salmuļāces ierobežojošā kontrole programmas ietvaros	118000,00			117981,82	1 213	21	18,98
Salmuļāces ierobežojošā kontrole	22190,00	23,89	1000	18292,28	796	10	4730,72
Salmuļāces ierobežojošā kontrole - pasākumi	871,50	61,43	50	1904,33	31	10	1167,17
Ķirurģiskā ierobežojošā kontrole	1485,50	59,42	25	594,20	10	0	891,30
Mikroorganismu rezistences noteikšana	1427,00	28,54	50	570,80	20	0	856,20
Pēdējās funkcijas efektivitātes kontrole (laboratorijā)							
Salmuļāces ierobežojošā kontrole - kopējais	1195,50	23,89	50	570,80	22	0	648,70
ZVĀK, veterīnāri, S. arreni	606,50	21,31	50	277,29	11	1	789,21
Veterināro ārstu (ambulatori) atbilstošā kontrole	897,00	89,76	10	0,00	0	0	897,00
Dalības līmeņu ieviešana (tandem paraugi)	14,20	1,42	10	0,00	0	0	14,20
Vērtēšanas veidu diferenciācija no hantavīrusiem	28,54	28,54	10	28,54	1	0	256,86
Būvniecības izpilde	426,00	0,71	600	227,20	320	0	198,80
Vērtēšanas veidu noteikšana	426,40	42,64	10	0,00	0	0	426,40
Finanšu atbilstošā kontrole (pārbaudes)	70,00	0,28	250	0,00	0	0	70,00
Veikto izmeklējumu skaits (2016)	2260	1,80	20	0,00	0	0	2260
References funkciju izpilde	95408,25			95408,24	0	0	0,01

Atskaite nav pilnībā izsekojama.

Atskaitēs Zemkopības ministrijai tiek norādīts mēnesī faktiski izlietotais finansējums references funkcijas nodrošināšanai, lai arī revīzijā konstatēts, ka zinātniskā institūta “BIOR” grāmatvedības uzskaitē **nenodrošina iespēju izsekot šī finansējuma izlietojumam**.

Ieteikums

Zemkopības ministrijai, lai ievērotu tiesību aktā¹¹¹ noteikto, pilnveidot laboratoriskajiem un diagnostikas izmeklējumiem paredzētā finansējuma plānošanas un izlietojuma uzraudzību kontroli, novēršot formālu atskaitīšanos.

2. Vai valsts budžeta finansējums zivju resursu izpētes, izmantošanas regulēšanas un atražošanas pasākumu nodrošināšanai tiek piešķirts skaidriem mērķiem un pamatojoties uz ekonomiski pamatotām izmaksām?

2.1. Vai finansējums tiek piešķirts skaidri definētiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem?

Zivju resursu izpēte un atražošana ir otrs zinātniskā institūta “BIOR” pamatdarbības veids, kura īstenošanai katru gadu piešķir valsts budžeta finansējumu, sasniedzamos rezultātus nosakot politikas plānošanas dokumentos un ikgadēji noslēgtajā līgumā starp Zemkopības ministriju un zinātnisko institūtu “BIOR”.

Kopējais katru gadu piešķirtais finansējums nav būtiski mainījies, tomēr, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2017.gadā nepieciešamo finansējumu noteica, pamatojoties uz zinātniskajā institūtā “BIOR” izstrādātiem pašizmaksas aprēķiniem divu darba izdevumu veikšanai – zivju resursu atražošanai un izpētei.

Lai arī līgumā ir noteikti detalizēti uzdevumi zivju resursu atražošanas un izpētes jomā, Valsts kontroles vērtējumā būtu pilnveidojama noteikto uzdevumu un sasniedzamā rezultāta definēšana zivju resursu izpētes jomā, nodrošinot sasaisti ar Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā 2017.–2020.gadam un gadskārtējā valsts budžeta likuma paskaidrojumos noteiktajiem rezultatīvajiem rādītājiem.

Turklāt revīzijā tika secināts, ka finansējums sākotnēji tika noteikts gadskārtējā likumā par valsts budžetu un Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plānā 2017.–2020.gadam, un tikai pēc tam tika izstrādāti pašizmaksas aprēķini, kuru kopējais apmērs pilnībā atbilst jau iepriekš piešķirtajam finansējumam. Arī konstatētās nepilnības pašizmaksas aprēķinos norāda, ka valsts budžeta līdzekļi zivju resursu izpētei un atražošanai tiek piešķirti un uzraudzīti formāli un var neatbilst faktiskajam pakalpojumu nodrošināšanas izcenojumam.

Zemkopības ministrija nosaka zivsaimniecības nozares politiku zivju resursu pārvaldīšanas jomā, nodrošina nozares tiesību aktu izstrādi un pārrauga Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu, teritoriālo ūdeņu un ekonomiskās zonas ūdeņu zivju resursu ilgtspējīgu izmantošanu.¹¹²

Lai nodrošinātu Latvijas zivju resursu ilgtspējīgu izmantošanu un īstenotu valsts politiku zivju krājumu atražošanas jomā, katru gadu tiek paredzēts finansējums 25.01.00 budžeta apakšprogrammā “Zivju resursu izmantošanas regulēšana, atražošana un izpēte”. Zemkopības ministrija ar zinātnisko institūtu “BIOR” slēdz ikgadēju līgumu¹¹³, 25.01.00 budžeta apakšprogrammā piešķirto finansējumu sadalot divu darba uzdevumu – zivju resursu atražošanas un zivju resursu izpētes nodrošināšanai.

Salīdzinot ar 2012. gadu, kopējais finansējums zivju resursu atražošanai un izpētei 2017.gadā pieaudzis par 115 452 euro jeb 12 %. Finansējuma izmaiņas no 2012.gada atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumam un ikgadēji noslēgtajiem līgumiem ar Zemkopības ministriju norādītas 7.tabulā.

7.tabula Piešķirtais un plānotais finansējums zivju resursu atražošanai un izpētei no 2012.gada.

	2012., 2013. gads	2014. gads	2015. gads	2016. gads	2017.gads		2018., 2019. gada plāns
					Sākotnēji	Grozījumi	
<i>Kopējie izdevumi, milj.euro</i>	933 683	976 369	1 056 392	1 017 661	1 049 135		1 049 135
Zivju resursu atražošana*	497 480	497 483	497 483	504 876	520 604,50	518 867,50	x
Zivju resursu izpēte*	436 203	478 886	558 909	512 785	528 530,50	530 267,50	x

* Atbilstoši līgumos paredzētajam finansējumam katram darba uzdevumam

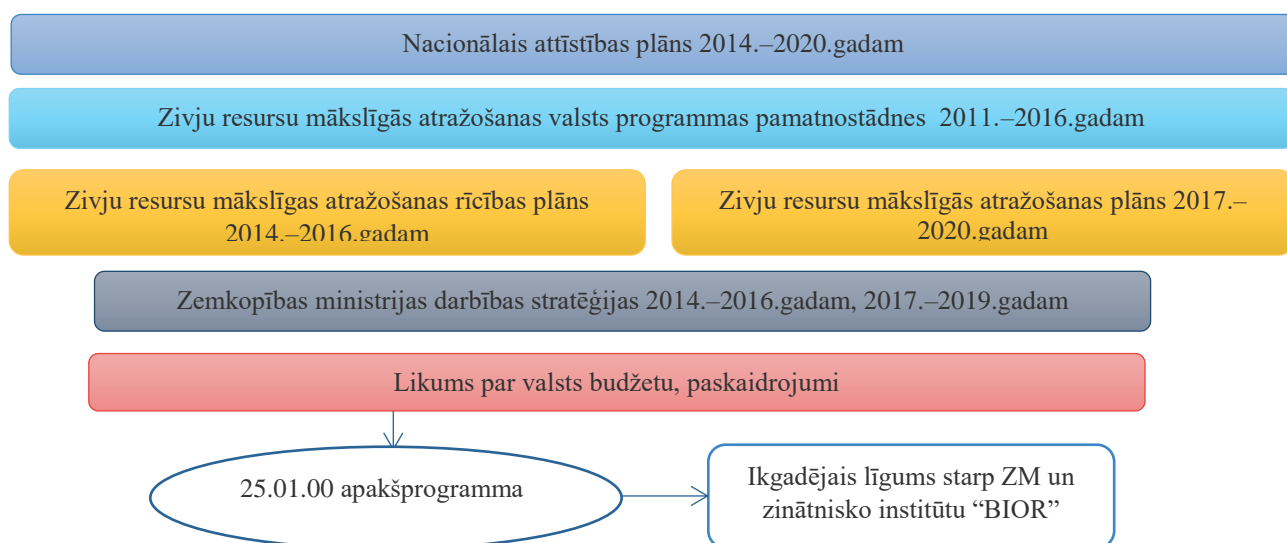
Zivju resursu atražošanas politika ir īstenota, pamatojoties uz Zivju resursu mākslīgās atražošanas valsts programmas pamatnostādņēm 2011.–2016.gadam¹¹⁴ un Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plāniem 2014.–2016.gadam¹¹⁵ un 2017.–2020.gadam¹¹⁶.

Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā 2017.–2020.gadam, kura mērķis ir “*Ilgtspējīgi izmantojami un daudzveidīgi publiski pieejamie iekšējo ūdeņu zivju resursi Latvijā*” un kura īstenošanai izmantojami vairāki finansējuma avoti:

- ❖ noteikts politikas rezultāts “*Makšķerēšanā, vēžošanā, zemūdens medībās un zvejā nodrošināts zivsaimnieciski izmantojamo zivju un vēžu resursu pieaugums par vismaz 500 tonnām gadā – publiski pieejamos iekšējo ūdeņu zivju resursus ik gadu papildinot par vismaz 15 milj. gab. zivju kāpuru, mazuļu un smoltu, tai skaitā nēģu kāpuru*”. Arī Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā definēts šāds politikas rezultāts;
- ❖ definēti pieci rīcības virzieni, katrā no tiem nosakot darbības rezultātus un sasniedzamos rādītājus, tajā skaitā zivju resursu atražošanas un izpētes pasākumiem, kas tiek finansēti no 25.01.00 budžeta apakšprogrammas (skatīt 7.pielikumu).

Papildus arī gadskārtējā valsts budžeta paskaidrojumos 25.01.00 budžeta apakšprogrammai ir noteikti darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji zivju resursu atražošanas un izpētes jomā (skatīt 8.pielikumu), kā arī ikgadējā līgumā starp Zemkopības ministriju un zinātnisko institūtu “BIOR” definēti detalizēti darba uzdevumi.

Plānošanas un deleģēšanas dokumenti, kuros noteikti sasniedzamie rezultāti zivju resursu atražošanas un izpētes jomā, norādīti 9.attēlā.

9.attēls. Plānošanas dokumenti zivju resursu ilgtspējīgas izmantošanas jomā, kuros noteiktie sasniedzamie rezultāti tiek finansēti no 25.01. budžeta apakšprogrammas.

Analizējot Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā 2017.–2020.gadam un gadskārtējā valsts budžeta paskaidrojumos noteiktos darbības rezultātus un rezultatīvos rādītājus, kā arī ikgadējā līgumā noteiktos sasniedzamos rezultātus, tika konstatēts, ka zivju resursu atražošanas jomā sasniedzamie rezultāti ir savstarpēji sasaistīti un izsekojami.

2017.gadā atbilstoši Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plāna 2017.–2020.gadam 1.rīcības virzienam Zemkopības ministrija noteica zinātniskajam institūtam “BIOR” uzdevumu – *nodrošināt Gaujas un Ventas upju baseinu apgabala publisko upju ceļotājzivju resursu papildināšanu* kopā - 6,021 miljonu zivju mazuļu un kāpuru apmērā. Zinātniskais institūts 2017.gadā ir nodrošinājis dažādu zivju resursu izaudzēšanu un izlaišanu publiskajās ūdenstilpēs gandrīz 7,6 miljonu euro apmērā.

Savukārt salīdzinot iepriekšminētajos plānošanas dokumentos un ikgadējā līgumā noteiktos rezultatīvos rādītājus un sasniedzamos rezultātus zivju resursu izpētes jomā, kuru īstenošanai piešķirts 25.01.00 budžeta apakšprogrammas finansējums, ne vienmēr ir vērojama to savstarpēja sasaiste, piemēram:

- ❖ gadskārtējā budžeta paskaidrojumos kā viens no rezultatīvajiem rādītājiem noteikts “*iekšējo un piekrastes ūdeņu zivju resursu novērtēšanas rezultātā sagatavoto zinātnisko atzinumu skaits zvejas un maksšķerēšanas regulēšanas nodrošināšanai – 53*”, Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā 2017.–2020.gadam viens no rezultatīvajiem rādītājiem norādīts – “*ik gadu sniegti vismaz 80 atzinumi, zinātniskas rekomendācijas vai sagatavoti pārskati par plānā īstenotiem pasākumiem*”;
- ❖ savukārt, lai arī līgumā ar Zemkopības ministriju vairākos apakšuzdevumos ir ietverti zinātniski pamatotu rekomendāciju un zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinumu sagatavošana, sasniedzamie rezultāti nav norādīti atbilstoši iepriekšminētajos plānošanas dokumentos noteiktajiem rezultatīvajiem rādītājiem.

Turklāt, lai arī līgumā vairāki apakšuzdevumi ir noteikti detalizēti un ietver sasniedzamo rezultātu, piemēram, pārskatu vai noteiktas informācijas sagatavošanu, ne visos gadījumos ir pilnībā skaidri un izsekojami līgumā noteikto uzdevumu sasniedzamie rezultāti zivju resursu izpētes jomā.

Analizējot nepieciešamā finansējuma noteikšanas pieeju, tika konstatēts, ka, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2017.gadā finansējumu katram no darba uzdevumiem noteica, pamatojoties uz zinātniskajā institūtā “BIOR” izstrādātiem pašizmaksas aprēķiniem. Pieeja tika mainīta, ņemot vērā Zemkopības ministrijas Iekšējā audita nodaļas¹¹⁷ sniegto ieteikumu – līgumcenu balstīt uz produkcijas/pakalpojumu pašizmaksas aprēķiniem¹¹⁸.

Tajā pašā laikā tika arī konstatēts, ka finansējums sākotnēji tika noteikts gadskārtējā likumā par valsts budžetu un Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plānā 2017.–2020.gadam¹¹⁹, un tikai pēc tam tika izstrādāti pašizmaksas aprēķini, kuru kopējais apmērs pilnībā atbilst jau iepriekš piešķirtajam finansējumam.

Ieteikums

Zemkopības ministrijai izvērtēt iespēju precizēt ikgadējā līgumā starp Zemkopības ministriju un zinātnisko institūtu “BIOR” noteiktos darba uzdevumus zivju resursu izpētes jomā, nodrošinot skaidru sasaisti ar plānošanas dokumentos noteiktajiem rezultatīvajiem rādītājiem.

2.2. Vai finansējums tiek piešķirts atbilstoši sniegto pakalpojumu ekonomiski pamatotām izmaksām?

Lai arī finansējums zivju resursu atražošanas un izpētes pasākumiem 2017.gadā tika noteikts, pamatojoties uz zinātniskajā institūtā “BIOR” izstrādātiem pašizmaksas aprēķiniem, kas liecinātu par faktisko pakalpojuma izcenojumu diviem darba uzdevumiem, tomēr revīzijā tika konstatētas neatbilstības sagatavotajos pašizmaksas aprēķinos, **turklāt, aprēķinot zivju resursu izpētes pakalpojumiem nepieciešamo finansējumu, ir iekļauti arī nepamatoti izdevumi gandrīz 90 000 euro apmērā.**

Nosakot nepieciešamo finansējumu 2017.gadā zivju resursu atražošanai un izpētei:

- ❖ pieejamā tāmju veidošanas metodika¹²⁰ neattiecas uz zivju resursu izpētes un atražošanas pasākumu pašizmaksas noteikšanu un nav izstrādātas arī citas vadlīnijas, kas noteiktu skaidrus un detalizētus pašizmaksas aprēķina principus, ietverot informāciju par izcenojumu aprēķināšanā izmantotajiem datu avotiem un pieeju, kādā aprēķināmi un iekļaujami izdevumi noteiktās izmaksu pozīcijās;
- ❖ **nav ievēroti vienoti pašizmaksas aprēķina principi**, jo pretēji zivju resursu atražošanas pašizmaksai zivju resursu izpētes pasākumu pašizmaksā ietvertas arī plānotās piemaksas, izmaksu palielinājuma prognozes, centrālās administrācijas vadības un atbalsta struktūrvienību atlīdzība, kā arī amortizācijas izmaksas. Atšķirīgi principi noteiktu izdevumu iekļaušanai pašizmaksas aprēķinos **liecina arī par zinātniskā institūta “BIOR” nepietiekamām kontroles procedūrām un iespējami nepamatotu finansējuma sadalījumu starp diviem līgumā paredzētajiem darba uzdevumiem.**

Arī **Zemkopības ministrijas uzraudzība pār zivju resursu izpētei un atražošanai nepieciešamā finansējuma plānošanu un izlietošanu vērtējama kā formāla un nepietiekama** un būtu pilnveidojama, jo:

- ❖ Zemkopības ministrija neveica papildu informācijas pārbaudi par 2017.gada pašizmaksas aprēķinu pamatotību, ceturkšņa pārskati nesniedz informāciju par zinātniskā institūta “BIOR” faktiski veiktajiem izdevumiem un Zemkopības ministrija arī neveic dokumentu papildu pārbaudi, lai pārliecinātos par to atbilstību;
- ❖ 2017.gadā pārskatos ir norādīts lielāks patērēto darba stundu skaits zivju resursu izpētes pasākumu īstenošanai nekā zinātniskā institūta “BIOR” darba laika uzskaites datos. Turklāt 2017.gada beigās ir palielināts darbu veikšanai nepieciešamais stundu skaits un līdz ar to finansējums palielināts par 1737 euro.

Ņemot vērā, ka 2017.gadā nepieciešamais finansējums zivju resursu atražošanai un izpētei tika noteikts, pamatojoties uz pašizmaksas aprēķiniem, revīzijas laikā tika analizēta 2017.gada līgumā¹²¹ noteiktās pašizmaksas pamatotība diviem darba uzdevumiem:

- ❖ zivju resursu izpētes pasākumam, ko īsteno zinātniskā institūta “BIOR” Zivju resursu pētniecības departaments;
- ❖ zivju resursu atražošanas pasākumu nodrošināšana, kurus veic zinātniskā institūta “BIOR” struktūrvienība – zivju audzētava “Tome” ar tās filiālēm.

Analizējot līguma kopējā finansējuma izmaiņas, salīdzinot ar 2016.gadu, finansējums 2017.gadā pieaudzis no 1 017 661 *euro* līdz 1 049 135 *euro*. Kā finansējuma palielināšanas iemesls bijis optimizācijas pasākumu¹²² rezultātā 2016.gadā samazināto izdevumu atjaunošana.¹²³

Kopējais pieejamais finansējums zivju resursu atražošanas un izpētes pasākumiem ikgadēji noslēgtajā līgumā tiek sadalīts divu pasākumu īstenošanai. Analizējot finansējuma izmaiņas minēto divu darba uzdevumu veikšanai (skatīt 7.tabulu), tika konstatēts, ka piešķirtais finansējums zivju resursu atražošanas pasākumu nodrošināšanai laika periodā no 2012.gada līdz 2016.gadam bijis nemainīgs, savukārt zivju resursu izpētes un izmantošanas regulēšanas pasākumu nodrošināšanai piešķirtais finansējums laika periodā no 2012.gada pieaudzis.

Atbilstoši Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta reglamentam¹²⁴ Zvejas pārvaldības un zivju resursu nodaļa izstrādā ministrijas un zinātniskā institūta “BIOR” ikgadējo līgumu par zivju resursu izpēti, to izmantošanas regulēšanu un zivju atražošanu, kā arī pārrauga tā īstenošanu.

Zemkopības ministrijas Iekšējā audita nodaļa 2015.gadā pārbaudot ikgadēji noslēgtā līguma izpildes uzraudzību, zinātniskajam institūtam “BIOR” ieteica apstiprināt tāmju veidošanas metodiku, savukārt Zivsaimniecības departamentam nodrošināt, ka līguma darbības laikā tiek kontrolēta zinātniskā institūta izlietoto finanšu līdzekļu atbilstība tāmei (nepieciešamības gadījumā pieaicinot speciālistus/ekspertus/auditorus).¹²⁵

Atbilstoši Zemkopības ministrijas Iekšējā audita nodaļas ieteikumam 2016.gadā tika apstiprināta zinātniskā institūta “BIOR” tāmju – produkta/pakalpojuma pašizmaksas veikšanas metodika. Tomēr revīzijas laikā tika konstatēts, ka minētā metodika nav attiecināma uz zivju resursu izpētes un atražošanas pakalpojumu izcenojuma noteikšanu, kā arī nav noteiktas citas vadlīnijas/dokumenti, kas ietvertu pašizmaksas noteikšanas principus zivju resursu atražošanas un zivju resursu izpētes pakalpojumiem.

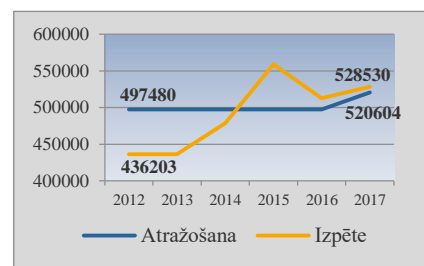
Savukārt attiecībā uz līguma finansiālo uzraudzību Zemkopības ministrijas atbildīgā persona par līguma uzraudzību sniedza informāciju, ka primāri tiek uzraudzīta līgumā noteikto darba uzdevumu izpilde, taču netiek veiktas pārbaudes par finanšu izlietojuma pārskatos uzrādītās informācijas atbilstību. Zemkopības ministrija neveica arī papildu informācijas vai dokumentu analīzi, lai pārliecinātos par 2017.gada līgumā noteiktās izdevumu tāmes, tajā skaitā pašizmaksas aprēķinu pamatotību.

Atbilstoši ikgadēji noslēgtajam līgumam¹²⁶ zinātniskais institūts “BIOR” katru mēnesi iesniedz Zemkopības ministrijai atskaiti par iepriekšējā mēnesī veiktajiem darbiem un reizi ceturksnī – darbu izpildes finanšu pārskatu, kā arī līguma termiņa beigās iesniedz kopējo pārskatu par visu 2016.gadam paredzēto darbu izpildes rezultātiem un darbu izpildes kopējo finanšu pārskatu.

Valsts kontrole analizējot 2016.gadā zinātniskā institūta “BIOR” iesniegtos ceturkšņa un gada darbu izpildes finanšu pārskatus, konstatēja, ka:

- ❖ zivju resursu atražošanas pasākumu nodrošināšanas kopējie gada izdevumi norādīti 504 876 *euro*, kas arī atbilst līguma tāmē piešķirtajai summai, tomēr atbilstoši grāmatvedības

Piešķirtais finansējums diviem darba uzdevumiem, *euro*

uzskaites datiem minēto darbu nodrošināšanai tika piešķirti līdzekļi mazākā apmērā – 497 480 *euro*. Atbilstoši zinātniskā institūta “BIOR” sniegtajam skaidrojumam¹²⁷ *“naudas līdzekļi nepareizi pārcelti starp iestādes norēķinu kontiem Valsts kasē un kļūda izlīdzināta 2017.gada decembrī”*;

- ❖ pārskatos par finanšu izlietojumu tika norādīts faktisko izdevumu izlietojums atsevišķās tāmes pozīcijās, tomēr ne visās pozīcijās izdevumi atbilst grāmatvedības uzskaites datiem, kā arī dažas izdevumu pozīcijas, piemēram, “infrastruktūra un uzturēšana”, “materiāli tehniskais nodrošinājums” nav precīzi identificējamās ar konkrētiem ekonomiskās klasifikācijas kodiem, saskaņā ar kuriem izdevumi tiek uzskaitīti grāmatvedības uzskaitē.

Sagatavojot 2017.gada līgumu, tika mainīta pārskatā par finanšu izlietojumu ietveramā informācija, paredzot norādīt veikto darbu vērtību ceturksnī un gadā. Atbilstoši pārskatiem finanšu izlietojumu aprēķina, ņemot vērā izlaisto zivju resursu daudzumu/darbu izpildei patērēto stundu skaitu un vienas vienības/stundas pašizmaksu. Līdz ar to par zivju resursu atražošanas pasākumu nodrošināšanai izlietoto finansējumu, piemēram:

- ❖ pirmajā ceturksnī veikto darbu vērtība norādīta 0 *euro*, ņemot vērā, ka ūdeņos netika izlaisti zivju resursi, lai arī izdevumi par zivju resursu audzēšanu faktiski ir bijuši;
- ❖ ņemot vērā, ka līdz 2017.gada septembrim ūdeņos tika izlaisti visi zivju resursi, trešā ceturksņa beigās veikto darbu vērtība atbilst līgumā noteiktā darba uzdevuma kopējai piešķirtajai summai, lai gan Zemkopības ministrija finansējumu pārskaitījusi par pirmajiem trim ceturksņiem.

Revīzijas laikā tika arī konstatēts, ka 2017.gada novembrī veikti līguma grozījumi¹²⁸, samazinot finansējumu zivju resursu atražošanas pasākumu nodrošināšanai. Pamatojoties uz faktisko zivju resursu izlaišanas ūdenstilpēs apjomu un ņemot vērā vienas vienības pašizmaksu katrai darba uzdevumā noteiktajai zivju sugai, finansējums tika samazināts par 1737 *euro* uz 518 867,50 *euro*.

Turpretī par samazināto summu tika palielināts finansējums zivju resursu izpētes un izmantošanas regulēšanas pasākumu nodrošināšanai līdz 530 267,50 *euro*, palielinot darba uzdevuma veikšanai nepieciešamo stundu skaitu. Analizējot līguma grozījumos sniegto informāciju, tika konstatēts, ka nav norādīts pamatojums, saskaņā ar kuru palielināts darba apjoms un finansējums zivju resursu izpētes un izmantošanas regulēšanas pasākumu nodrošināšanai.

Vienlaikus revīzijā tika konstatēts, ka Zemkopības ministrijai iesniegtajos pārskatos norādīts lielāks patērēto darba stundu skaits zivju resursu izpētes pasākumu īstenošanai nekā zinātniskā institūta “BIOR” darba laika uzskaites datos (detalizēti skatīt ziņojuma 2.2.1. sadaļu). Tādējādi ir apšaubāma nepieciešamība gada beigās palielināt darba stundu skaitu un līdz ar to arī finansējumu par 1737 *euro* zivju resursu izpētes darbiem.

Zivju resursu izpētes pakalpojuma pašizmaksas aprēķini

Zivju resursu izpētei nepieciešamā finansējuma aprēķina principi nav skaidri noteikti un pilnībā izvērtēti, kā arī **pašizmaksā iekļauti nepamatoti izdevumi vismaz 90 000 *euro* apmērā**, jo:

- ❖ pašizmaksā ir ietverti atlīdzības izdevumi 45 628 *euro* par iesaistīto darbinieku plānotajām piemaksām un vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku atlīdzības daļa

gandrīz 18 000 *euro*, lai gan minētie izdevumi tiek apmaksāti no maksas pakalpojumu ieņēmumiem, nevis valsts budžeta līdzekļiem;

- ❖ aprēķinot darba samaksas izdevumus, ir ņemta vērā arī darbinieku iesaiste vēl vienā apjomīgā ikgadējā projektā¹²⁹, tomēr nav ņemta vērā vairāku darbinieku iepriekš plānojamā noslodze arī citos projektos;
- ❖ pārējie izdevumi, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielināti par 25 644 *euro* jeb gandrīz 18 %, lai gan netika iesniegti tādi dokumenti, kas apliecinātu, ka papildu aprēķini ir bijuši pamatoti ar objektīvi izvērtētiem pieņēmumiem un aplēsēm. Turklāt kopējie 2017.gada faktiskie izdevumi bija par 6 % mazākā apmērā, salīdzinot ar 2016.gadu;
- ❖ administratīvās izmaksas noteiktas 109 811 *euro* jeb 21 % no kopējām pasākuma īstenošanas izmaksām, tomēr netika iesniegti dokumenti vai aprēķini, kas apliecinātu zinātniskā institūta “BIOR” veikto izvērtējumu par administratīvo darbinieku noslodzi dažādu institūta darbības veidu īstenošanā, tajā skaitā attiecībā uz zivju resursu izpētes darbu nodrošināšanu.

Revīzijā konstatētais par izdevumu faktisko izlietojumu liecina arī par **trūkumiem finanšu vadībā un nepamatotu finansējuma plānošanu** zivju resursu izpētes pasākumiem, jo:

- ❖ no norēķinu konta, kurā tiek uzskaitīti finanšu līdzekļi Zemkopības ministrijas noteikto uzdevumu īstenošanai, trīs gadu garumā uz citu projektu norēķinu kontiem tika pārskaitīti vairāk nekā 200 000 *euro*, tajā skaitā neatgriežot finanšu līdzekļus kārtējā gadā. Tā 2017.gada beigās nav atgriezts finansējums 90 000 *euro* apmērā;
- ❖ atbilstoši grāmatvedības uzskaitē¹³⁰ no piešķirtajiem Zemkopības ministrijas līdzekļiem zivju resursu izpētei 2017.gadā faktiski tika izlietoti izdevumi par 12 % mazākā apmērā.

Būtisku Zivju resursu pētniecības departamenta izdevumu īpatsvaru veido Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (turpmāk – EJZF) ikgadējā projekta “Datu vākšana” īstenošana. Ņemot vērā, ka 2017.gadā no kopējās departamenta darbinieku noslodzes 59 % tika attiecināti uz minēto projektu, tā īstenošanai ir radušies arī netiešie izdevumi, piemēram, sakaru, elektroenerģijas un komunālo pakalpojumu izdevumi. Ņemot vērā tiesību aktu¹³¹ regulējumu, kas tieši neparedz, ka uz projektu var tikt attiecināti arī netiešie izdevumi, ir radīta situācija, ka projekta netiešie izdevumi ir ietverti zivju resursu izpētes pasākumu pašizmaksā.

Papildus pārbaudot netiešo un administrācijas izdevumu sadalījumu valsts budžeta apmaksātos un citos pasākumos, tika secināts, ka, neskatoties uz to, ka zinātniskais institūts 2016. un 2017.gadā no EJZF līdzekļiem saņēmis finansējumu vismaz 83 tūkstošu *euro* apmērā par vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku atlīdzības izdevumiem, tomēr finansējums administratīvo izdevumu segšanai jau iepriekš ielānāts un finansēts **no laboratoriskajai kontrolei un zivju resursu izpētei un atražošanai piešķirtajiem budžeta līdzekļiem**. Tādējādi Valsts kontroles ieskatā zinātniskais institūts ir nepamatoti saņēmis papildu līdzekļus, un Valsts kontrole aicina Zemkopības ministriju veikt darbības, lai novērstu radušos finansējuma pārmaksu valsts deleģēto funkciju nodrošināšanai.

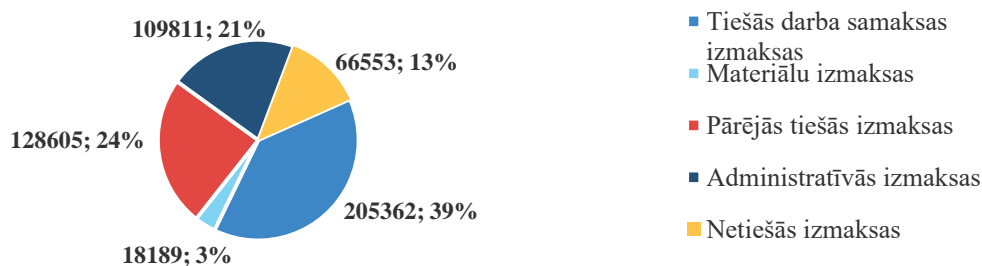
Zivju resursu izpētes pasākumus Latvijas ūdeņos esošo zivju resursu ilgtspējīgai izmantošanai īsteno zinātniskā institūta “BIOR” Zivju resursu pētniecības departaments, pamatā nodrošinot līguma ar Zemkopības ministriju un EJZF finansētā projekta “Datu vākšana” īstenošanu, ievācot, apkopojot un analizējot bioloģiskos, zvejas un ekonomiskos datus.¹³² Papildus minētajiem pasākumiem departaments īsteno arī vairākus citus Eiropas Savienības un valsts pētījumu programmu projektus (ieņēmumu apmēru un struktūru skatīt 8.tabulā).

8.tabula. Zivju resursu pētniecības departamenta ieņēmumu struktūra 2016. un 2017. gadā.

Ieņēmumu veids	EKK	2016.gads		2017.gads	
		Euro	%	Euro	%
Līgums ar Zemkopības ministriju	18311	520 181	36	522 871	37
Valsts pētījumu programmas	18312	33 105	2,2	36 841	2,6
Ieņēmumi par zinātnes projekta īstenošanu	21396	43 801	3	35 485	2,5
Pārējie iepriekš neklasificētie pašu ieņēmumi	21499	37 086	2,6	25 680	1,8
<i>Kopā finansējuma kodā 5100003</i>	x	<i>729 059</i>	<i>51</i>	<i>626 158</i>	<i>44</i>
EJZF pasākums "Datu vākšana"	18313	588 964	41	746 368	53
Projekts "Telpisku procesu integrācijas ekosistēmas modeļu zivju resursu ilgtspējīga izmantošana" (INSPIRE)	21191	123 170	9	24 580	1,7
Citi projekti	18314	x	x	22 332	1,6
Kopā	x	1 441 193		1 419 438	

Atbilstoši 2017.gada līgumam ar Zemkopības ministriju¹³³ un zivju resursu izpētes pasākumu nodrošināšanas pašizmaksas aprēķinam¹³⁴ ir noteikts kopējais zivju resursu izpētes darbiem nepieciešamais stundu skaits, darbu izpildes nodrošināšanas izmaksas paredzot 19,30 euro/h (skatīt 8.pielikumu). Pakalpojuma stundas likme aprēķināta, pamatojoties uz kopējo plānoto darba stundu skaitu un kopējiem departamenta izdevumiem, kas attiecināti uz līguma izpildi.

Analizējot zivju resursu izpētes pasākumu nodrošināšanas izdevumu sadalījumu, tika konstatēts, ka lielāko daļu no kopējiem izdevumiem veido atlīdzības izdevumi¹³⁵ – 348 587 euro jeb 66 %.

10.attēls. Zivju resursu izpētes un izmantošanas regulēšanas pasākumu pašizmaksas aprēķinā ietvertu izdevumu struktūra

Zivju resursu izpētes un izmantošanas regulēšanas pakalpojumu pašizmaksas aprēķina dati

Zivju resursu izpētes tiešie darba samaksas izdevumi

Zivju resursu pētniecības departamenta darbinieki pamatā ir nodarbināti, īstenojot līgumu ar Zemkopības ministriju un EJZF projektu "Datu vākšana". Saskaņā ar 2017.gadā plānoto darbinieku slodzes sadalījumu līguma ar Zemkopības ministriju īstenošanā darbinieku noslogojums noteikts 41 %, savukārt EJZF projekta veikšanā – 59 %.

Analizējot pašizmaksas aprēķinā noteiktos atalgojuma izdevumus, tika konstatēts, ka iesaistīto darbinieku atalgojums 2017.gadam aprēķināts, pamatojoties uz noteikto mēnešalgu personāla sastāva sarakstā, kā arī katram darbiniekam plānoto piemaksas apmēru 2017.gadā, piemēram, 20 %, 25 %, 30 % apmērā, tādējādi pašizmaksas aprēķinu palielinot vismaz par 45 628 euro.

Vienlaikus iekšējais tiesību akts¹³⁶ nosaka, ka institūta darbiniekiem noteiktās piemaksas izmaksā no no pārējo maksas pakalpojumu ieņēmumiem, izņemot gadījumus, ja rīkojumā noteikti citi finanšu līdzekļi. Izlases veidā analizējot Zivju resursu pētniecības departamenta darbiniekiem faktiski

izmaksāto atalgojumu 2016. un 2017.gadā, tika konstatēts, ka rīkojumos¹³⁷ par piemaksu piešķiršanu norādīts, ka piemaksa izmaksājama no ieņēmumiem par maksas pakalpojumiem.

Analizējot pašizmaksas aprēķinā ietvertos atalgojuma izdevumus, tika arī konstatēts, ka gada kopējā nodarbinātība un atalgojums aprēķināts, ņemot vērā tikai noslogojumu divos pasākumos – līguma ar Zemkopības ministriju un EJZF projekta “Datu vākšana” īstenošanā. Savukārt aprēķinā nav ņemta vērā:

- ❖ atsevišķu darbinieku slodze arī citos projektos, kuros par nostrādāto darba laiku proporcionāli tiek samazināta noslodze pamatdarbā un atalgojumu izmaksā no šo projektu finanšu līdzekļiem. Atbilstoši zinātniskā institūta “BIOR” rīkojumiem¹³⁸ gan 2016., gan 2017.gadā vairāki darbinieki bija iesaistīti arī citā projektā¹³⁹ un valsts pētījumu programmās¹⁴⁰. Piemēram, vienam darbiniekam 2017.gadā EJZF pasākumā “Datu vākšana” un līguma ar Zemkopības ministriju izpildē plānota noslodze attiecīgi 80 % un 20 % no kopējām gadā pieejamām 2012 darba stundām, neņemot vērā, ka darbiniekam 2017.gadā plānota noslodze arī valsts pētījumu programmās līdz 842 stundām¹⁴¹;
- ❖ dažu darbinieku nepilna laika nodarbinātība, atalgojuma aprēķinā ietverot 2017.gada darba stundas pilnā apmērā. Minētais ietekmē atalgojuma apmēru gadījumos, kad tiek piemērota stundas likme, kā arī kopējo uzdevuma īstenošanai nepieciešamo darba stundu skaitu.

Papildus pārbaudot arī faktiski patērētās darba stundas un izmaksāto atalgojumu 2017.gadā līguma ar Zemkopības ministriju izpildē, tika konstatēts, ka no kopējām pašizmaksas aprēķinā plānotajām 27 385 darba stundām, kas norādītas arī līgumā ar Zemkopības ministriju¹⁴², atbilstoši darba laika uzskaites datiem faktiski attiecinātas 22 759,4¹⁴³ stundas jeb par 17 % mazākā apmērā.

Arī 2017.gada ceturkšņa darbu izpildes finanšu pārskatos Zemkopības ministrijai sniegtā informācija par patērētājām darba stundām nav atbilstoša faktiskajiem darba laika uzskaites datiem¹⁴⁴, jo pārskatos ietvertas arī departamenta administratīvo darbinieku darba stundas, lai gan tās nav ņemtas vērā, nosakot darbu izpildes nodrošināšanas stundas likmi.

Zivju resursu izpētes pārējās tiešās, administratīvās un netiešās izmaksas

Zivju resursu izpētes pašizmaksas aprēķinā 2017.gadam papildu darba samaksas izdevumiem noteikti **pārējie** darbu izpildes nodrošināšanai nepieciešamie **kopējie izdevumi**, uz kuriem pamatojoties noteikta pakalpojuma stundas likme.

Atbilstoši revīzijas laikā sākotnēji sniegtajai informācijai minētie izdevumi tika aprēķināti, pamatojoties uz 2016.gada faktiskajiem izdevumiem, kas bija attiecināti uz līguma ar Zemkopības ministriju izpildi.¹⁴⁵ Pārbaudot pašizmaksas aprēķinā ietverto kopējo izdevumu atbilstību faktiskajiem izdevumiem, tika konstatēts, ka faktiski apmaksātie 2016.gada izdevumi bijuši par gandrīz 18 % mazākā apmērā. Izdevumu salīdzinājums vairākās pozīcijās norādīts 9.tabulā.

9.tabula. Pašizmaksas aprēķinā ietvertās tiešās materiālu, pārējās tiešās un netiešās izmaksas.

Izdevumu pozīcija	EKK	Aprēķinā ietvertie izdevumi	RVS “Horizon” 2016.gada dati	Starpība	
				Euro	%
Tiešās izmaksas, tajā skaitā		18 189	15 157	3031	16,7
Ķīmikālijas	2341	16 514	13 762	2752	16,7
Zīvis, to barība	2344	1 519	1 266	253	16,7
Pārējās tiešās izmaksas, tajā skaitā		58 731	49 271	9 460	16,1
Kuģu noma	2262	46 300	38 584	7717	16,7
Netiešās izmaksas, tajā skaitā		66 553	53 699	12 854	19,3
Elektrība	2223	9700	7262	2438	25,1
Pārējie komunālie pakalpojumi	2229	9605	7412	2193	22,8

Ēku remonts	2241	144	120	24	16,7
Auto remonts	2242	6204	5170	1034	16,7
Kancelejas preces	2311	710	353	357	50,3
Zemes nodoklis	2513	1105	921	184	16,7
Kopā	x	143 473	117 829	25 644	17,9

Zinātniskais institūts “BIOR” sniedza skaidrojumu, ka *aprēķinā ņemtas vērā resursu apjoma, izmaksu palielinājuma prognozes un materiāli tehniskās bāzes atjaunošanas izdevumi*¹⁴⁶ un iesniedza tabulu ar septiņām izmaksu pozīcijām par nepieciešamo papildu finansējumu kopā 24 000 euro apmērā, piemēram, “*elektrības pieaugums*” – 2000 euro, “*autotransporta remonts*” – 3000 euro, “*jaunu atražošanas metožu izstrādāšana nēģu resursu pavairošanai*” – 2000 euro.

Salīdzinot papildus iesniegto informāciju par izdevumu palielinājuma prognozēm, papildu plānotie izdevumi neatbilst pašizmaksas aprēķinā plānotajiem, turpretī gandrīz visās pozīcijās palielināti līdzīgā apmērā. Turklāt nav identificējams papildu iesniegtās informācijas sagatavošanas datums, kā arī netika iesniegti citi dokumenti, kas apliecinātu, ka aprēķini ir pamatoti ar objektīvi izvērtētiem pieņēmumiem vai prognozēšanas metodēm.

Turklāt atbilstoši 2017.gada faktiskajiem izdevumiem kopējās tiešās materiālu, pārējās tiešās un netiešās izmaksas, salīdzinot ar 2016.gada izdevumiem, nav palielinājušās – kopējie 2017.gada faktiskie izdevumi bija 110 939 euro¹⁴⁷ jeb par 6 % mazākā apmērā, salīdzinot ar 2016.gadu.

Zivju resursu izpētes un izmantošanas regulēšanas pasākumu pašizmaksas aprēķinā ietvertās **administratīvās izmaksas noteiktas 109 811 euro** apmērā jeb 21 % no kopējām pasākuma īstenošanas izmaksām, un tās veido septiņu zinātniskā institūta “BIOR” dažādu vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku gada atlīdzība. Tomēr revīzijas laikā netika iesniegti dokumenti vai aprēķini, kas apliecinātu zinātniskā institūta “BIOR” izvērtējumu par visu administratīvo darbinieku noslodzi dažādu institūta darbības veidu īstenošanā, tajā skaitā, nodrošinot zivju resursu izpētes pasākumus.

Atbilstoši zinātniskā institūta “BIOR” rīkojumam¹⁴⁸ vairākiem darbiniekiem mēnešalga tiek segta gan no nesaimnieciskās darbības¹⁴⁹, gan no pārējās saimnieciskās darbības. Piemēram, Tehniskā nodrošinājuma departamenta direktora mēnešalgas daļa no nesaimnieciskās darbības jeb valsts budžeta līdzekļiem noteikta 50,3 % apmērā, savukārt no pārējās saimnieciskās darbības, kas tiek segta no institūta pašu ieņēmumiem, – 49,7 %.

Revīzijas laikā tika konstatēts, ka zivju resursu izpētes pasākumu pašizmaksā ietverto vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku atalgojums aprēķināts pilnā apmērā, nenodalot atalgojuma daļu, kas tiek segta no pašu ieņēmumiem. Tādējādi līgumā ar Zemkopības ministriju noteiktais finansējums palielināts par gandrīz 18 000 euro. Valsts kontrole vērš uzmanību, ka minētais konstatēts arī attiecībā uz zivju resursu izpētes tiešo izmaksu un zivju audzētavas “Tome” pašizmaksas aprēķinos iekļautajiem atalgojuma izdevumiem.¹⁵⁰

Revīzijas laikā, analizējot arī kopējos Zivju resursu pētniecības departamenta ieņēmumus un izdevumus, tika konstatēts, ka vairākkārtīgi ir pārskaitīti finanšu līdzekļi no Valsts kases norēķinu konta¹⁵¹, kurā tiek uzskaitīts Zemkopības ministrijas finansējums zivju resursu izpētes pasākumiem, uz Zivju resursu pētniecības departamenta īstenoto projektu norēķinu kontiem. Atbilstoši zinātniskā institūta “BIOR” norādītajam viedoklim:¹⁵²

“finansējums projektiem tiek pārcelts attiecīgo jomu ietvaros. Finansējuma pārceļšanu piemēro gadījumos, ja jāuzsāk projekta realizācija, bet avanss vēl nav piešķirts vai saskaņā ar

projekta noteikumiem nav paredzēts. Finansējuma atgriešana atkarīga no konkrētā projekta realizācijas apstākļiem.”

Atbilstoši grāmatvedības uzskaites datiem laika periodā no 2015. līdz 2017.gadam citu projektu īstenošanai ir pārskaitīti finanšu līdzekļi 224 000 *euro* apmērā, tajā skaitā:

- ❖ uz projekta “Datu vākšana” norēķinu kontu 2016. un 2017.gadā pārskaitīti 85 000 *euro*, kas atgriezti divu mēnešu laikā;
- ❖ turpretī uz projekta “Telpisku procesu integrācijas ekosistēmas modeļu zivju resursu ilgtspējīga izmantošana” norēķinu kontu laika periodā no 2015.gada pārskaitīti finanšu līdzekļi 100 000 *euro* apmērā, no kuriem 60 000 *euro* atgriezti tikai revīzijas laikā 2017.gada decembrī;
- ❖ 2017.gadā uz vairāku citu projektu norēķinu kontiem pārskaitīti finanšu līdzekļi 50 000 *euro* apmērā, kas uz 2017.gada beigās vēl nebija atgriezti.

No norēķinu konta, kurā uzskaita ZM zivju resursu izpētes finanšu līdzekļus, cita projekta veikšanai trīs gadu laikā kopā novirzīti 100 000 *euro*

Papildus tika konstatēts, ka minētajā norēķinu kontā ir uzkrāti finanšu līdzekļu atlikumi, kā arī papildus ir uzskaitīti arī ieņēmumi no maksas pakalpojumiem¹⁵³, kuru apmērs laika periodā no 2015.gada bijis salīdzinoši neliels, piemēram, 2017.gadā – 25 680 *euro* (skatīt 10.tabulu).

10.tabula. Zivju resursu izpētes norēķinu konta¹⁵⁴ ieņēmumi un atlikumi, *euro*

	2015	2016	2017
Ieņēmumi kopā, tajā skaitā:	717014	729059	626158
<i>Līgums ar Zemkopības ministriju</i>	558 909	520 181	522 871
<i>Ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem (projekta kodā “V”)</i>	43 852	39 509	25 680
Atlikums pārskata perioda beigās	286 039	232 321	191 449

Turklāt zinātniskajā institūtā “BIOR” grāmatvedības uzskaitē ir nodalītas dažādas finanšu plūsmas¹⁵⁵, tajā skaitā uzskaitot izdevumus, kas apmaksājami no maksas pakalpojumu ieņēmumiem. Saskaņā ar minēto uzskaiti 2016. un 2017.gadā no Zemkopības ministrijas piešķirtajiem līdzekļiem zivju resursu izpētei faktiski izdevumi tika izlietoti attiecīgi par 7 % un 12 % mazākā apmērā, salīdzinot ar piešķirto finansējumu. Savukārt, piemēram, 2017.gadā no ieņēmumiem no maksas pakalpojumiem apmaksātas piemaksas un prēmijas Zivju resursu pētniecības departamenta darbiniekiem un zivju resursu izpētes pasākumos iesaistītajiem administratīvajiem darbiniekiem vismaz 100 000 *euro* apmērā.

Ņemot vērā ieņēmumu no sniegtajiem maksas pakalpojumiem apmēru, kā arī to, ka par sniegtajiem maksas pakalpojumiem ir radušies arī izdevumi un to, ka no ieņēmumiem no maksas pakalpojumiem tiek apmaksātas darbiniekiem noteiktās piemaksas un prēmijas, finanšu līdzekļu atlikumi un līdz ar to finanšu līdzekļu novirzīšana citiem projektiem Valsts kontroles ieskatā nav skaidrojama ar ieņēmumiem no sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Līdz ar to situācija, ka gandrīz trīs gadu garumā tiek pārcelti un neatgriezti finanšu līdzekļi no norēķinu konta, kas tiek izmantots Zemkopības ministrijas noteikto uzdevumu īstenošanai kārtējam gadam, norāda uz trūkumiem finanšu vadībā, jo piešķirtie valsts budžeta līdzekļi nav izmantoti atbilstoši mērķim.

Vienlaikus pastāv risks, ka zinātniskā institūta “BIOR” izdevumu uzskaitē pa dažādām finanšu plūsmām nav atbilstoša faktiskajai situācijai un darbiniekiem noteiktās piemaksas un prēmijas ir apmaksātas arī no ikgadējā līgumā ar Zemkopības ministriju piešķirtā finansējuma.

Izdevumu attiecināšana dažādu uzdevumu īstenošanā

Revīzijas laikā tika arī konstatēts, ka nav noteikti skaidri un vienoti principi dažādu Zivju resursu pētniecības departamenta netiešo izmaksu sadalījumam un attiecināšanai uz dažādu sniegto pakalpojumu īstenošanu, piemēram, elektroenerģijas, komunālo pakalpojumu u.c. izdevumiem.

Lai gan Zivju resursu pētniecības departamenta darbinieki EJZF projekta “Datu vākšana” īstenošanā 2016.gadā tika nodarbināti 51 %, savukārt 2017.gadā – 59 % apmērā, dažādi ar EJZF projekta “Datu vākšana” īstenošanu saistītie netiešie izdevumi, piemēram, komunālie un sakaru pakalpojumi, elektroenerģijas izdevumi, netiek attiecināti un apmaksāti no šī projekta finanšu līdzekļiem

Atbilstoši tiesību aktiem¹⁵⁶, kas nosaka atbalsta piešķiršanas kārtību pasākumā “Datu vākšana”, kā arī saskaņā ar Zemkopības ministrijas atbildīgā darbinieka sniegto skaidrojumu¹⁵⁷ pasākumā “Datu vākšana” netiek paredzēts atbalsts iepriekšminēto darbības izmaksu segšanai. Līdz ar to projekta īstenošanas laikā veiktie netiešie izdevumi tiek apmaksāti no Zemkopības ministrijas piešķirtajiem līdzekļiem.

Papildus pārbaudot administrācijas izdevumu sadalījumu valsts budžeta apmaksātos un citos pasākumos, tika arī konstatēts, ka uz EJZF projektu “Datu vākšana” attiecināta vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku¹⁵⁸ daļēja atlīdzība 2016.gadā - 54 975 euro¹⁵⁹ un 2017.gadā – 28 319 euro.¹⁶⁰

Atbilstoši tiesību aktam¹⁶¹ zinātniskais institūts “BIOR” ir atvēris atsevišķu kontu Valsts kasē maksājumu saņemšanai un projekta izdevumu segšanai, tiesību akts¹⁶² arī nosaka, ka maksājumiem izmanto tikai iepriekšminētā kontā esošos līdzekļus.

Revīzijas laikā tika konstatēts, ka projekta pārskatos par finanšu izlietojumu¹⁶³ kā attiecināmās izmaksas ietvertas vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku daļēja atlīdzība, tomēr atbilstoši grāmatvedības datiem un maksājumus apliecinošiem dokumentiem minētie izdevumi nav apmaksāti no Valsts kases konta, kurā uzskaita projekta finanšu līdzekļus,¹⁶⁴ bet gan no laboratoriskajai kontrolei un zivju resursu atražošanai un izpētei piešķirtajiem līdzekļiem.¹⁶⁵

Arī projekta ietvaros sagatavotās un Lauku atbalsta dienestam iesniegtās darba laika uzskaites tabeles¹⁶⁶ par vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku patērēto darba laiku neatbilst zinātniskā institūta “BIOR” kopējiem darba laika uzskaites datiem.¹⁶⁷ Piemēram, institūts sniedzis informāciju, ka atsevišķi darbinieki 2017.gada februārī¹⁶⁸ no mēneša 160 stundām projektā bijuši nodarbināti 32 un 53 stundas, lai gan kopējā darba laika uzskaitē visas 160 stundas attiecinātas uz laboratoriskās kontroles vai zivju resursu izpētes darbību. Jānorāda, ka netika konstatēta informācijas neatbilstība starp dažādām darba laika uzskaites tabelēm par citu projekta īstenošanā tieši iesaistīto darbinieku nodarbinātību (darba stundām).

Zinātniskais institūts “BIOR” sniedza skaidrojumu:¹⁶⁹

“patlaban administratīvo darbinieku algas grāmatvedības uzskaitē pasākumā “Datu vākšana” netiek izdalītas, 2018.gadā domāsim par šīs atlīdzības izdalīšanu. Izdevumi par administratīvo darbinieku daļēju atlīdzību pasākumā “Datu vākšana” ir izlietoti un attiecināti

pareizi, ko apliecina projekta ietvaros sagatavotās un Lauku atbalsta dienestam iesniegtās darba laika uzskaites tabulas par nostrādātajām darba stundām.”

Lauku atbalsta dienests pēc Valsts kontroles lūguma atkārtoti izvērtēja projekta ietvaros attiecinātās vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku atlīdzības izmaksas un secināja, ka ir pieļauti “tehniski un neprecīzas grāmatvedības uzskaites pārkāpumi, un šobrīd nevar secināt, ka zinātniskā institūta “BIOR” Datu vākšanas programmas ietvaros radušās administrācijas izmaksas būtu neattiecināmas.”¹⁷⁰

Valsts kontrole kopumā pārbaudot vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku noslodzes un atlīdzības plānošanu un sadalījumu, konstatēja, ka zinātniskā institūta vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku atlīdzība jau ir ieplānota institūta pamatdarbības pašizmaksas aprēķinos, saskaņā ar kuriem zinātniskajam institūtam tiek piešķirts valsts budžeta finansējums. Piemēram, 2017.gadā atsevišķu darbinieku¹⁷¹ daļējs atlīdzības finansējums saņemts no EJZF fonda līdzekļiem, tomēr minēto darbinieku atlīdzības izdevumi jau pilnā apmērā ieplānoti¹⁷² un saņemti no valsts budžeta finansējuma zivju resursu izpētes pasākumu nodrošināšanai.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ir radīta situācija, ka zinātniskajam institūtam “BIOR” 2016. un 2017.gadā ir bijuši pieejami papildus līdzekļi vismaz 83 000 *euro* par izdevumiem, kas jau ir segti no citiem finanšu avotiem un faktiski nav radušies. Līdz ar to Valsts kontrole aicina Zemkopības ministriju veikt darbības, lai novērstu radušos finansējuma pārmaksu valsts deleģēto funkciju nodrošināšanai.

Zivju resursu atražošanas pasākumu pašizmaksas aprēķini

Zivju resursu atražošanai piešķirtā finansējuma 520 604,50 *euro* apmērā aprēķina principi nav pilnībā izsekojami, kā arī nav iespējams gūt pārliecību par finansējuma atbilstību faktiskajai situācijai, jo:

- ❖ zivju audzētava “Tome” pamatā nodrošina zivju resursu atražošanu diviem apjomīgiem līgumiem, tomēr grāmatvedības uzskaitē nav nodalīta šo līgumu atsevišķa izdevumu uzskaitē. Arī pašizmaksas aprēķini ir sagatavoti tikai līgumā ar Zemkopības ministriju noteikto zivju resursu izaudzēšanai, tādējādi nenodrošinot iespēju pārliecināties par pašizmaksā ietverto izdevumu pamatotību;
- ❖ pašizmaksas aprēķinos vairākas tiešo izmaksu pozīcijas ir noteiktas, pamatojoties uz manuāliem aprēķiniem un pieņemtām aplēsēm par izdevumu procentuālo sadalījumu, kas nav apliecinātas ar dokumentētu izvērtējumu un izmantotajām prognozēšanas metodēm;
- ❖ pašizmaksas aprēķinos tika konstatētas vairākas tiešo un netiešo izdevumu iekļaušanas neatbilstības, tajā skaitā, izdevumus ietverot gan lielākā, gan mazākā apmērā, piemēram, zivju audzētavas “Tome” administratīvo darbinieku atalgojums 47 031 *euro* ietverts dubultā apmērā – gan tiešajās, gan netiešajās izmaksās;
- ❖ administratīvajās izmaksās nav iekļauta zinātniskā institūta “BIOR” vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku atlīdzība, lai gan vairāku atbalsta struktūrvienību darbinieku atlīdzība tiek apmaksāta no zivju audzētavas “Tome” finanšu līdzekļiem, piemēram, 2017.gadā minēto darbinieku atalgojuma izdevumi bija gandrīz 58 000 *euro*.

Līgumā ar Zemkopības ministriju noteikto zivju resursu atražošanas pasākumu nodrošināšanai pamatojošo pašizmaksas aprēķinu sagatavošanas nepilnības liecina par nepilnīgiem zinātniskā

institūta “BIOR” uzraudzības pasākumiem, tajā skaitā vadlīniju trūkumu, izstrādājot pašizmaksas aprēķinus institūta sniegtiem zivju resursu atražošanas pakalpojumiem.

Valsts kontrole arī vērš uzmanību – lai pārliecinātos par izdevumu atbilstošu attiecināšanu līgumā ar Zemkopības ministriju noteiktā uzdevuma īstenošanai, **ir svarīgi nodrošināt iespēju izsekot kopējo izdevumu sadalījumam, gan īstenojot divus noslēgtos līgumus par zivju resursu atražošanu, gan arī nodrošinot zivju resursu audzēšanu maksas pakalpojumu veidā.**

Zivju resursu atražošanu un izlaišanu dabiskajās ūdenstilpēs nodrošina zinātniskā institūta “BIOR” zivju audzētava “Tome” ar tās filiālēm z/a “Pelči”, z/a “Kārļi” (ar filiāli “Brasla”) un z/a “Dole”.

Saskaņā ar Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānu¹⁷³ zivju audzētava “Tome” pamatā nodrošina zivju resursu audzēšanu divu apjomīgu līgumu ietvaros – lai īstenotu Zemkopības ministrijas ikgadēji noteikto uzdevumu un lai kompensētu Daugavas HES kaskādes radītos zaudējumus¹⁷⁴ (šo pasākumu finansē AS “Latvenergo”) Zivju resursu atražošanas apjomu skatīt 9.pielikumā.

Zemkopības ministrijas piešķirtais finansējums 2017.gadā veidoja 30 % no kopējā zivju audzētavas “Tome” pieejamā finansējuma (ieņēmumu apmēru un struktūru skatīt 11.tabulā).

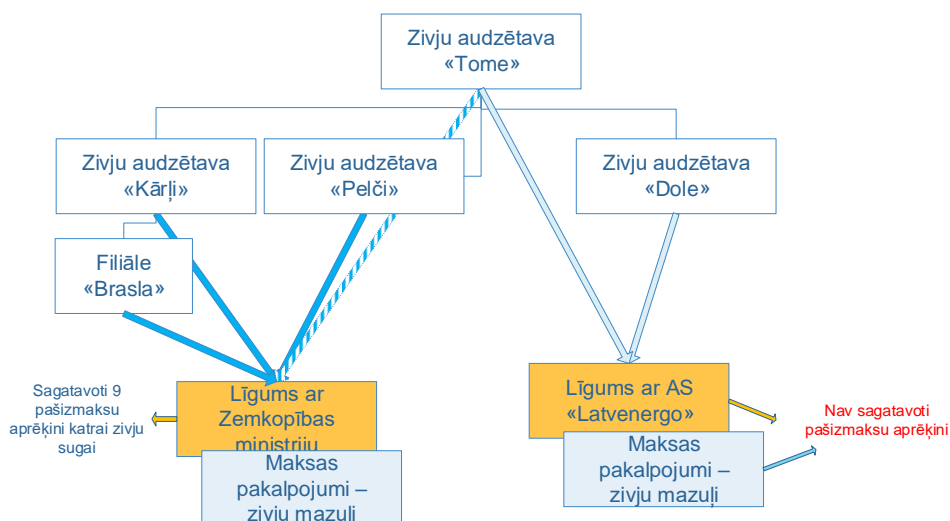
11.tabula. Zivju audzētavas “Tome” ieņēmumu struktūra 2016. un 2017.gadā.

Ieņēmumu veids	2016.gads		2017.gads	
	Euro	%	Euro	%
Valsts budžeta transferti				
Līgums ar Zemkopības ministriju	497 480	21	526 264**	30
Lauku atbalsta dienesta administrēti projekti*	636 610	27	7 956	0,5
Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi				
Līgums ar AS “Latvenergo”	1 035 000	43,8	1 035 000	59
Ieņēmumi par telpu nomu un komunālajiem pakalpojumiem	7732	0,3	14 693	0,8
Pārējie iepriekš neklasificētie pašu ieņēmumi	182 992	8	161 412	9
Citi pašu ieņēmumi	x	x	18 612	1
Kopā	2 359 815	100	1 763 937	100

* 2016.gadā tika ieskaitīts gala maksājums par 2015.gadā īstenoto projektu.

** Zinātniskais institūts “BIOR” iekšēji koriģēja finansējuma apmēru, ņemot vērā kļūdaini novirzīto finansējumu 2016.gadā.

Revīzijas laikā tika sniegta informācija, ka līguma ar Zemkopības ministriju izpildi pamatā nodrošina zivju audzētavas “Tome” filiāles z/a “Pelči” un z/a “Kārļi” ar filiāli “Brasla”, tomēr nepieciešamības gadījumā līguma izpildei zivju resursu atražošanu nodrošina arī zivju audzētava “Tome”. Zivju audzētavas “Tome” struktūra un zivju resursu atražošanas pasākumu realizēšana norādīta 11.attēlā.

11.attēls. Zivju resursu audzēšanas sadalījums zivju audzētavā “Tome”

Zinātniskā institūta “BIOR” struktūra un revīzijas laikā sniegtā informācija

Atbilstoši grāmatvedības uzskaites datiem zivju audzētavas “Tome” ieņēmumi un izdevumi tiek uzskaitīti atsevišķā Valsts kases norēķinu kontā, nodalot izdevumus Eiropas Savienības finansētiem projektiem un katrai zivju audzētavas “Tome” struktūrvienībai, tomēr nav nodrošināta izdevumu uzskaitē, nodalot atsevišķi līguma ar Zemkopības ministriju un līguma ar AS “Latvenergo” ietvaros veiktos izdevumus.

Zivju audzētavā “Tome” tika sagatavotas deviņas publiskā pakalpojuma izcenojuma noteikšanas tāmēs (turpmāk arī – izcenojuma noteikšanas tāmēs/pašizmaksas aprēķini) 2017.gadam katrai līgumā¹⁷⁵ ar Zemkopības ministriju noteiktajai zivju sugai, kopējos izdevumus nosakot 520 605 euro apmērā. Savukārt vienas vienības pašizmaksa tika aprēķināta, izcenojuma noteikšanas tāmēs kopējos izdevumus dalot ar 2017.gadā konkrētās zivju sugas noteikto izaudzēto un izlaižamo daudzumu (skatīt 8.pielikumu).

Ņemot vērā, ka zivju audzētavas “Tome” kopējie izdevumi 2016.gadā bija 1 747 464 euro¹⁷⁶, ir svarīgi pārliecināties par visu izdevumu sadalījumu un attiecināšanu uz dažādu pakalpojumu īstenošanu. Tomēr zivju audzētavā “Tome” nav izstrādātas citas pakalpojuma izcenojuma noteikšanas tāmēs vai pašizmaksas aprēķini, kas attiektos uz līguma ar AS “Latvenergo” un maksas pakalpojumu ietvaros izaudzētajiem zivju resursiem.

Atbilstoši revīzijā iegūtajai informācijai nepieciešamais izdevumu apmērs zivju resursu atražošanas pasākumu īstenošanai, kurus finansē AS “Latvenergo”, noteikts savstarpēji noslēgtajā līgumā, pamatojoties uz Valsts Vides dienesta lēmumu¹⁷⁷ par zivju resursiem nodarītā zaudējuma apmēru un kompensācijas veidu. Savukārt zinātniskā institūta “BIOR” maksas pakalpojumu cenrādī ietvertie izcenojumi par dažādu veidu zivju mazuļiem noteikti vēsturiski un nav mainīti.

Līdz ar to revīzijas laikā tika analizēti deviņās izcenojuma noteikšanas tāmēs aprēķinātie izdevumi un to pamatojums (kopējais izdevumu apmērs un struktūra norādīta 12.tabulā).

12.tabula. Līgumā ar Zemkopības ministriju noteikto zivju resursu atražošanas kopējie izdevumi 2017.gadā

Izdevumu pozīcija	Apmērs (euro)	%
Tiešās izmaksas kopā	419 542,5	80,6
<i>Atalgojumi</i>	<i>230 063</i>	<i>44,2</i>
<i>Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas</i>	<i>54 272</i>	<i>10,4</i>
<i>Maksa par elektroenerģiju</i>	<i>36 218,5</i>	<i>7</i>
<i>Materiālu, krājumu, zivju barības iegāde</i>	<i>96 322</i>	<i>18,5</i>
<i>Pārējās tiešās izmaksas</i>	<i>2667</i>	<i>0,5</i>
Netiešās izmaksas	89 882	17,3
Administratīvās izmaksas	11 180	2,1
<i>Izdevumi kopā</i>	<i>520 604,5</i>	

Zivju resursu atražošanas tiešās izmaksas

Atbilstoši izcenojuma noteikšanas tāmēm un iesniegtajiem darba samaksas aprēķiniem¹⁷⁸ atalgojuma izdevumi veido lielāko zivju resursu atražošanas izdevumu apjomu – 230 063 *euro* jeb 44,2 %.

Analizējot darba samaksas aprēķinos noteikto darbinieku¹⁷⁹ iesaisti un noslodzi, tika konstatēts, ka deviņos darba samaksas aprēķinos ir ietverti arī visi zivju audzētavas “Tome” un filiāles z/a “Dole” darbinieki ar kopējo noslodzi gadā no 79 % līdz 96 %, lai gan minētajās filiālēs pamatā tiek nodrošināta līguma ar AS “Latvenergo” izpilde. Savukārt trim darbiniekiem¹⁸⁰ kopējā noslodze gadā pārsniedz 12 mēnešus – attiecīgi nodarbinātība zivju resursu audzēšanā gadā norādīta 13,5, 14,2 un 14,3 mēneši.

Papildus darba samaksas aprēķinos norādīts, ka iesaistīti, piemēram, deviņi vai septiņi zivkopības speciālisti, desmit vai 27 dežūrējošie speciālisti. Turpretī, nosakot minēto darbinieku gada atalgojumu konkrētas zivju sugas izaudzēšanā, aprēķinā ietverta mēnešalgas attiecināmā daļa tikai vienam darbiniekam. Piemēram, noteiktas zivju sugas¹⁸¹ izaudzēšanā iesaistīti astoņi zivkopības speciālisti, tomēr minēto speciālistu kopējais gada atalgojums aprēķināts 294 *euro*, kas atbilst viena darbinieka gada atalgojumam.

Zivju audzētava “Tome” sniedza viedokli,¹⁸² ka, “*aprēķinot mazuļu izmaksas, par pamatu tika ņemts kopējais mazuļu daudzums visās audzētavās, kas jāizaudzē gan Zemkopības ministrijas, gan AS “Latvenergo” līguma ietvaros, kā arī zivju audzētavas “Tome” darbinieki ir iesaistīti abu līgumu izpildē.*”

Valsts kontrole vērš uzmanību, ka kopā deviņos pašizmaksas aprēķinos atalgojuma izdevumi noteikti 230 063 *euro* apmērā, turpretī visu zivju audzētavas “Tome” darbinieku mēnešalgas izdevumi 2016.gadā bija vairāk nekā divas reizes lielāki¹⁸³, tādējādi norādot uz darbinieku noslodzes un līdz ar to atalgojuma aprēķina neatbilstībām.

Papildus zinātniskā institūta “BIOR” tāmju – produkta/pakalpojuma pašizmaksas veikšanas metodikai, kas pamatā attiecināma tikai uz laboratorisko izmeklējumu pašizmaksas noteikšanas principiem, Valsts kontrolei netika iesniegti citi dokumenti, kas noteiktu pašizmaksas noteikšanas principus zivju resursu atražošanas pakalpojumiem, tajā skaitā principus, saskaņā ar kuriem tiek noteikti:

- ❖ darbinieku iesaiste un noslodze dažādu zivju resursu izaudzēšanā, kā arī nepieciešamo materiālu un resursu apjoms konkrētas zivju sugas izaudzēšanai un izlaišanai, piemēram, lašu un taimiņu smoltu atražošanai;
- ❖ proporcija/apjoms, kādā tiek attiecināti citi ar pakalpojuma nodrošināšanu saistītie izdevumi, piemēram, elektroenerģijas izdevumi, pārējās tiešās izmaksas, kā arī noteiktās proporcijas/apjoma pamatojums;

- ❖ izmantojamie datu avoti un aplēses/prognozēšanas metodes.

Revīzijas laikā tika konstatēts, ka zivju audzētavā “Tome” apkopotā veidā nav sagatavots aprēķins, kas pamato un pārskatāmā veidā ietver visus tiešo izmaksu izdevumu pozīcijās aprēķinātos izdevumus, tajā skaitā, norādot katras zivju sugas izaudzēšanai un izlaišanai nepieciešamo izdevumu aprēķina datu avotus un proporcijas/apjoma pamatojumu.

Atbilstoši zivju audzētavas “Tome” sniegtajai informācijai un dokumentiem pašizmaksas aprēķinos tiešo izmaksu pozīcijās noteiktie izdevumi sadalīti, pamatojoties uz manuāli sagatavotiem aprēķiniem, apkopojot 2016.gada kopējos izdevumus dažādās zivju audzētavas filiālēs, kā arī, pieņemot aplēses par noteiktu izdevumu procentuālo sadalījumu un ņemot vērā dažādus krājumu izlietošanu pamatojošos dokumentus, piemēram, zivju izlaišanas aktus, zivkopju atskaites.

Arī izlases veidā analizējot konkrētu zivju sugu pašizmaksas aprēķinos tiešo izmaksu pozīcijās noteiktos izdevumus, tika konstatēts, ka nav skaidri izsekojami principi un metodes, saskaņā ar kuriem noteikti izdevumi, piemēram:

- ❖ pašizmaksā¹⁸⁴ ietverti z/a “Kārļi” un z/a “Tome” elektroenerģijas izdevumi 2016.gada janvārī un februārī attiecīgi 82 % un 6,7 % apmērā, lai gan konkrētie zivju resursi tiek audzēti ilgāku laika periodu un atbilstoši 2017.gada izlaistajiem zivju mazuļu apjomiem to audzēšanu pamatā nodrošinājusi cita zivju audzētava – z/a “Pelči”;
- ❖ pašizmaksā¹⁸⁵ tāmes pozīcijā “*Ēku, būvju uzturēšana, remonts*” ietverti izdevumi 3,88 % apmērā, pozīcijā “*Iekārtu, aparatūras apkalpošana*” – 13,88 % apmērā no kopējiem 2016.gada izdevumiem noteiktās zivju audzētavās, tomēr nav norādīts pamatojums pieņemtajam procentuālajam un kopējam izdevumu apmēram;
- ❖ krājumu iegādes izdevumi dažās pozīcijās atbilstoši 2016.gada izdevumiem zivju audzētavās “Kārļi” un “Pelči” bijuši lielākā apmērā nekā visos pašizmaksas aprēķinos kopā noteiktie izdevumi. Piemēram, deviņos pašizmaksas aprēķinos zivju barības un ikru iegādes kopējie izdevumi aprēķināti 42 596 euro, lai gan zivju audzētavās “Kārļi” un “Pelči” minētie kopējie izdevumi 2016. un 2017.gadā bijuši attiecīgi 100 924 euro un 71 469 euro.¹⁸⁶

Zivju resursu atražošanas netiešās un administrācijas izmaksas

Atbilstoši zivju audzētavas “Tome” iesniegtajam aprēķinam zivju resursu atražošanas netiešās un administrācijas izmaksas noteiktas attiecīgi 21,6 % un 2,72 %. Lai arī zinātniskā institūta “BIOR” tāmju – produkta/pakalpojuma pašizmaksas veidošanas metodika paredz, ka netiešās izmaksas uz katru produktu/pakalpojumu attiecina proporcionāli tiešajām izmaksām, netiešo un administrācijas izmaksu koeficienti nav atbilstoši aprēķināti, jo:

- ❖ netiešās un administrācijas izmaksas attiecinātas pret visiem kopējiem pakalpojumu un materiālu izdevumiem, ietverot arī netiešos un administratīvos izdevumus,
- ❖ savukārt kopējās izmaksās nav iekļauti atlīdzības izdevumi, lai gan tie arī veido pašizmaksas aprēķinu tiešās izmaksas.

Zivju audzētavas “Tome” netiešo un administrācijas izmaksu aprēķinā ietvertās izdevumu pozīcijas un apmērs norādīts, pamatojoties uz manuāli apkopotajiem 2016.gada izdevumiem¹⁸⁷, kuri sadalījumā pa ekonomiskās klasifikācijas kodiem lielākoties nav atbilstoši grāmatvedības uzskaites datiem, tajā skaitā, dažās izdevumu pozīcijās norādot lielāku izdevumu apmēru, savukārt citās mazāku.

Papildus analizējot ietvērto darbinieku atalgojuma izdevumus, tika konstatēts, ka zivju audzētavas “Tome” administratīvo darbinieku atalgojums pilnā apmērā ietverts netiešajās izmaksās, kā arī papildus 47 031 *euro* apmērā arī tiešo izmaksu aprēķinā. Piemēram, zivju audzētavas “Tome” filiāļu vadītāju atalgojums 100 % apmērā ietverts netiešajās izmaksās un 66 % līdz 99,8 % apmērā tiešajās atalgojuma izmaksās no kopējā darbinieka gada atalgojuma, detalizēti skatīt 13.tabulā.

13.tabula. Administratīvo darbinieku atalgojuma iekļaušana pašizmaksas aprēķinu tiešajās un netiešajās izmaksās.

Darbinieka amats	Gada atalgojums	Tiešajās izmaksās ietvertais atalgojums	Īpatsvars no kopējā gada atalgojuma	Netiešajās izmaksās ietvertais atalgojums	Īpatsvars no kopējā gada atalgojuma
	<i>Euro</i>	<i>Euro</i>	%	<i>Euro</i>	%
Zivju audzētavas “Tome” vadītājs	20 496	5 978	29	20 496	100
Filiāles “Pelči” vadītājs	11 280	10 434	93	11 280	100
Filiāles “Kārļi” vadītājs	15 372	15 346	99,8	15 372	100
Filiāles “Dole” vadītājs	12 468	8 260	66	12 468	100
Grāmatvede	11 100	3 238	29	11 100	100
Lietvede	9 060	3 775	42	9 060	100
<i>Kopā</i>	79 776	47 031	59	79 776	100

Revīzijas laikā tika konstatēts, ka, aprēķinot administrācijas izmaksu koeficientu, kalkulācijas aprēķinā nav ietverts zinātniskā institūta “BIOR” centrālās administrācijas iesaistīto darbinieku atalgojums vai tā attiecināmā daļa. Turklāt atbilstoši grāmatvedības uzskaites datiem vairāku centrālās administrācijas darbinieku atalgojums tiek apmaksāts no zivju audzētavas “Tome” finanšu līdzekļiem, piemēram, 2017.gadā minēto darbinieku atalgojuma izdevumi bija gandrīz 58 000 *euro*.

Ieteikumi

Lai gūtu pārliecību par zivju resursu izpēti un atražošanai piešķirtā finansējuma atbilstību faktiski nepieciešamajiem izdevumiem un finansējuma atbilstošu sadalījumu diviem darba uzdevumiem, aicinām Zemkopības ministriju veikt papildu pasākumus attiecībā uz finansējuma plānošanas un izlietošanas uzraudzību.

Lai līgumā ar Zemkopības ministriju noteikto zivju resursu izpēti un atražošanas pasākumu īstenošanai nepieciešamie izdevumi atbilstu ekonomiski pamatotām izmaksām, būtu izsekojami un noteikti pēc vienotiem principiem, aicinām zinātnisko institūtu “BIOR”:

- ❖ pilnveidot esošo vai izstrādāt jaunu pašizmaksas noteikšanas kārtību zivju resursu izpēti un atražošanas pakalpojumiem, kas ietvertu detalizētus un skaidrus principus, kādā tiek noteikta iesaistīto darbinieku noslodze un darba samaksas izdevumi, pieeju, kādā tiek iekļauti dažādi ar pakalpojuma sniegšanu saistīti izdevumi un to apjoma/proporcijas pamatojumu, kā arī izmantojamās datu avotus un piemēroto aplēšu principus;
- ❖ veikt pasākumus, lai zivju resursu izpēti un atražošanas pašizmaksas aprēķinos tiktu ietvertas faktiski pakalpojuma sniegšanai nepieciešamās izmaksas, kas attiecināmas uz līguma ar Zemkopības ministriju izpildi, kā arī ir izsekojamas un pamatotas ar dokumentētu izvērtējumu par piemērotajām aplēsēm un izdevumu prognozēm;
- ❖ sagatavojot zivju resursu atražošanas pašizmaksas aprēķinus, nodrošināt iespēju izsekot kopējo izdevumu sadalījumam, īstenojot divus noslēgtos līgumus par zivju resursu atražošanu un zivju resursus realizējot maksas pakalpojumu veidā, lai pārliecinātos par kopējo izdevumu atbilstošu attiecināšanu uz Zemkopības ministrijas līgumu.

Lai nodrošinātu korektu un izsekojamu zinātniskā institūta “BIOR” vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku noslodzes sadalījumu un atlīdzības izdevumu uzskaiti, aicinām zinātnisko institūtu “BIOR” nodrošināt detalizētu un savstarpēji atbilstošu darba laika uzskaiti sadalījumā pa dažādiem finansēšanas avotiem, kā arī turpmāk nodrošināt zinātniskā institūta rīcībā esošo norēķinu kontu atbilstošu pārvaldību konkrētā budžeta gada ietvaros.

Lai nodrošinātu atbilstošu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu valsts deleģēto funkciju veikšanai, aicinām Zemkopības ministriju:

- ❖ veikt darbības, lai novērstu radušos finansējuma pārmaksu 2016. un 2017.gadā valsts deleģēto funkciju nodrošināšanai, ņemot vērā, ka zinātniskais institūts no citiem finanšu avotiem saņēma papildu finanšu līdzekļus vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku atlīdzības izdevumiem vismaz 83 tūkstoši *euro*;
- ❖ izvērtēt zivju resursu izpētei piešķirtā finansējuma, kas laika periodā no 2015.gada novirzīts uz citiem norēķinu kontiem un nav izlietots valsts deleģēto funkciju veikšanai konkrētā budžeta gada ietvaros¹⁸⁸, pamatotību un nepieciešamības gadījumā veikt korektīvas darbības.

Zemkopības ministrijas viedoklis

Par veikto revīziju

Valsts kontroles veiktā lietderības revīzija “Vai maksājam pamatotā apmērā par laboratorisko kontroli un Zivju resursu ilgtspējīgu saglabāšanu?” (revīzijas lieta Nr.2.4.1-15/2017) bija komplicēta un ļoti specifiskā jomā. Revīzija kopumā bija lietderīga, tādēļ Zemkopības ministrija novērtē Valsts kontroles centienus šīs komplicētās revīzijas veikšanā.

Zivju resursu atražošanas un izpētes jomā revīzija bija nepieciešama un aktuāla, jo šajā jomā finansējums tiek piešķirts (ir pieejams) ne tikai no valsts budžeta līdzekļiem.

Par revīzijas secinājumiem

Zemkopības ministrija uzskata, ka atklāto trūkumu novēršana veicinās efektīvu un lietderīgu resursu izlietojumu un tiek gūts trešās puses redzējums par efektīvu dažādu iestāžu un struktūrvienību sadarbību un kopējo atbilstību normatīvajiem aktiem.

Zivju resursu atražošanas un zivju resursu izpētes jomā pieprasītais un izlietotais finansējums pamatā gadu no gada ir ticis balstīts uz valsts budžeta iespējām. Lai arī atsevišķos gados, tas ir ticis samazināts, plānoto darbu un izpildes apjomu ziņā vienmēr viss ir ticis izdarīts. Turklāt plānojot nepieciešamos līdzekļus darbu izpildei, iepriekš (līdz 2017. gadam) netika pielietoti pakalpojumu pašizmaksas aprēķini.

Par revīzijas ieteikumiem

Valsts kontroles revīzijas ziņojumā izteiktie secinājumi ir saprotami un kopumā palīdzēs īstenot ieteikumu ieviešanas grafikā identificētās darbības.

Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un tie palīdzēs pilnveidot zivju resursu atražošanas un izpētes darbu nepieciešamā un izlietotā finansējuma uzraudzību, kā arī zivju resursu izpētes jomā tiks uzlabota sasaite ar sasniedzamajiem rādītājiem atbilstoši politikas plānošanas dokumentos noteiktajiem.

Par revīzijas ieteikumu ieviešanu

Laboratoriskās kontroles un zivju resursu atražošanas un izpētes jomā tiks nodrošinātas visas darbības, kas minētas ieteikumu ieviešanas grafikā. Piemēram, slēdzot 2019. gada līgumu ar institūtu “BIOR” tiks attiecīgi līguma darba uzdevumā pie konkrētu darbu izpildes izveidota sasaite ar plānošanas dokumentos noteiktajiem rezultatīvajiem rādītājiem zivju resursu izpētes jomā. Turpmāk tiks nodrošināts darbu izpildes pašizmaksas izvērtējums, balstoties uz institūta “BIOR” sagatavotajiem jaunajiem pašizmaksu aprēķiniem, pieaicinot attiecīgus ministrijas speciālistus. Tas uzlabos valsts budžeta piešķirto līdzekļu racionālāku plānošanu un izlietošanu.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir pārliecināties, vai finansējums valsts deleģēto uzdevumu – laboratoriskās kontroles un zivju resursu saglabāšanai – nodrošināšanai:

- ❖ tiek piešķirts skaidri noteiktiem mērķiem un sasniedzamajiem rādītājiem;
- ❖ tiek piešķirts atbilstoši sniegto pakalpojumu izmaksām, nodrošinot racionālu un ekonomisku budžeta līdzekļu izlietojumu, izvērtējot valsts budžeta līdzekļu optimizācijas iespējas.

Juridiskais pamatojums

Lietderības revīzija “Zemkopības ministrijas veiktās pārraudzības efektivitāte pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides jomā, tai skaitā laboratorisko izmeklējumu jomā” ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Ceturtā revīzijas departamenta 2017.gada 11.maija revīzijas grafiku Nr.2.4.1–15/2017.

Revīziju veica revīzijas grupas vadītāja vecākā valsts revidente juriste Dace Teiviša, vecākās valsts revidentes Inese Gatīņa un Ineta Rancāne un valsts revidente Linda Brākmane.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Zemkopības ministrija, Pārtikas un veterinārais dienests un zinātniskais institūts “BIOR” ir atbildīgi par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms un ierobežojumi

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par revīzijas apjomā iekļauto revidējamo vienību veiktajiem pasākumiem, lai nodrošinātu izsekojamu un pamatotu valsts budžeta finansējuma plānošanu un izlietošanu laboratoriskajai kontrolei un zivju resursu izpētei un atražošanai.

Revīzija veikta par laika posmu no 2012.gada līdz 2016.gadam, bet par atsevišķiem jautājumiem arī par 2017.gadu.

Revīzijas apjomā iekļauta:

- ❖ Zemkopības ministrija kā vadošā iestāde lauksaimniecības un zivsaimniecības nozarēs, kura izstrādā lauksaimniecības un zivsaimniecības politiku, organizē un koordinē politikas īstenošanu;
- ❖ Pārtikas un veterinārais dienests, kas īsteno valsts oficiālo kontroli pārtikas un veterinārajā jomā;
- ❖ zinātniskais institūts “BIOR”, kas veic laboratoriskos izmeklējumus un nodrošina zivju resursu izpēti un atražošanu.

Vērtēšanas kritēriji

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts?
1. Vai nepieciešamais finansējums laboratoriskajiem izmeklējumiem pārtikas aprītes, veterinārās uzraudzības jomā un zivju resursu atražošanas un izpētes jomā tiek aprēķināts pamatotā apmērā?		
Vai ir izsekojams un saprotams, kā Pārtikas un veterinārais dienests ikgadējās valsts uzraudzības un kontroles programmās nosaka nepieciešamo laboratorisko izmeklējumu skaitu?	Laboratorisko izmeklējumu skaits katram gadam tiek noteikts, pamatojoties uz skaidri noteiktiem un izsekojamiem kritērijiem.	⊗ Kritērijs nav izpildīts, jo Pārtikas un veterinārajam dienestam nav izstrādāta metodika paraugu/izmeklējumu noteikšanai, pieņemtie lēmumi par paraugu/izmeklējumu skaitu nav dokumentēti. Plānotais laboratorisko izmeklējumu skaits bija pilnībā izsekojams tikai vienā no desmit izlasē iekļautajām valsts uzraudzības un kontroles programmām.
Vai zinātniskajam institūtam “BIOR” piešķirtais valsts budžeta finansējums deleģētā uzdevuma – laboratorisko izmeklējumu – veikšanai ir aprēķināts pamatotā apmērā un atbilst faktiskajām izmaksām?	Izmaksu uzskaitē ir iekārtota atbilstoši dažādiem institūta darbības veidiem, kas ļauj noteikt precīzas katra darbības veida izmaksas.	⊙ Kritērijs ir izpildīts – zinātniskajā institūtā “BIOR” grāmatvedības uzskaitē tiek nodrošināta izdevumu attiecināšana pa dažādiem institūta darbības veidiem, struktūrvienībām un projektiem.
	Pakalpojumu/izmeklējumu izmaksas tiek pamatotas ar dokumentētiem aprēķiniem, kuros ir noteikti katra pakalpojuma sniegšanā iesaistītie resursi un izmaksas pakalpojumu sniegšanā.	⊙ Kritērijs nav izpildīts – izmeklējumu izmaksas lielākoties netiek pamatotas ar dokumentētiem katra izmeklējuma pašizmaksas aprēķiniem.
	Pakalpojumu/izmeklējumu pašizmaksas aprēķinā iekļautās izmaksas atbilst faktiskajiem izdevumiem un ir saistītas ar konkrēto pakalpojumu/izmeklējumu.	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – nav iespējams gūt pilnīgu pārlicību par izmeklējumu pašizmaksas aprēķinos iekļauto tiešo izmaksu pamatotību un atbilstību faktiskajiem izdevumiem.
Vai zinātniskā institūta “BIOR” zivsaimniecības pakalpojumu izmaksas, par kurām tiek saņemts valsts budžeta finansējums:	Izmaksu uzskaitē ir iekārtota atbilstoši dažādiem institūta darbības veidiem, kas ļauj noteikt precīzas katra darbības veida izmaksas.	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – lai arī izmaksu uzskaitē ir iekārtota atbilstoši dažādiem institūta darbības veidiem, taču zivju resursu atražošanas jomā nav nodrošināta izdevumu uzskaitē starp vairākiem sniegtajiem pakalpojumiem.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zivju resursu atražošanai; ✓ zivju resursu izpētei un izmantošanas regulēšanai ir pamatots un atbilst faktiskajām izmaksām?	Pakalpojumu/izmeklējumu izmaksas tiek pamatotas ar dokumentētiem aprēķiniem, kuros ir noteikti katra pakalpojuma sniegšanā iesaistītie resursi un izmaksas pakalpojumu sniegšanā.	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – ne visas pakalpojumu pašizmaksas aprēķinā ietvertās pozīcijas ir pamatotas ar dokumentētiem aprēķiniem, tajā skaitā pamatojot piemērotās aplēses un prognozes.

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts?
	Pakalpojumu/izmeklējumu pašizmaksas aprēķinā iekļautās izmaksas atbilst faktiskajiem izdevumiem un ir saistītas ar konkrēto pakalpojumu.	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – pakalpojumu pašizmaksas aprēķinā iekļautās izmaksas ne vienmēr atbilst faktiskajiem izdevumiem un ir saistītas ar konkrēto pakalpojumu.
2. Vai Zemkopības ministrija ir veikusi darbības, lai zinātniskajam institūtam “BIOR” finansējums deleģēto uzdevumu veikšanai tiktu piešķirts pamatotā apmērā?		
Vai Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi zinātniskajam institūtam “BIOR” deleģēto uzdevumu veikšanai pārtikas aprītes un veterinārās uzraudzības jomā pamatotu finansējumu?	Ir noteikti rezultatīvie rādītāji pakalpojumu sniegšanas kvalitātes un efektivitātes izvērtēšanai.	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – nav noteikti rezultatīvie rādītāji par laboratorisko kontroli, savukārt pārtikas aprītes un veterinārās uzraudzības jomā noteiktie sasniedzamie rezultatīvie rādītāji nesniedz iespēju pilnībā novērtēt Zemkopības ministrijas izvirzīto mērķu sasniegšanu un progresu pārtikas aprītes un veterinārajā jomā.
	Zemkopības ministrijā ir izstrādāta kārtība, kā tiek veikta deleģēto uzdevumu izpildes uzraudzība.	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – Zemkopības ministrijā ir izstrādāta kārtība, kā tiek veikta deleģēto uzdevumu izpildes uzraudzība, taču tā regulē līguma slēgšanas procesu, nenosakot līguma uzraudzības procesu.
	Zemkopības ministrijas uzraudzības mehānisms nodrošina, ka finansējums zinātniskajam institūtam “BIOR” tiek piešķirts pamatotā apmērā.	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – uzraudzības sistēma nav pilnīga, jo nav izsekojama finansējuma plānošana un piešķirtā finansējuma izlietojuma uzraudzība.
Vai Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi zinātniskajam institūtam “BIOR” deleģēto uzdevumu veikšanai zivju resursu atražošanas un izpētes jomā pamatotu finansējumu?	Zemkopības ministrijā ir izstrādāta kārtība, kā tiek veikta deleģēto uzdevumu izpildes uzraudzība.	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – ir izstrādāta kārtība, taču tā regulē līguma slēgšanas procesu, nenosakot līguma uzraudzības procesu.
	Zemkopības ministrijas deleģētā uzdevuma uzraudzības mehānisms nodrošina, ka finansējums zinātniskajam institūtam “BIOR” tiek piešķirts pamatotā apmērā.	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – Zemkopības ministrijas uzraudzības sistēma nav pilnīga, jo ir konstatēti gadījumi, kad pārskatos par finansējuma izlietojumu norādītā informācija neatbilst zinātniskā institūta “BIOR” faktiskajiem datiem. Kā arī Zemkopības ministrija neveic pārbaudes par piešķirtā finansējuma aprēķinu pamatotību.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- ❖ analizēti politikas plānošanas dokumenti, Eiropas Savienības un nacionālie tiesību akti, iestāžu darbības stratēģijas un citi ar revidējamo jomu saistīti dokumenti un informācija;
- ❖ intervētas Zemkopības ministrijas, Pārtikas un veterinārā dienesta un zinātniskā institūta “BIOR” atbildīgās amatpersonas.

Sektora vadītājs

Uldis Kalniņš

Departamenta direktores p.i.

Inese Kalvāne

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Pielikumi

1.pielikums. Revīzijas ziņojumā izmantotie termini un skaidrojumi.

Saīsinājums/ termins	Skaidrojums
Zinātniskais institūts "BIOR"	Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"
VUP	Valsts uzraudzības un kontroles programmas
EJZF	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
EFSA	Eiropas Pārtikas un nekaitīguma iestāde

2.pielikums. Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā noteiktie politikas rezultāti.

Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā 2014.–2016.gadam darbības virzienam “Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgums, pārtikas higiēna un kvalitāte, dzīvnieku veselība, labturība un aizsardzība” noteiktie politikas rezultāti.

Nr.	Politikas rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība		
			2014. gads	2015. gads	2016. gads
1.	Nodrošināta nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprīte	Piena kvalitātes datubāzē piena pircēji un PVD seko svaigpiena (kas paredzēts pārstrādei) kvalitātei, %	100	100	100
2.	Patērētājs nodrošināts ar informāciju par pārtikas produktiem	Samazināta iespēja maldināt patērētāju par sastāvu noteiktu pārtikas produktu grupās (noteikto pārtikas produktu grupu skaits gadā)	1	1	1
3.	Dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu tirdzniecības apjomu palielināšanās ar citām ES dalībvalstīm un trešajām valstīm	No dzīvnieku infekcijas slimībām brīvas valsts statusa iegūšana un saglabāšana ES un OIE noteiktā līmenī (slimību skaits)	6	6	6
4.	Turpināt īstenot Eiropas Savienības programmas „Skolas auglis” un „Skolas piens”	Programmās iesaistītos skolēnu skaits no kopējā valstī esošo 1.-9.klašu skolēnu skaita, %	„Skolas piens” – 80, „Skolas auglis” – 97	„Skolas piens” – 82, „Skolas auglis” – 97	„Skolas piens” – 8 „Skolas auglis” – 97
5.	Administratīvā sloga samazinājums pārtikas aprītē	Piena pircējiem nav jāaprēķina pārstrādei paredzētā svaigpiena kvalitātes rādītāju vidējais geometriskais lielums, nav jāziņo PVD par svaigpiena kvalitāti, %	100	100	100
6.	Ražotāju konkurētspējas palielināšana cūkkopības nozarē, izstrādājot jaunas cūku liemeņu klasifikācijas metodes	Atbilstoši klasificēti cūku liemeņi, %	---	---	100

Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā 2017.–2019.gadam darbības virzienam “Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgums, pārtikas higiēna un kvalitāte, dzīvnieku veselība, labturība un aizsardzība” noteiktie politikas rezultāti.

Nr.	Politikas rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība		
			2017. gads	2018. gads	2019. gads
1.	Nodrošināta rūpnieciskai pārstrādei paredzētā svaigpiena atbilstība kvalitātes prasībām	% apjoms no kopējā	93	93	94
2.	Novērsta iespēja maldināt patērētāju par pārtikas sastāvu noteiktās pārtikas produktu grupās	Produktu grupu skaits	2	2	3
3.	Saglabāta ražotāju konkurētspējas cūkkopības nozarē, izmantojot jaunas cūku liemeņu klasifikācijas metodes	Atbilstoši klasificēti cūku liemeņi % no kopējā klasificējamo liemeņu skaita	100	100	100
4.	Valsts pasargāta no dzīvnieku infekcijas slimībām un veicināta lauksaimniecības dzīvnieku tirdzniecība	Īstenoto valsts uzraudzības un kontroles programmu skaits	18	18	18
5.	Saglabāts no dzīvnieku infekcijas slimībām brīvas valsts statuss (ES un OIE noteiktajā līmenī)	To infekcijas slimību skaits, no kurām valsts ir brīva	9	9	9
6.	Veicināta ražotāju iesaistīšanās NPKS un patērētājiem dota iespēja iegādāties augstas kvalitātes vietējos pārtikas produktus	Sertificēto produktu skaits	650	700	750

3.pielikums. Valsts uzraudzības un kontroles programmu finansējums un izmeklējumu skaits par 2016.gadu dažādos saistītajos dokumentos.

Programmas nosaukums	Likumā par valsts budžetu, ZM trīspusējā līguma vienošanās dokuments ¹⁸⁹	VUP ¹⁹⁰	Dzīvnieku inspekcijas un slimību valsts uzraudzības 2016.gada plāns vai pārtikas jomā-2016.gada programmas	Grozījumi VUP	Grozījumi trīspusējā līguma vienošanās dokumentā ¹⁹¹	Izpilde saskaņā ar pieņemšanas-nodošanas aktu ¹⁹²	Izpilde saskaņā ar BIOR atskaiti	Atlikušais finansējums saskaņā ar BIOR atskaiti
20.02.00 apakšprogramma								
Akvakultūras dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības programma	n/d	Finansējums	8914	n/d	8914	n/d	8937	-23
		Izmeklējumu skaits	160	160	160	n/d	112	x
Amerikas peru puves uzraudzības programma	n/d	Finansējums	6766	n/d	6766	n/d	173	6593
		Izmeklējumu skaits	550	550	550	n/d	15	x
Govju enzootiskās leikozes (GEL) uzraudzības un apkarošanas programma	n/d	Finansējums	1410	n/d	1410	n/d	54	1356
		Izmeklējumu skaits	600	600	600	n/d	23	x
Govju tuberkulozes monitoringa programma	n/d	Finansējums	1028	n/d	1028	n/d	0	1028
		Izmeklējumu skaits	10	neierobežots	10	n/d	0	x
Kampilobakteriozes (C.fetus) uzraudzības un apkarošanas programma	n/d	Finansējums	3478	n/d	3478	n/d	4105	-626
		Izmeklējumu skaits	150	150	150	n/d	177	x
Dzīvnieku barības kontroles programma	n/d	Finansējums	37 120	n/d	43 603	n/d	40 495	3108
		Izmeklējumu skaits	695	n/d	695	n/d	715	x
Atliekvielu kontroles programma dzīvniekiem un dzīvnieku izcelsmes produktiem	n/d	Finansējums	221 070	n/d	221 070	n/d	219 777	1293
		Izmeklējumu skaits	2393*	1477*	2393*	n/d	3124	x
Pesticīdu atlieku kontroles programma pārtikas produktos	n/d	Finansējums	85 861	85 861	85 861	n/d	80796	5066
		Izmeklējumu skaits	882	800	882	n/d	821	x
Nacionālās pesticīdu atlieku kontroles programma pārtikas produktos	n/d	Finansējums	5178	n/d	5178	n/d	7152	-1974
		Izmeklējumu skaits	45	29	45	n/d	63	x
Pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu laboratoriskās kontroles programma	n/d	Finansējums	40 032	n/d	60 028	n/d	60 146	-118
		Izmeklējumu skaits	3212	3236*	3425	n/d	3173	x
Radiācijas drošības programma	n/d	Finansējums	2340	2340	2340	n/d	2254	86
		Izmeklējumu skaits	72*	39*	72*	n/d	70	x
Listeria monocytogenes kontroles programma	n/d	Finansējums	7459	7555	7459	n/d	7695	-236
		Izmeklējumu skaits	375	75*	375	n/d	383	x
Dioksīnu un dioksīniem līdzīgo un atšķirīgo PHB kontroles programma	n/d	Finansējums	19 454	19 454	19 454	n/d	20 024	-569
		Izmeklējumu skaits	93	31*	93	n/d	63	x
Policiklisko aromātisko ogleņūdeņražu kontroles programma	n/d	Finansējums	9274	9274	9274	n/d	9489	-215
		Izmeklējumu skaits	250	125*	250	n/d	128	x
Kopējā ūdens saturs kontroles programma mājputnu gaļā	n/d	Finansējums	1125	1125	1125	n/d	1243	-118
		Izmeklējumu skaits	228	38*	228	n/d	42	x
Materiālu un izstrādājumu, kas paredzēti saskarei ar pārtiku, sastāvdaļu migrācijas kontroles programma	n/d	Finansējums	15 340	15 340	15 340	n/d	19 488	-4148
		Izmeklējumu skaits	99	67*	99	n/d	276	x
Akrilamīda uzraudzības programma pārtikas produktos	n/d	Finansējums	2276	2281	2276	n/d	2276	0
		Izmeklējumu skaits	40*	40*	40*	n/d	40	x
Verotoksigēno E.coli kontroles programma	n/d	Finansējums	7586	7586	7586	n/d	8146	-560
		Izmeklējumu skaits	150	25*	150	n/d	165	x
Pārtikas produktu kontroles programma	n/d	Finansējums	54 064	n/d	79 168	n/d	77 584	1584
		Izmeklējumu skaits	681*	658*	698*	n/d	1453	x
Ārpuskārtas un aizdomu gadījumu izmeklēšana, t.sk., epidemioloģiskā izmeklēšana	n/d	Finansējums	91 970	n/d	91 970	n/d	136 282	-71 169
		Izmeklējumu skaits	Pēc nepieciešamības	n/d	Pēc nepieciešamības	n/d	8492	x
Kopā 20.02.00 apakšprogramma	868 390	621 747	x	673 328	868 390	1 000 839	706 116	-59 641

Skaitis	x	10 685		10 915	x	x	19 335	x	
70.06.00 apakšprogramma									
Trakumsērgas valsts uzraudzības un apkarošanas programma	Finansējums	162 187	188 717	x	215 041	162 187	162 173	162 173	14
	Izmeklējumu skaits	n/d	4168	4149	4968	n/d	n/d	5456	x
Transmisīvo sūklveida encefalopātiju uzraudzības un kontroles programma	Finansējums	227 426	220 483	x	167 332	158 543	158 522	158 522	21
	Izmeklējumu skaits	n/d	5240	5210	3140	n/d	n/d	2959	x
Salmonelozes ierosinātāju kontroles programma mājputniem	Finansējums	127 520	128 650	x	127 520	118 000	117 981	117 981	19
	Izmeklējumu skaits	n/d	1255	1000	1226	n/d	n/d	1213	x
Putnu gripas un Nūkāsas slimības monitoringa programma	Finansējums	31 877	28 443	x	28 443	31 877	24 024	24 024	7853
	Izmeklējumu skaits	n/d	820	800	820	n/d	n/d	746	x
Infekciozā katarālā drudža monitoringa programma	Finansējums	30 567	22 193	x	22 193	30 567	19 210	19 210	11 357
	Izmeklējumu skaits	n/d	2055	2050	2055	n/d	n/d	2047	x
Bišu veselības uzraudzība	Finansējums	134 149	7114	x	7114	100 000	98 522	98 521	1478
	Izmeklējumu skaits	n/d	9842	n/d	9842	n/d	n/d	0	x
Aitu un kazu brucelozes uzraudzības programma (aizdomu, abortu gadījumi)	Finansējums	6272	6272	x	6272	6272	1434	1434	4838
	Izmeklējumu skaits	n/d	400	300	400	n/d	n/d	78	x
Govju brucelozes uzraudzības programma (aizdomu, abortu gadījumi)	Finansējums	15 898	15 898	x	15 898	15 898	15 896	15 896	2
	Izmeklējumu skaits	n/d	1700	1700	1700	n/d	n/d	1219	x
Klasiskā cūku mēra apkarošanas un uzraudzības programma	Finansējums	280 379	361 149	x	309 189	270 000	257 545	257 545	12 455
	Izmeklējumu skaits	n/d	17 122	16 618	14 122	n/d	n/d	12 317	x
Āfrikas cūku mēra uzraudzības un apkarošanas programma	Finansējums	337 740	816 310	x	682 063	707 183	653 147	653 147	54 036
	Izmeklējumu skaits	n/d	35 350	20 200	30 320	n/d	n/d	31 816	x
Salmonellozes ierosinātāju kontroles programma pārtikai un barībai	Finansējums	36 719	36 719	x	36 719	32 765	32 756	32 756	9
	Izmeklējumu skaits	n/d	1887	1000	1887	n/d	n/d	2240	x
Mikroorganismu (Campylobacter un E.coli) rezistences uzraudzības programma	Finansējums	27 192	19 003	x	25 139	27 192	26 335	26 335	857
	Izmeklējumu skaits	n/d	735	125*	950	n/d	n/d	995	x
Pārtikas produktu laboratoriskie izmeklējumi (krāpniecisko darbību noteikšana)	Finansējums	4065	4065	x	4065	4065	1964	1964	2101
	Izmeklējumu skaits	n/d	3*	n/d	3*	n/d	n/d	29	x
Kopā 70.06..00 apakšprogramma	Finansējums	1 421 991	1 855 017	x	1 646 988	1 664 549	1 569 508	1 569 508	95 040
	Skaitis	x	80 577	x	71 433	x	n/d	61 115	x
Kopā	Finansējums	2 290 381	2 476 764	x	2 320 316	2 532 939	2 570 347	2 275 624	35 399
	Skaitis	x	90 567	x	82 348	x	x	80 450	x

4.pielikums. Valsts uzraudzības un kontroles programmu sākotnējais un grozītais finansējums, euro.

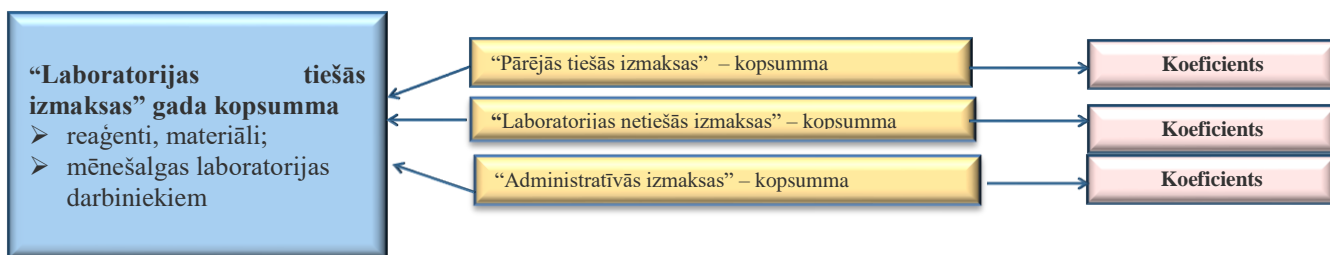
Valsts budžeta apakšprogramma	Likumā par valsts budžetu	ZM trīspusējā līguma vienošanās	VUP	Grozījumi VUP	Grozījumi trīspusējā līguma vienošanās	Izpilde saskaņā ar pieņemšanas-nodošanas aktu	Izpilde saskaņā ar BIOR atskaiti	Atlikušais finansējums saskaņā ar BIOR atskaiti
2014.gads								
Kopā	Finansējums	2 752 433	2 290 238	2 080 819	x	3 680 326	3 053 263	605 828
	Izmeklējumu skaits	x	x	78 973		n/d	x	x
20.02.00.apakšprogramma	Finansējums	895 247	874 517	674 441		874 517	807 513	88 175
	Izmeklējumu skaits	n/d	n/d	24 559		n/d	n/d	x
	Finansējums robežkontrolei	n/d	26 735	46 872		26 735	n/d	5564
70.06.00. apakšprogramma	Izmeklējumu skaits	n/d	n/d	321	x	n/d	n/d	x
	Finansējums	1 857 186	1 388 986	1 359 506		2 779 074	2 245 749	512 089
	Izmeklējumu skaits	n/d	n/d	54 093		n/d	n/d	x
						atlikums	627 063	
2015.gads								
Kopā	Finansējums	2 317 238	2 447 924	2 557 612	2 146 973	2 944 300	2 559 849	384 452
	Izmeklējumu skaits	x	x	72 689	72 394	x	x	x
20.02.00.apakšprogramma	Finansējums	895 247	988 985	619 589	684 557	988 985	847 092	130 683
	Izmeklējumu skaits	n/d	n/d	11 074	10 779	n/d	n/d	x
	Finansējums robežkontrolei	n/d	n/d	27 232	27 232	n/d	n/d	11 211
70.06.00.apakšprogramma	Izmeklējumu skaits	n/d	n/d	141	141	n/d	n/d	x
	Finansējums	1 421 991	1 458 939	1 910 791	1 435 184	1 955 315	1 712 757	242 558
	Izmeklējumu skaits	n/d	n/d	61 474	61 474	n/d	n/d	x
						atlikums	384 452	
2016.gads								
Kopā	Finansējums	2 290 381	2 432 275	2 503 582	2 348 165	2 674 833 ¹⁹³	2 570 348	39 222
	Izmeklējumu skaits	x	x	91 431	82 517	x	x	x
20.02.00.apakšprogramma	Finansējums	868 390	1 010 284	621 747	673 331	1 010 284 ¹⁹⁴	100 839	-59 641
	Izmeklējumu skaits	n/d	n/d	10 685	10 915	n/d	n/d	x
	Robežkontroles finansējums	n/d	n/d	26 818	27 846	n/d	n/d	3823
70.06.00. apakšprogramma	Izmeklējumu skaits	n/d	n/d	169	169	n/d	n/d	x
	Finansējums	1 421 991	1 421 991	1 855 017	1 646 988	1 664 549	1 569 509	95 040
	Izmeklējumu skaits	n/d	n/d	80 577	71 433	n/d	n/d	x
						atlikums	104 485	

5.pielikums. Apkopojums par tiesisko regulējumu un Pārtikas un veterinārā dienesta tiesību aktiem/dokumentiem attiecībā uz paraugu/izmeklējumu skaita noteikšanu 2016.gada valsts uzraudzības un kontroles programmās.

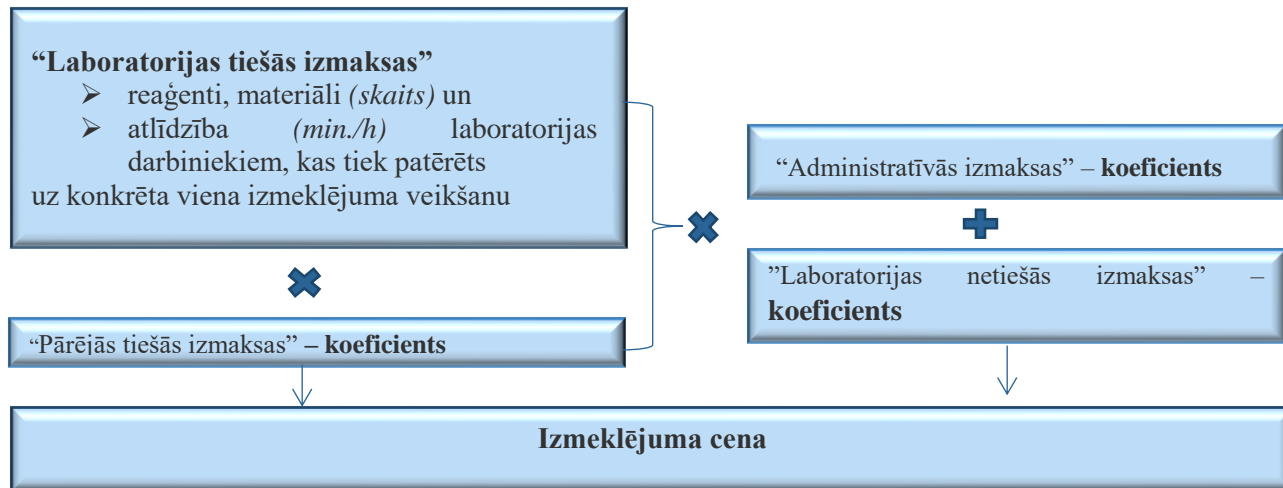
Programmas nosaukums	Vai ārējos tiesību aktos ir noteikts konkrēts vai minimālais paraugu/izmeklējumu skaits, pamatojoties uz kuru dalībvalsts aprēķina paraugu/izmeklējumu skaitu konkrētai programmai?	Vai tiesību aktos ir noteikti vispārīgi paraugu/izmeklējumu skaita aprēķināšanai?	Vai PVD ir izstrādāta procedūra/tiesību akts, kas reglamentē paraugu/izmeklējumu skaita noteikšanu konkrētai uzraudzības un kontroles programmai?	Gadījumos, kad paraugu skaits vai principi nav definēti, vai PVD ir citi dokumenti, kas pamato programmā noteikto paraugu/izmeklējumu skaitu? ¹⁹⁵
Veterinārā jomā				
Trakumsērgas valsts uzraudzība un apkarošanas programma	⊗	⊗	⊗	⊗
Transmisīvo sūkļveida encefalopātiju uzraudzības programma	⊙	⊙	⊗	⊗
Salmonellozes ierosinātāju kontroles programma mājputniem	⊙	⊙	⊗	⊗
Putnu gripas monitoringa programma	⊙	⊙	⊗	⊗
Infekciozā katarālā drudža monitoringa programma	⊗	⊙	⊗	⊗
Bišu veselības uzraudzība		n/d	⊗	⊗
Aitu un kazu brucelozes uzraudzības programma (aizdomu, abortu gadījumi)	⊗	⊗	⊗	⊗
Govju brucelozes uzraudzības programma (aizdomu, abortu gadījumi)	⊗	⊗	⊗	⊗
Klasiskā cūku mēra apkarošanas un uzraudzības programma	⊗	⊙	⊗	⊗
Āfrikas cūku mēra uzraudzības un apkarošanas programma	⊗	⊙	⊗	⊗
Akvakultūras dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības programma	⊗	⊙	⊗	⊗
Amerikas peru puves uzraudzības programma	⊗	⊗	⊗	⊗
Govju enzootiskās leikozes (GEL) uzraudzības un apkarošanas programma	⊗	⊗	⊗	⊗
Govju tuberkulozes monitoringa programma	⊗	⊗	⊗	⊗
Kampilobakteriozes (C.fetus) uzraudzības un apkarošanas programma	⊗	⊗	⊗	⊗
Dzīvnieku barības kontroles programma	⊗	⊙	⊗	⊗
Pārtikas aprites jomā				
Salmonellozes ierosinātāju kontroles programma pārtikai un barībai	⊙	⊙	⊗	⊗
Atliekvielu kontroles programma dzīvniekiem un dzīvnieku izcelsmes produktiem	⊙	⊙	⊗	⊗
Pesticīdu atlieku kontroles programma pārtikas produktos	⊙	⊙	⊗	⊗
Nacionālās pesticīdu atlieku kontroles programma pārtikas produktos	⊙	⊙	⊗	⊗
Mikroorganismu (Campylobacter un E.coli) rezistences uzraudzības programma	⊙	⊙	⊗	⊗
Pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu laboratoriskās kontroles programma	⊙	⊗	⊗	⊗
Radiācijas drošības programma	⊗	⊙	⊗	⊗
Listeria monocytogenes kontroles programma	⊙	⊗	⊗	⊗
Dioksīnu un dioksīniem līdzīgo un atšķirīgo PHB kontroles programma	⊙	⊙	⊗	⊗
Policiklisko aromātisko ogļūdeņražu kontroles programma	⊗	⊙	⊗	⊗
Kopējā ūdens saturs kontroles programma mājputnu gaļā	⊗	⊙	⊗	⊗
Materiālu un izstrādājumu, kas paredzēti saskarei ar pārtiku, sastāvdaļu migrācijas kontroles programma	⊗	⊗	⊗	⊗
Akrilamīda uzraudzības programma pārtikas produktos	⊙	⊗	⊗	⊗
Verotoksīgēno E.coli kontroles programma	⊙	⊗	⊗	⊗
Pārtikas produktu kontroles programma	⊗	⊗	⊗	⊗
Pārtikas produktu laboratoriskie izmeklējumi (krāpniecisko darbību noteikšana)	⊙	⊙	⊗	⊗
Ārpuskārtas un aizdomu gadījumu izmeklēšana, t.sk., epidemioloģiskā izmeklēšana	⊗	⊗	⊗	⊗

6.pielikums. Zinātniskajā institūtā “BIOR” piemērotā laboratorisko izmeklējumu pašizmaksas aprēķina metodika.

Kopējo izdevumu uzskaitē koeficientu aprēķināšanai

Viena izmeklējuma pašizmaksas aprēķina metodika

7.pielikums. Zivju resursu atražošanas un izpētes jomā noteiktie rezultatīvie rādītāji.

Likuma par valsts budžetu 2017.gadam paskaidrojumos 25.01.00 apakšprogrammas noteiktie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji no 2017. līdz 2019.gadam			
Darbības rezultāts/resultatīvie rādītāji	2017.gada plāns	2018.gada plāns/prognoze	2019.gada plāns/prognoze
<i>Latvijas ūdenstilpnēs papildināti zivju krājumi</i>			
No valsts dotācijas finansēto ūdenstilpnēs izlaisto zivju kāpuri un mazuļi (skaits miljonos)	6,03	6,03	6,03
<i>Novērtēti zivju krājumi un izstrādāti ekspluatācijas noteikumi</i>			
Publisko ūdenstilpju skaits, kurās zvejas tiesības pieder valstij, veiktā zivju krājumu izpēte un zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumu izstrāde	10/4	10/4	10/4
<i>Veikti zivju resursu pētījumi</i>			
Iekšējo un piekrastes ūdeņu zivju resursu novērtēšanas rezultātā sagatavoto zinātnisko atzinumu skaits zvejas un maksšķerēšanas regulēšanas nodrošināšanai	53	53	53
	1 049 135	1 049 135	1 049 135
Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā 2017.-2020.gadam noteiktie darbības rezultāti, rezultatīvie rādītāji pasākumiem, kas tiek finansēti no 25.01.00 budžeta apakšprogrammas			
Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Finansējums (euro)
1.Rīcības virziens			
Zivju resursu atražošana (t.sk. vaislas materiāla iegāde, audzēšanas process un izlaišana dabiskajos ūdeņos u.c.)	Nodrošināta zivju mazuļu audzēšana un izlaišana dabiskajos ūdeņos atbilstoši ZM un BIOR ikgadēji noslēgtajam līgumam un ielaišanas plānā noteiktajam apjomam un izlaišanas vietām. Sagatavoti attiecīgi pārskati par paveikto darbu.	Gaujas un Ventas UBA publiskajās ūpēs ik gadu ielaists vismaz 6,021 milj. gab. ceļotājzivju mazuļu, smoltu un nēģa kāpuru.	520 604,50
4.rīcības virziens			
Zušu monitorings saistībā ar zušu krājumu pārvaldību un tā novērtējums	Īstenoti zušu monitoringa darbi ūpēs un ezeros, kuros saistībā ar zušu plānu ielaisti zušu mazuļi. Sagatavoti attiecīgi pārskati par paveikto darbu.	Ik gadu nodrošināts zušu monitorings 6 ezeros un 20 ūpēs; Dzeltenuzušu sastopamības pieaugums par 25 % monitoringa aptvertajos ūdeņos pēc zušu krājumu papildināšanas.	21 000
5.rīcības virziens			
Plānā ietvertu pasākumu īstenošanas zinātniskā uzraudzība un novērtējums	Nodrošināta zivju mākslīgās atražošanas procesa koordinācija, sniegti atzinumi ZF pieteiktajiem un citiem projektiem zivju mākslīgajai atražošanai, dzīvotņu un nārsta vietu uzlabošanai.	Ik gadu sniegti vismaz 80 atzinumi, zinātniskas rekomendācijas vai sagatavoti pārskati par plānā īstenotiem pasākumiem.	15 000
Zivju mazuļu ielaišanas efektivitātes novērtējums	Iezīmēti lašu un taimiņu smolti, līdaku mazuļi, veikta kontrolzveja, novērtēti resursi, apkopota informācija par iezīmētajām zivīm	Viens novērtējums par 2017.–2020.gada periodu.	52 000
Makšķernieku aptauja pie ezeriem, kuros papildināti zivju resursi, un tās novērtējums	Veikta makšķernieku aptauja un sagatavots novērtējums par zivju resursiem ezeros, kuros veikta resursu papildināšana.	Viens novērtējums par 2017.–2020.gada periodu.	5000

8.pielikums. Zivju resursu izpētes, izmantošanas regulēšanas un atražošanas pasākumu nodrošināšanai noteiktie uzdevumi un finansējums 2017.gadā.

Zivju resursu atražošanas pasākumu nodrošināšana

<i>Darbi</i>	<i>Daudzums (gab.)</i>	<i>Vienas vienības pašizmaksa (euro)</i>	<i>Finansējums (euro)</i>
Gaujas un Ventas upju baseinu apgabala publisko upju ceļotājzivju resursu papildināšana saskaņā ar Zivju resursu mākslīgās atražošanas plāna 2017.-2020.gadam 1.rīcības virzienu, tajā skaitā:			
lasis 1gad. (smolts) ar vidējo svaru 18,0g	200 000	1,5	300000
taimiņš 1 gad. (smolts) ar vidējo svaru 15,0g	50 000	1,5	75000
lasis (mazulis) vienasaras ar vidējo svaru 1,5g	200 000	0,129	25800
taimiņš (mazulis) vienasaras ar vidējo svaru 1,2g	120 000	0,129	15480
ceļotājsīga (mazulis) vienasaras ar vidējo svaru 2,0g	50 000	0,22	11000
zandarts (mazulis) vienasaras ar vidējo svaru 2,0g	300 000	0,206	61800
strauta forele (mazulis) vienasaras ar vidējo svaru 1,0g	100 000	0,21	21000
zutis (mazulis) vienasaras	1000	1,5245	1524,5
nēģis (kāpuri)	5 000 000	0,0018	9000
Kopā	6 156 000	x	520 604,5

Zivju resursu izpētes un izmantošanas regulēšanas pasākumu nodrošināšana

<i>Darba uzdevums</i>	<i>Stundu skaits</i>	<i>Izmaksas (euro/h)</i>	<i>Finansējums (euro)</i>
1.Zivju resursu mākslīgās atražošanas plāna 2007.–2020.gdam īstenošana un pasākumu novērtēšana	4320	19,30	83376
2.Saldūdens un ceļotājzivju resursu pētījumi	8991	19,30	173 526,30
3.Baltijas jūras un tās piekrastes zivju resursu pētījumi	10741	19,30	207 301,30
4.Informācijas un zinātniski pamatotu rekomendāciju sniegšana un sag	3333	19,30	64 326,90
	27385	X	528 530,50

9.pielikums. Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plānā 2017.–2020.gadam noteiktais zivju resursu papildināšanas apjoms 1. un 2. rīcības virzienā.

Zivju suga	1. rīcības virziens – Gaujas un Ventas UBA publisko upju ceļotājzivju resursu papildināšana			
	2017	2018	2019	2020
Laša un taimiņa smolti, 1, tajā skaitā	250 000	250 000	250 000	250 000
<i>laša smolti (ar vidējo svaru 18 grami)</i>	200 000	190 000	180 000	170 000
<i>taimiņa smolti (ar vidējo svaru 15 grami)</i>	50 000	60 000	70 000	80 000
Taimiņa smolti, 2 (ar vidējo svaru 35 grami)	–	10 000	10 000	10 000
Laša un taimiņa mazuļi, 0+, tajā skaitā	320 000	320 000	320 000	320 000
<i>laša mazuļi</i>	200 000	180 000	160 000	160 000
<i>taimiņa mazuļi</i>	120 000	140 000	160 000	160 000
Ceļotājsīgas mazuļi, 0+	50 000	50 000	50 000	50 000
Zandarta mazuļi, 0+	300 000	300 000	300 000	300 000
Strauta foreles mazuļi, 0+	100 000	100 000	100 000	100 000
Zuša mazuļi	1000	1000	1000	1000
Nēga kāpuri	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Kopā	6 021 000	6 031 000	6 031 000	6 031 000
Zivju suga	2. rīcības virziens – Daugavas upju baseinu apgabala upju un ezeru zivju resursu papildināšana			
Laša un taimiņa smolti, 1, tajā skaitā	600 000	600 000	600 000	600 000
<i>laša smolti (ar vidējo svaru 25 grami)</i>	550 000	500 000	450 000	400 000
<i>taimiņa smolti (ar vidējo svaru 18 grami)</i>	50 000	100 000	150 000	200 000
Taimiņa smolti, 2 (ar vidējo svaru 35 grami)	10 000	10 000	10 000	10 000
Laša un taimiņa mazuļi, 0+	Ne vairāk kā	Ne vairāk kā	Ne vairāk kā	Ne vairāk kā
	70 000	70 000	70 000	70 000
Līdakas mazuļi, 0+	15 000	15 000	15 000	15 000
Zandarta, vimbas, ceļotājsīgas mazuļi, 0+	700 000	700 000	700 000	700 000
Iezīmēti zuša mazuļi, 0+	2000	4000	4000	6000
Nēga kāpuri	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Kopā	6 370 000	6 370 000	6 370 000	6 370 000

Atsauces

¹2016.gada februāra Deklarācija par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību. Pieejama: http://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/images-legacy/vald%20c4%20abbas_deklar%20c4%2081cijas/2016/20160210_MKucinskis_vald_prior_GALA_VERS.pdf.

² Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.³ pirmā daļa.

³ Valsts kontroles 2017.gada 22.decembra lietderības revīzija “Budžeta vadības sistēmas efektivitāte: 1.daļa – budžeta plānošanas cikla efektivitātes izvērtējums”, http://www.lrvk.gov.lv/uploads/reviziju-zinojumi/2016/2.4.1-7_2016/Revizijas%20zinojums%20ievieto%20C5%A1anai%20VK%20m%C4%81jaslap%C4%81_17%2001%202018.pdf.

⁴ Ņemot vērā, ka laboratorisko izmeklējumu cenas pamatā tiek piemērotas, pamatojoties uz 2012.gadā izstrādātajiem aprēķiniem, aplēse veidota, ņemot vērā nepamatoto izdevumu īpatsvaru 2012.gada kopējos izdevumos (ņemti par pamatu katra izmeklējuma pašizmaksas aprēķināšanā), kas dalīts pret institūta vidējiem gūtiem ieņēmumiem no Zemkopības ministrijas par laboratoriskajiem izmeklējumiem par laika posmu no 2013.gada līdz 2016.gadam.

⁵ 2016. un 2017.gadā Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) projektā “Datu vākšana”.

⁶ Uzņēmumu skaits, kas neatbilst normatīvā akta prasībām nepārsniedz 1% no visiem pārbaudītajiem uzņēmumiem.

⁷ Zivju resursu mākslīgās atražošanas plāns 2017.–2020.gadam, Ministru kabineta 2010.gada 30.decembra rīkojums Nr.764 “Par Zivju resursu mākslīgās atražošanas valsts programmas pamatnostādņem 2011.–2016.gadam”.

⁸ Aprēķins veikts par laika posmu no 2013.gada līdz 2016.gadam.

⁹ Eiropas pārtikas nekaitīguma iestāde, Pasaules veselības organizācija, Pasaules veselības dzīvnieku organizācija.

¹⁰ Ministru kabineta 2013.gada 17.septembra noteikumi Nr.882 “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veikto darbību cenrādis”, Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr.993 (spēkā no 2013.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim).

¹¹ Nacionālā references laboratorija ir vadošā valsts laboratorija, kas konkrētā oficiālās testēšanas jomā ir nominēta atbilstoši likumdošanas prasībām. Eiropas Savienības dalībvalstīm katrā jomā ir jāizraugās nacionālā references laboratorija, kuras uzdevumi ir sadarboties ar Eiropas Savienības references laboratoriju, koordinēt to laboratoriju darbības, kas veic oficiālo kontroli, organizēt salīdzinošos testus oficiālo valsts laboratoriju starpā un nodrošināt atbilstīgu paveiktā darba kontroli pēc šiem salīdzinošajiem testiem, nodrošināt Kopienas references laboratorijas piegādātās informācijas izplatīšanu kompetentajai iestādei un oficiālajām valsts laboratorijām, sniegt zinātnisku un tehnisku palīdzību kompetentajai iestādei tās koordinēto kontroles plānu īstenošanā.

¹² Pilnā apmērā kopējos izdevumos iekļauta institūta vadības un atbalsta struktūrvienību darbinieku atlīdzība, iekļauti izdevumi, kas radušies, sniedzot tādus maksas pakalpojumus kā nekustamā īpašuma iznomāšana, izglītības kursu pasniegšana, kuriem nav noteikta pašizmaksa, kā arī pievienotās vērtības nodoklis.

¹³ Kurā pamatā tiek apgrozīts finansējums laboratorijas darbības nodrošināšanai.

¹⁴ Saskaņā ar Dzīvnieku aizsardzības likuma 26.³ panta pirmo daļu zinātniskais institūts “BIOR” izveido zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komiteju un koordinē tās darbību.

¹⁵ Pašizmaksā ir iekļautas iesaistīto darbinieku plānotās piemaksas un tā atlīdzības daļa, kas netiek apmaksāta no valsts budžeta līdzekļiem, bet gan no maksas pakalpojumu ieņēmumiem.

¹⁶ Tiešās materiālu, pārējās tiešās un netiešās izmaksas.

¹⁷ Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā noteiktais 1.rīcības virziens – zivju resursu izlaišana Gaujas un Ventas upju baseinos.

¹⁸ Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā noteiktais 2.rīcības virziens – Daugavas UBA publisko upju un ezeru zivju resursu papildināšana.

¹⁹ Piemēram, zivju resursu atražošanas pašizmaksā nav iekļauts centrālās administrācijas atbalsta struktūrvienību darbinieku atalgojums un pamatlīdzekļu nolietojums.

²⁰ Ministru kabineta 2009.gada 19.oktobra rīkojums Nr.714 “Par Pārtikas un veterinārā dienesta un valsts aģentūras “Latvijas Zivju resursu aģentūra” reorganizāciju un valsts zinātniskā institūta “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR” izveidi”.

²¹ “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūta “BIOR” nolikums”, apstiprināts ar zinātniskā institūta “BIOR” Zinātniskās padomes 2010.gada 5.janvāra sēdes lēmumu Nr.1 (turpmāk – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūta “BIOR” nolikums) 8.punkts.

²² “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūta “BIOR” nolikums”.

²³ <http://www.BIOR.gov.lv/lv/par-BIOR/dokumenti>, interneta resurss aplūkots 2017.gada 21.augustā.

²⁴ Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūta “BIOR” nolikuma 5.punkts.

²⁵ Pārtikas aprites uzraudzības likuma 21.² panta pirmā daļa, Veterinārmedicīnas likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkts.

²⁶ Zvejniecības likuma 5.panta otrā daļa, 21.panta otrā daļa.

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr.882/2004 (2004.gada 29.aprīlis) par oficiālo kontroli, ko veic, lai nodrošinātu atbilstības pārbaudi saistībā ar dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktiem un dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības noteikumiem 2 panta 1.punkts.

²⁸ Latvijas Republikas Daudzgaļu kontroles plāns pārtikas aprites, veterinārajā un augu veselības valsts uzraudzībā 2017.–2020.gadam”.

²⁹ Ministru kabineta 2009.gada 4.augusta noteikumu Nr.864 “Noteikumi par references laboratorijas statusa piešķiršanas un akreditācijas kārtību, funkcijām un pienākumiem, kā arī iekārtām un aprīkojumam noteiktajām prasībām pārtikas, dzīvnieku barības un dzīvnieku veselības jomā” 7.punkts.

³⁰ Ministru kabineta 2016.gada 17.novembra rīkojums Nr.684 “Par Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānu 2017.–2020.gadam”.

³¹ Zvejniecības likuma 3.pants.

³² Likuma par budžetu un finanšu vadību 1.pants.

³³ Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.³ pirmā daļa.

³⁴ Recommendation of the Council on Budgetary Governance, OECD, 2015.

³⁵ Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums “Paveiktie un plānotie pasākumi, ieviešot budžeta sistēmu, kas balstīta uz attīstības plānošanas dokumentu mērķu sasniegšanu” (pieņemts zināšanai Ministru kabineta 2016.gada 1.marta sēdē, prot. Nr.10 49.§ 2.punkts).

³⁶ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 3.panta pirmā, otrā daļa, 9.panta otrā, trešā daļa, Ministru kabineta 2014.gada 2.decembra noteikumu Nr.737 “Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 52, 53.pants.

³⁷ Mērķi un rezultātie rādītāji loģiski kaskadēti no augstāka līmeņa dokumenta līdz zemākajam.

³⁸ Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumu Nr.245 “Zemkopības ministrijas nolikums” 1.punkts, 11.5.apakšpunkts, Likuma par budžetu un finanšu vadību 46.panta piektā daļa.

³⁹ Ministru kabineta 2012.gada 31.jūlija noteikumu Nr.523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 7.2.apakšpunkts.

⁴⁰ Valsts kontroles 2017.gada 22.decembra lietderības revīzijas ziņojums “Budžeta vadības sistēmas efektivitāte: 1.daļa – budžeta plānošanas cikla efektivitātes izvērtējums”, http://www.lrvk.gov.lv/uploads/reviziju-zinojumi/2016/2.4.1-7_2016/Revizijas%20zinojums%20ievieto%C5%A1anai%20VK%20m%C4%81jaslap%C4%81_17%2001%202018.pdf

⁴¹ Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam, atbalstītas ar Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra rīkojumu Nr.589 (prot. Nr.51 53.§). Pieejamas: <https://likumi.lv/doc.php?id=269591> (interneta resurss apskatīts 2018.gada 20.martā).

⁴² Piemēram, Valsts kontroles 2017.gada 25.aprīļa lietderības revīzijas ziņojums “Vai Eiropas Savienības fondu un valsts atbalsta finansējums piena nozarei sekmē tās attīstību?”, http://www.lrvk.gov.lv/uploads/reviziju-zinojumi/2016/2.4.1-8_2016/rz-publicesanai-ip.pdf

⁴³ Ministru kabineta 2009.gada 17.novembra instrukcijas Nr.16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultātīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 14.punkts.

⁴⁴ Piemēram, svaigpiena, kurš paredzēts rūpnieciskai pārstrādei, atbilstība kvalitātes prasībām (% apjoms no kopējā); dzīvnieku infekcijas slimību novēršanai un lauksaimniecības dzīvnieku tirdzniecības veicināšanai realizētās valsts uzraudzības un kontroles programmas (skaits); atbilstoši klasificēti cūku liemeņi (% no kopējā klasificējamo liemeņu skaita).

⁴⁵ Ministru kabineta 2009.gada 17.novembra instrukcijas Nr.16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultātīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 40.punkts.

⁴⁶ Atspoguļo proporciju starp ieguldījumiem un ieguvumiem, mēra iestādes darbības vai pakalpojumu sniegšanas efektivitāti. Ministru kabineta 2009.gada 17.novembra instrukcijas Nr.16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultātīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 42.punkts.

⁴⁷ Ministru kabineta 2015.gada 28.aprīļa instrukcijas Nr.3 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu” 17., 18.punkts, Ministru kabineta 2009.gada 1.septembra noteikumu Nr.979 “Rezultātu un rezultātīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 15.punkts.

⁴⁸ Veicot pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu pārbaudes, Pārtikas un veterinārais dienests novērtē uzņēmuma atbilstību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, piešķirot kādu no vērtējumiem: A, B vai C vērtējums. A vērtējums – atbilst pārbaudē vērtēto reglamentējošo normatīvo aktu prasībām; B vērtējums – atbilst normatīvo aktu prasībām, taču ir konstatēti pārkāpumi, kas būtiski neietekmē pārtikas drošumu, C vērtējums – neatbilst normatīvo aktu prasībām, konstatēti būtiski pārkāpumi un tie nedrīkst turpināt darbu.

⁴⁹ Zemkopības ministrijas 2018.gada 8.februāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁵⁰ Ministru kabineta 2014.gada 4.februāra protokola Nr.744 2.punkts.

⁵¹ Pārtikas aprites uzraudzības likuma 21.panta trešā daļa.

⁵² Veterinārmedicīnas likuma 4.panta pirmā daļa, otrās daļas 2.punkts, Dzīvnieku infekcijas slimību valsts uzraudzības 2016.gada plāns, apstiprināts ar valsts galvenā pārtikas un veterinārā inspektora 2016.gada 8.janvāra rīkojumu Nr.7.

⁵³ Divās programmās – “Bišu veselības programma” un “Govju tuberkulozes monitoringa programma” – laboratoriskie un diagnostiskie pakalpojumi netika veikti.

⁵⁴ Valsts uzraudzības un kontroles programma “Ārpuskārtas un aizdomu gadījumu izmeklēšana, tajā skaitā epidemioloģiskā izmeklēšana” attiecas uz abām uzraudzības jomām.

⁵⁵ Piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 15.maija Regula (ES) Nr.652/2014, ar ko paredz noteikumus tādu izdevumu pārvaldībai, kuri attiecas uz pārtikas apriti, dzīvnieku veselību un dzīvnieku labturību, augu veselību un augu reproduktīvo materiālu, un ar ko groza Padomes Direktīvas 98/56/EK, 2000/29/EK un 2008/90/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr.178/2002, (EK) Nr.882/2004 un (EK) Nr.396/2005, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/128/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.1107/2009 un atceļ Padomes Lēmumus 66/399/EEK, 76/894/EEK un 2009/470/EK.

⁵⁶ 2013.gada 19.februāra līguma Nr.2013/25 starp Zemkopības ministriju, Pārtikas un veterināro dienestu un zinātnisko institūtu “BIOR” (turpmāk – 2013.gada 19.februāra līgums Nr.2013/25) 4.1., 4.4., 4.5. un 4.6.apakšpunkts.

⁵⁷ Zemkopības ministrijas 2017.gada 17.augusta elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁵⁸ Tajā skaitā iepriekšējā gadā neizlietotais finansējums, par kuru ir vienošanās gada sākumā par tā izlietošanu.

⁵⁹ Zemkopības ministrijas 2018.gada 8.februāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁶⁰ Vienam noņemtajam paraugam var tikt veikti vairāki izmeklējumi, jo var tikt noteiktas vairākas vielas, kurām ir dažādas testēšanas cenas vai tās var piederēt dažādām vielu grupām, līdz ar to ir gadījumi, kad paraugu skaits var nesakrist ar izmeklējumu skaitu.

⁶¹ 2017.gada 15.jūlija intervijas protokols ar Pārtikas un veterinārā dienesta amatpersonām.

⁶² Pārtikas un veterinārā dienesta 2018.gada 17.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁶³ Pārtikas un veterinārā dienesta 2017.gada 3.novembra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁶⁴ Pārtikas un veterinārā dienesta 2017.gada 24.novembra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁶⁵ EFSA “Update on oral vaccination of foxes and raccoon dogs against rabies” (Adopted: 24 June 2015) 3.2.4.apakšpunkts.

⁶⁶ Trakumsērgas valsts uzraudzības un apkarošanas programmas (apstiprināta ar valsts galvenā pārtikas un vete Pārtikas un veterinārā dienesta 2018.gada 17.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.rinārā dienesta inspektora 2016.gada 26.februāra rīkojumu Nr.39) 2.punkts.

⁶⁷ Pārtikas un veterinārā dienesta 2018.gada 17.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁶⁸ Paraugu skaits, kas tiek noteikts nobrauktajiem dzīvniekiem tiek aprēķināts ar 95% ticamību un 0.5% sagaidāmo slimības izplatību un pie populācijas vairāk kā 10 000 maksimālais paraugu skaits ir 598, tomēr Pārtikas un veterinārais dienests noteica paraugu skaitu – 700.

⁶⁹ Zemkopības ministrijas 2018.gada 8.februāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁷⁰ Ministru kabineta 2013.gada 17.septembra noteikumi Nr.882 “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veikto darbību cenrādis”.

⁷¹ 2012.gada maksas pakalpojumu izmeklējumu skaitā iekļauti arī izmeklējumi, kurus apmaksājušas fiziskas un juridiskas personas atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātam cenrādim.

⁷² Ministru kabineta 2011.gada 3.maija noteikumi Nr.333 “Kārtība, kādā plānojami un uzskaitāmi ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un ar šo pakalpojumu sniegšanu saistītie izdevumi, kā arī maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodika un izcenojumu apstiprināšanas kārtība”.

⁷³ Ministru kabineta 2011.gada 3.maija noteikumu Nr.333 “Kārtība, kādā plānojami un uzskaitāmi ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un ar šo pakalpojumu sniegšanu saistītie izdevumi, kā arī maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodika un izcenojumu apstiprināšanas kārtība” 9.punkts.

⁷⁴ Ekonomikas skaidrojošā vārdnīca, 370.lpp.

⁷⁵ 2017.gada 2.jūnija intervijas protokols ar zinātniskā institūta “BIOR” vadību.

⁷⁶ Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr.993 “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veikto darbību cenrādis” (spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim).

⁷⁷ Zinātniskā institūta “BIOR” 2017.gada 25.augusta elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁷⁸ Zinātniskā institūta “BIOR” 2018.gada 17.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁷⁹ Ministru kabineta 2013.gada 17.septembra noteikumu projekta Nr.882 “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta “BIOR” valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veikto darbību cenrādis” sākotnējās (ex-ante) ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

⁸⁰ Zinātniskā institūta “BIOR” 2018.gada 8.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

- ⁸¹ Zinātniskā institūta "BIOR" 2018.gada 17.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ⁸² Zinātniskā institūta "BIOR" 2018.gada 17.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ⁸³ Ministru kabineta 2011.gada 3.maija noteikumi Nr.333 "Kārtība, kādā plānojami un uzskaitāmi ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un ar šo pakalpojumu sniegšanu saistītie izdevumi, kā arī maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodika un izcenojumu apstiprināšanas kārtība".
- ⁸⁴ Aplēse veidota, ņemot vērā 2012.gada zinātniskā institūta revīzijā iesniegtajos pašizmaksas aprēķinos iekļauto nepamatoto izdevumu īpatsvaru procentos no kopējiem izdevumiem, kas dalīts pret institūta vidējiem gūtiem ieņēmumiem no Zemkopības ministrijas par laboratoriskajiem izmeklējumiem par laika posmu no 2013.gada līdz 2016.gadam.
- ⁸⁵ Zinātniskā institūta "BIOR" 2017.gada 8.decembra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ⁸⁶ Ministru kabineta 2009.gada 4.augusta noteikumu Nr.864 "Noteikumi par references laboratorijas statusa piešķiršanas un akreditācijas kārtību, funkcijām un pienākumiem, kā arī iekārtām un aprīkojumam noteiktajām prasībām pārtikas, dzīvnieku barības un dzīvnieku veselības jomā" 14.1., 14.2., 14.9., 4.11.-14.13.apakšpunkts.
- ⁸⁷ Zinātniskā institūta "BIOR" References programma 2016.gadam, atskaite par references funkciju izpildi 2016.gadā.
- ⁸⁸ Zinātniskās darbības likuma 38.pants.
- ⁸⁹ Ministru kabineta 2013.gada 12.novembra noteikumu Nr.1316 "Kārtība, kādā aprēķina un piešķir bāzes finansējumu zinātniskajām institūcijām" 9.punkts.
- ⁹⁰ Zinātniskā institūta "BIOR" 2017.gada 22.septembra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ⁹¹ Zinātniskā institūta "BIOR" 2017.gada 13.oktobra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ⁹² 2015.gada 17.aprīļa līgums par līguma summu 908 297,98 *euro*.
- ⁹³ Zinātniskā institūta "BIOR" 2018.gada 17.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ⁹⁴ Atbalsts investīcijām ar pētījumu un laboratorisko analīžu veikšanu saistītās materiālās bāzes pilnveidošanai un lauksaimniecībā izmantojamiem zinātnes pētījumiem.
- ⁹⁵ Zinātniskā institūta "BIOR" 2016.gada 15.decembra vēstule Nr.1-6/966 Lauku atbalsta dienestam.
- ⁹⁶ Informatīvais ziņojums "Par neatliekamiem pasākumiem ārkārtas situāciju apzināšanā, novēršanā un mācību procesa nodrošināšanai lauksaimniecībā, pilnveidojot materiāltehnisko bāzi", izskatīts Ministru kabineta 2017.gada 17.septembra sēdē.
- ⁹⁷ Ministru kabineta 2013.gada 17.septembra noteikumi Nr.882 "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros veikto darbību cenrādis".
- ⁹⁸ Ministru kabineta 2011.gada 3.maija noteikumu Nr.333 "Kārtība, kādā plānojami un uzskaitāmi ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un ar šo pakalpojumu sniegšanu saistītie izdevumi, kā arī maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodika un izcenojumu apstiprināšanas kārtība" 18.punkts.
- ⁹⁹ 2017.gada 2.jūnija intervijas protokols ar zinātniskā institūta "BIOR" vadību.
- ¹⁰⁰ Zinātniskā institūta "BIOR" 2017.gada 4.oktobra, 14.augusta, 16.jūnija elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ¹⁰¹ Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" tāmju – produkta/pakalpojuma pašizmaksas veidošanas metodika, apstiprināta ar "BIOR" direktora 2016.gada 27.septembra rīkojumu Nr.114.
- ¹⁰² Zinātniskā institūta "BIOR" 2017.gada 8.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ¹⁰³ Zinātniskā institūta "BIOR" 2017.gada 8.decembra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ¹⁰⁴ Zinātniskā institūta "BIOR" 2015.gada 28.decembra rīkojums Nr.435-p "Par izmaiņām mēnešalgās".
- ¹⁰⁵ 2013.gada 19.februāra līguma Nr.2013/25 3.1.17. un 3.1.18.apakšpunkts.
- ¹⁰⁶ Pārtikas un veterinārā dienesta 2018.gada 8.februāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ¹⁰⁷ Zemkopības ministrijas 2018.gada 8.februāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.
- ¹⁰⁸ Infekciozā katarālā drudzā uzraudzības programma, Bišu veselības uzraudzības programma, Govju brucelozes profilakses un apkarošanas uzraudzības programma.
- ¹⁰⁹ 2013.gada 19.februāra līguma Nr.2013/25 4.1., 4.4., 4.5. un 4.6.apakšpunkts.
- ¹¹⁰ Ministru kabineta 2009.gada 4.augusta noteikumu Nr.864 "Noteikumi par references laboratorijas statusa piešķiršanas un akreditācijas kārtību, funkcijām un pienākumiem, kā arī iekārtām un aprīkojumam noteiktajām prasībām pārtikas, dzīvnieku barības un dzīvnieku veselības jomā" 3., 12.1., 12.2.apakšpunkts.
- ¹¹¹ Likuma par valsts budžetu un finanšu vadību 46.panta piektā daļa.
- ¹¹² Zvejniecības likuma 5.panta pirmā daļa.
- ¹¹³ Piemēram, 2017.gada 7.februāra līgums Nr.2017/15.
- ¹¹⁴ Ministru kabineta 2010.gada 30.decembra rīkojums Nr.764 "Par Zivju resursu mākslīgās atražošanas valsts programmas pamatnostādņem 2011.–2016.gadam".
- ¹¹⁵ Ministru kabineta 2014.gada 20.janvāra rīkojums Nr.26 "Par Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plānu 2014.–2016.gadam". Lai nodrošinātu Eiropas Padomes regulā Nr.1100/2007 (2007.gada 18.septembris), ar ko nosaka pasākumus Eiropas

zušu krājumu atjaunošanai izvirzītā mērķa sasniegšanu, papildus bija izstrādāti arī Latvijas Nacionālais zušu krājumu pārvaldības plāns 2009.–2013. un 2015.–2016.gadam.

¹¹⁶ Ministru kabineta 2016.gada 17.novembra rīkojums Nr.684 “Par Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānu 2017.–2020.gadam”.

¹¹⁷ Zemkopības ministrijas audita “Ar Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātnisko institūtu BIOR noslēgtā līguma izpildes uzraudzība” ziņojums.

¹¹⁸ Ieteikuma ieviešanas termiņš 2017.gada 31.janvāris.

¹¹⁹ I.rīcības virzienā.

¹²⁰ Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta “BIOR” tāmju – produkta/pakalpojuma pašizmaksas veidošanas metodika (apstiprināta ar 2016.gada 27.septembra rīkojumu Nr.114).

¹²¹ 2017.gada 7.februāra līgums Nr.2017/15 3.pielikumam.

¹²² Atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 25.augusta sēdes prot. Nr.41 44.§ 2.punktam.

¹²³ “Likuma par valsts budžeta 2017.gadam” paskaidrojumi, 5.3.nodaļa.

¹²⁴ Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta reglamenta (apstiprināts 2017.gada 27.septembrī) 7.19., 10.7. un 10.8.punkts.

¹²⁵ Ieteikuma ieviešanas termiņš 31.07.2017.

¹²⁶ Piemēram, 2017.gada 7.februāra līgums Nr.2017/15.

¹²⁷ Zinātniskā institūta “BIOR” 2018.gada 8.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

¹²⁸ 2017.gada 3.novembra vienošanās par grozījumiem līgumā Nr.2017/15 par zivju resursu izpēti, izmantošanas regulēšanu un atražošanu 2017.gadā.

¹²⁹ Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda projektā “Datu vākšana”.

¹³⁰ Finanšu uzskaiti pa dažādām finanšu plūsmām – “nesaimnieciskā darbība”, “saimnieciskā darbība”.

¹³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 15.maija Regulas (ES) Nr.508/2014 par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu 77.pants, Ministru kabineta 2014.gada 9.decembra noteikumi Nr.754 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā "Datu vākšana".

¹³² <https://www.bior.lv/lv/par-institutu-bior/zivju-resursu-petniecibas-departaments> (interneta resurss skatīts 2018.gada 23.janvārī).

¹³³ 2017.gada 7.februāra līguma Nr.2017/15 2.pielikumam.

¹³⁴ Zivju resursu pētniecības departamenta īstenoto zivju resursu izpēti un izmantošanas regulēšanas pasākumu pašizmaksas aprēķins 2017.gadam, iesniegts elektroniski Valsts kontrolei 2017.gada 7.augustā.

¹³⁵ Tiešo izmaksu pozīcija “Darba samaksa”, administratīvās izmaksas un daļēji pārējās tiešajās izmaksās ietverts darbinieku atalgojums.

¹³⁶ Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta “BIOR” darba samaksas kārtības (apstiprināta ar Zinātniskās padomes sēdes 2015.gada 18.decembra protokolu Nr.23) 30.punkts.

¹³⁷ Piemēram, 2016.gada 29.decembra rīkojums Nr.400-p “Par personisko darba ieguldījumu un darba kvalitāti”, 2017.gada 3.augusta rīkojums Nr.282-p “Par piemaksu par personīgo darba ieguldījumu un darba kvalitāti”.

¹³⁸ 2017.gada 31.janvāra rīkojums Nr.48-p “Par dalību projekta INSPIRE 4.posmā”; 2017.gada 27.janvāra rīkojums Nr.44-p un Nr.45-p “Par dalību valsts pētījumu programmā EVIDEnT”.

¹³⁹ Astoņi darbinieki gan 2016., gan 2017.gadā iesaistīti projekta “Telpisku procesu integrācijas ekosistēmas modeļu zivju resursu ilgtspējīga izmantošana” 3. un 4.posmā, no tiem pieci darbinieki iesaistīti arī līguma ar Zemkopības ministriju īstenošanā.

¹⁴⁰ Astoņi darbinieki no 2017.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim papildus iesaistīti valsts pētījumu programmu īstenošanā, no kuriem četriem darbiniekiem par nostrādāto laiku proporcionāli tiek samazināta noslodze pamatdarbā.

¹⁴¹ 2017.gada 27.janvāra rīkojums Nr.44-p un Nr.45-p “Par dalību valsts pētījumu programmā EVIDEnT”.

¹⁴² Līguma 3.pielikumā norādītas 27385 stundas.

¹⁴³ Tieši iesaistīto darbinieku darba stundas, neņemot vērā departamenta administratīvo darbinieku darba stundas, jo tās nav ņemtas vērā, nosakot darbu izpildes nodrošināšanas stundas likmi.

¹⁴⁴ Piemēram, Zemkopības ministrijai iesniegtajā pārskatā norādīts, ka 2017.gada trešajā ceturksnī patērētas 7460 stundas, savukārt darba laika uzskaites datus un departamenta sagatavotajā stundu apkopojumā ietvertas 7671,6 stundas, no kurām 5799,6 stundas izlietojuši darbinieki, kas tieši iesaistīti līguma izpildē.

¹⁴⁵ Finansējuma kods 5100003, projekta kods V.

¹⁴⁶ Zinātniskā institūta “BIOR” 2017.gada 18.oktobra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

¹⁴⁷ Atbilstoši grāmatvedības uzskaites datiem.

¹⁴⁸ 2015.gada 28.decembra rīkojums Nr.435-p “Par izmaiņām mēnešalgās”.

¹⁴⁹ Atbilstoši institūtā noteiktajai uzskaiti uz nesaimniecisko pamatdarbību tiek attiecināti finanšu līdzekļi valsts deleģēto funkciju veikšanai, tajā skaitā zivju resursu izpēti un atražošanai piešķirtie līdzekļi.

¹⁵⁰ Dažu Zivju resursu pētniecības departamenta un zivju audzētavas "Tome" darbinieku mēnešalga arī tiek segta gan no nesaimnieciskās darbības, gan no pārējās saimnieciskās darbības.

¹⁵¹ Finansējuma kods 5100003, projekta kods "V".

¹⁵² Zinātniskā institūta "BIOR" 2017.gada 8.decembra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

¹⁵³ Finansējuma koda 5100003 projekta kodā "V".

¹⁵⁴ Finansējuma koda 5100003 projekta kodā "V".

¹⁵⁵ Saskaņā ar zinātniskā institūta "BIOR" finanšu vadības un grāmatvedības politiku finanšu plūsmas nodalīšanai ir nodalītas trīs finanšu plūsmas – "nesaimnieciskā pamatdarbība", "saimnieciskā pamatdarbība" un "pārējā saimnieciskā darbība"–, grāmatvedības uzskaites sistēmā ierīkojot papildu dimensijas ieņēmumu un izdevumu uzskaitē.

¹⁵⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 15.maija Regulas (ES) Nr.508/2014 par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu 77.pants, Ministru kabineta 2014.gada 9.decembra noteikumi Nr.754 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā "Datu vākšana".

¹⁵⁷ Zinātniskā institūta "BIOR" 2018.gada 16.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

¹⁵⁸ Piemēram, grāmatvedības nodaļas, iepirkumu nodaļas, personāla nodaļas darbinieki.

¹⁵⁹ Atbilstoši pārskatiem par projekta finanšu izlietojumu 2016.gada pirmajā, otrajā, trešajā un ceturtajā ceturksnī.

¹⁶⁰ Atbilstoši pārskatiem par projekta finanšu izlietojumu 2017.gada pirmajā, otrajā, trešajā un ceturtajā ceturksnī.

¹⁶¹ Ministru kabineta 2014.gada 30.septembra noteikumu Nr.598 "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību lauku un zivsaimniecības attīstībai 2014.–2020.gada plānošanas periodā" 54.1.apakšpunkts.

¹⁶² Ministru kabineta 2014.gada 30.septembra noteikumu Nr.598 "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību lauku un zivsaimniecības attīstībai 2014.–2020.gada plānošanas periodā" 54.2. apakšpunkts.

¹⁶³ Piemēram, Pārskats par projekta finanšu izlietojumu 2017.gada trešajā ceturksnī.

¹⁶⁴ No Valsts kases konta, kurā tiek saņemti maksājumi un uzskaitīti izdevumi EJZF pasākumā "Datu vākšana".

¹⁶⁵ No Valsts kases kontiem, kuros tiek saņemts finansējums un uzskaitīti izdevumi par laboratorisko kontroli, zivju resursu izpēti un atražošanu.

¹⁶⁶ Piemēram, darba laika uzskaitē 2017.gada februārī projektā "Latvijas Nacionālās zivsaimniecības datu vākšanas programma 2017.gadā" (apstiprināta 2017.gada 28.februārī).

¹⁶⁷ Zinātniskā institūta "BIOR" darba laika uzskaitē 2017.gadā (Valsts kontrolei iesniegts elektronisks fails 2018.gada 15.janvārī).

¹⁶⁸ Darba laika uzskaitē 2017.gada februārī projektā "Latvijas Nacionālās zivsaimniecības datu vākšanas programma 2017.gadā" (apstiprināta 2017.gada 28.februārī).

¹⁶⁹ Zinātniskā institūta "BIOR" 2018.gada 16.janvāra un 27.marta elektroniskā pasta vēstules Valsts kontrolei.

¹⁷⁰ Lauku atbalsta dienesta 2018.gada 12.aprīļa elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

¹⁷¹ Iepirkumu nodaļas vadītāja, Grāmatvedības nodaļas vecākās referentes, Juridiskās nodaļas vecākā referente.

¹⁷² Zivju resursu pētniecības departamenta īstenoto zivju resursu izpētes un izmantošanas regulēšanas pasākumu pašizmaksas aprēķins 2017.gadam, iesniegts elektroniski Valsts kontrolei 2017.gada 7.augustā.

¹⁷³ Ministru kabineta 2014.gada 20.janvāra rīkojums Nr.26 "Par Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plānu 2014.–2016.gadam", Ministru kabineta 2016.gada 17.novembra rīkojums Nr.684 "Par Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānu 2017.–2020. gadam".

¹⁷⁴ Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā noteiktais 2.rīcības virziens – Daugavas UBA publisko upju un ezeru zivju resursu papildināšana.

¹⁷⁵ 2017.gada 7.februāra līguma Nr.2017/15 1.pielikums.

¹⁷⁶ Grāmatvedības uzskaites dati.

¹⁷⁷ Valsts vides dienesta 2010.gada 3.marta lēmums Nr.174 un tā grozījumi.

¹⁷⁸ Valsts kontrolei tika iesniegti 11 darba samaksas aprēķini dažādiem pakalpojumu veidiem par kopējo summu 240 071 *euro*, tajā skaitā deviņi darba samaksas aprēķini līgumā ar Zemkopības ministriju ietvertajiem pakalpojumiem 230 063 *euro* apmērā.

¹⁷⁹ Konkrētie iesaistītie zivju audzētavas "Tome" un tās filiāļu darbinieki, piemēram, galvenie un vecākie zivkopji.

¹⁸⁰ Pamatojoties uz iesniegtajiem 11 darba samaksas aprēķiniem.

¹⁸¹ Taimiņu vienasaras mazuļi.

¹⁸² Zinātniskā institūta "BIOR" 2018.gada 17.janvāra elektroniskā pasta vēstule Valsts kontrolei.

¹⁸³ Atbilstoši grāmatvedības uzskaites datiem 2016.gadā zivju audzētavas "Tome" un tās filiāļu darbinieku atalgojuma izdevumi bija 516 748 *euro*.

¹⁸⁴ Taimiņu smoltu audzēšana.

¹⁸⁵ Lašu vienasaras mazuļu audzēšana.

¹⁸⁶ Atbilstoši grāmatvedības uzskaites datiem izdevumi, kas uzskaitīti ekonomiskās klasifikācijas kodā 2344.

¹⁸⁷ Zivju audzētavu izdevumu kopējā tāmē 2016.gadā (iesniegta Valsts kontroles revidentiem 2017.gada 11.augustā).

¹⁸⁸ Skatīt ziņojuma 2.2. nodaļas konstatējumus sadaļā “Zivju resursu izpētes pārējās tiešās, administratīvās un netiešās izmaksas” par finanšu līdzekļu pārskaitīšanu no Valsts kases norēķinu konta, kurā tiek uzskaitīts Zemkopības ministrijas finansējums zivju resursu izpētes pasākumiem, uz Zivju resursu pētniecības departamenta īstenoto projektu norēķinu kontiem.

¹⁸⁹ Zemkopības ministrijas, Pārtikas un veterinārā dienesta un zinātniskā institūta “BIOR” 2016.gada 24.februāra vienošanās Nr.9 “Par grozījumiem 2013.gada 19.februāra līgumā Nr.2013/25 “Par laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu veikšanu””.

¹⁹⁰ Ja pie izmeklējuma skaita ir simbols “*”, tas norāda, ka ir uzrādīti paraugi, nevis izmeklējumi.

¹⁹¹ Zemkopības ministrijas, Pārtikas un veterinārā dienesta un zinātniskā institūta “BIOR” 2016.gada 22.decembra vienošanās Nr.9 “Par grozījumiem 2013.gada 19.februāra līgumā Nr.2013/25 “Par laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu veikšanu””.

¹⁹² 2016.gada finansējums laboratoriskajiem izmeklējumiem, pētniecībai un references funkciju nodrošināšanai saskaņā ar Zemkopības ministrijas, Pārtikas un veterinārā dienesta un zinātniskā institūta “BIOR” līgumu Nr.2013/25.

¹⁹³ No tiem 141 894 euro iztērēti vadlīniju “Augļu un dārzeņu konservu mājražošanas tehnoloģiju izpētes un higiēnas izstrāde”, Zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komitejas un alternatīvās pētniecības (3Rs) finansēšanai un references laboratorijas funkcijas nodrošināšanai pārtikas jomā.

¹⁹⁴ No tiem 141 894 euro iztērēti vadlīniju “Augļu un dārzeņu konservu mājražošanas tehnoloģiju izpētes un higiēnas izstrāde”, Zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komitejas un alternatīvās pētniecības (3Rs) finansēšanai un references laboratorijas funkcijas nodrošināšanai pārtikas jomā.

¹⁹⁵ Piemēram, pārtikas un veterinārā inspektora rīkojumi, veiktie aprēķini, sanāksmju protokoli, ekspertu konsultācijas u.tml.